

OROSHÁZA GAZDASÁGFEJLESZTÉSI PROGRAMJA

(2015–2019)

Elfogadva a Kt. sz. határozattal

Tartalomjegyzék

A programalkotás célja	3
I. Makrogazdasági környezet és a Dél-Alföldi Régió elemzése	4
1. Beruházások	6
2. Kutatás és fejlesztés, K+F	7
3. Infrastruktúra	7
4. Egyéb regionális sajátosságok	9
5. Fejlesztési fókuszok	9
6. Jövő kép	11
II. A város gazdaságpolitikája	12
1. Az államháztartási háttér	12
2. A város gazdasági programjának pénzügyi alapjai	12
3. A település adó- és befektetés-támogatási politikájának célkitűzései	13
4. A város gazdasági programjának főbb működési célú feladatai	14
III. Fejlesztési beruházások	15
1. Az intézményhálózati fejlesztések	16
2. A komplex turizmusfejlesztés	18
3. Az Ipari Park	23
4. Lakásépítés	24
5. A hálózatos műszaki infrastruktúra fejlesztése	26
6. A városközpont további rekonstrukciója	32
IV. Környezetvédelem	33
V. Városüzemeltetés	38
VI. Az agrárszféra fejlesztésével kapcsolatos feladatok	42
VII. Humánszféra fejlesztése	44
1. Oktatás	44
2. Közművelődés	48
3. Sport	50
VIII. Szociálpolitika és egészségügy	55
1. Szociálpolitika	55
2. Egészségügy	61
IX. A hivatali (közigazgatási) tevékenység	61
X. Pályázási lehetőségek	62
XI. Kommunikáció, média	62
XII. Helyi résztvevők bevonása a tervezésbe	63
1. Közvélemény-kutatás	63
2. Fórumok	65
Összegzés	67
Mellékletek	70

**OROSHÁZA
GAZDASÁGFEJLESZTÉSI
PROGRAMJA
(2015-2019)**

A programalkotás célja

A gazdaságfejlesztési program elkészítésének alapja a város jelenlegi helyzetének pontos felmérése. Pontos meg kell határozni az erősségeket, gyengeségeket, melyek a fejlesztések húzóerői illetve gátjai. A 2014-2020-as támogatási időszak az utolsó lehetőség a felzárkózásra, a fejlesztések megvalósítására.

Fejlesztési célként célszerű olyan feladatokat megjelölni, melyek az országos és helyi politika által is preferáltak, hiszen vélhetően ezek a célok megvalósításához nyerhetnek támogatásokat. (Törekedni kell a pályázati források minél nagyobb arányú megszerzésére.) Ezen prioritások Széchenyi 2020 Programból olvashatók ki. Meg kell határozni továbbá azokat a fejlesztési területeket is, melynek jelenlegi állapota azonnali beavatkozást igényel. Továbbá vonzóbbá kell tenni a várost a befektetők számára is, mert az egyik módja a munkahelyteremtés megvalósításának.

A gazdasági program és a készülő településfejlesztési koncepció kölcsönösen hatással vannak egymásra, így azok célkitűzéseit össze kell hangolni.

A felülvizsgálat alatt álló településfejlesztési koncepció kiemelten kezeli a következő témaköröket:

- a város népességmegtartó képességének erősítését, mint fő célt
- a város gazdasági fejlesztését
- a munkahelyteremtést (ezen belül a közfoglalkoztatás biztosítását)
- a megélhetés feltételeinek hosszú távú biztosítását
- turizmus fejlesztését
- humán erőforrás fejlesztését
- városszerkezet fejlesztését
- vállalkozói szféra fejlődési lehetőségeinek biztosítását
- a környezet védelmét és fejlesztését, a környezetminőség hosszú távú fenntartását és javítását, a város élhetőségének fokozását.

Ezen fejlesztési irányok tükrében vizsgáltuk feladatként megjelölt fejlesztési beruházások megvalósítására vonatkozó elképzeléseket figyelembe véve a Széchenyi 2020 stratégiai céljait.

Magyarország a következő hét éves időszakban fejlesztésekre összesen 7480 milliárd forintot használhat fel. Az összes forrás 60%-át a gazdaságfejlesztésre fordíthatják majd, míg az előző ciklusban erre a célra csupán a keret 16%-a jutott. A gazdaságfejlesztés részét képezi a foglalkoztatottság elősegítése is. Az előző időszakhoz képest másfélszer több forrás jut majd munkahelyteremtésre, háromszor több a kutatás-fejlesztésre és innovációra, energiahatékonyságra és az infokommunikációs szektor fejlesztésére pedig a korábbi dupláját használhatja fel.

I. Makrogazdasági környezet és a Dél-Alföldi Régió elemzése

A dél-alföldi térség kedvező természetföldrajzi adottságokkal, kiváló termelési képességgel, átlagosan 30-35 AK értékű mezőgazdasági talajokkal, kedvező geotermikus adottságokkal rendelkezik. A legjellemzőbb földhasználati módok a mezőgazdasághoz, azon belül is mintegy 90-10%-os megoszlásban a szántóföldi növénytermesztéshez, ill. a kertészeti termeléshez köthetők. Az állattenyésztés leépült, a mezőgazdasági gazdaságok zárt-tartást alkalmaznak, a gyepes területek, rétek nagy része is művelés alá került. A meglévő agroökopotenciál megtartása érdekében kiemelt figyelmet kell szentelni a fenntarthatósági elvek érvényesülésének. A monokulturális termelés veszélyeinek elkerüléséhez szükség van a termékek diverzifikációjára, a környezetkímélő termelési módszerek és technológiák alkalmazására. Az évi középhőmérséklet 10 Celsius-fok felett van, a napsütéses órák száma országosan is magas, a csapadék mennyisége (575 mm - 625 mm) kevésbé kedvező. Az éghajlat az enyhén kontinentálistól a száraz kontinentális jelleg felé mozdul el, az elsivatagosodás jelei mutatkoznak. A megye nagy részének ivóvízellátását biztosító Maros-hordalékkúp fokozott védelme szükséges, mivel a felszíni vízpótlás nem elegendő mértékű. A biodiverzitás erősítése érdekében elengedhetetlen az alacsony erdőművelési fok javítása, mely a régi, művelésből kivont területek rekultivációja révén megoldható.

A térség igen gazdag természeti értékekben, növény-és állatvilága, vadállományja (fácán, fogoly, nyúl, zsolnay) jelentős, ill. jelentősnek volt mondható, azonban ezek a területek napjainkban esetenként rendkívüli módon elhanyagoltak. A térség valószínűleg leg gazdag régészeti lelőhely, a feltárások azonban még váratnak magukra. A helyi értékek megmentése és a lakosság számára elérhetővé tétele, valamint a turisztikai potenciál kiaknázása érdekében is elengedhetetlen ezek a területek fenntarthatóságának, fejlesztésének biztosítása.

A gazdasági potenciál a mezőgazdasági szektor helyzetének romlásával az 1980-as évek végétől folyamatosan romlott. Az azóta végbement gazdasági-társadalmi változások nagy mértékű leszakadást eredményeztek, struktúraváltás azonban nem ment végbe. Az ipari és a szolgáltató szektor is nagy mértékben jelen van a térségben, de napjainkban is a mezőgazdasági szektor, és annak minden pozitív és negatív következménye a meghatározó.

A térséget helyi és országos jelentőségű védett természeti területek és értékek jellemzik. Világviszonylatban is jegyzett védett területek (Kardoskúti Fehér-tó), illetve kiterjedt NATURA 2000 hálózatba tartozó területek, gazdag élővilág, kimagasló táj-és tájképi értékek találhatók meg.

Jelentős hagyományok, magas szintű művelési és kulturális aktivitás jellemzi a térséget, úgymint fazekasság, öntevékeny művelési csoportok, olvasóköri, dalárdák, mezőgazdálkodás, gyógynövénytermesztés és szőlőművelés.

Aktív a civil társadalom, magas szintű települési identitás, hagyományosan jelentős lokálpatriotizmus, melyek fontos építőkövei a társadalom- és gazdaságfejlesztés szempontjából egyaránt jelentős nem anyagi erőforrásnak, a térség társadalmi tőkéjének.

A kistérség megújuló erőforrásokban gazdag, jó minőségű felszíni és felszín alatti vízkészlettel rendelkezik (ivó-, öntözési, termál- és gyógyvíz).

A kistérség területének mezőgazdasági termelésre való alkalmasságát, komplex módon fejezi ki az agráralkalmassági mutató. A mutató alapján a kistérség területének 78%-a a legmagasabb minőségű kategóriába tartozik, jóval felülmúlva ezzel a megyét (50,3%) és az

ország (33,45%) hasonló kategóriába tartozó területeinek arányát. Mindezek alapján az Orosházi kistérség kiváló természeti-földrajzi adottságokkal rendelkezik a mez gazdasági és erdészeti tevékenységeket illetően, ami a biomassza-termelés (mez - és erd gazdálkodás) szempontjából kimagaslóan kedvező feltételeket jelentenek.

A működő vállalkozások gazdasági ág szerinti megoszlását elemezve kitűnik, hogy a mez gazdaságban az országos átlagot kissé meghaladja a vállalkozások aránya.

Az elérhető jövedelem mértéke alacsony, nagyarányú a munkanélküliség, s ez jelentősen csökkenti a települések népességmegtartó képességét. Magas az elvándorlók, köztük is a fiatalok és szakképzettek aránya. Ennek, és a részben bizonytalan jövő miatti alacsony gyermekvállalási kedv következtében a társadalmak előregedő-félben vannak, a kisebb községeket az elnéptelenedés fenyegeti. Az évek óta forráshiányos gazdálkodású helyi önkormányzatok költségvetésük jelentős részét kénytelenek szociális jellegű intézkedésekre fordítani, komoly fejlesztésekre így önállóan nem képesek.

A régió népessége 2010 január 1-én 1 318 000 fő volt, amiből 1 530 ezer fő a Bács-Kiskun megyei, 423 ezer fő a Csongrád megyei, 371 ezer fő a Békés megyei népesség. A régió összlakossága 13,1 %-át teszi ki a teljes magyarországi népességnek.

Magyarország közepes lélekszámú városainak népességszám változása 2000 és 2012 között

Település	Megye	Állandó népesség, 2000	Állandó népesség, 2007	Állandó népesség, 2012	Népesség változás 2000-óta
Gödöllő	Pest	30 094	31 690	32 012	106%
Mosonmagyaróvár	Győr-Moson-Sopron	30 383	31 590	32 382	107%
Kiskunhalas	Bács-Kiskun	30 639	30 040	29 305	96%
Szentés	Csongrád	31 766	30 092	28 877	91%
Hajdúböszörmény	Hajdú-Bihar	32 318	32 103	31 681	98%
Orosháza	Békés	32 753	31 034	29 777	91%
Ajka	Veszprém	32 924	31 207	30 064	91%
Gyula	Békés	33 000	32 386	31 800	96%
Kiskunfélegyháza	Bács-Kiskun	33 020	31 565	30 761	93%
Pápa	Veszprém	33 351	32 345	31 451	94%
Gyöngyös	Heves	33 793	32 124	30 895	91%
Kazincbarcika	Borsod-Abaúj-Zemplén	34 126	31 392	29 745	87%
Vác	Pest	34 811	34 485	34 876	100%
Szekszárd	Tolna	36 288	34 955	34 206	94%
Cegléd	Pest	37 954	38 191	37 474	99%
Baja	Bács-Kiskun	38 417	37 717	37 326	97%
Magyarország összesen		10 254 587	10 169 999	10 068 187	98%

A régió lakosságának **migrációs hajlandósága**; a régió belföldi vándorlási különbözete 2003-ban -851 fő volt, ami -0,6 fő t jelent 1000 lakosonként. Míg Békés megye vesztesége jelentős: -2,6 fő 1000 lakosonként, addig Bács-Kiskuné elhanyagolható (-0,1 fő ezer lakosonként), Csongrád megyének pedig többlete volt (+0,6 fő ezer lakosonként).

A Dél-Alföldön a kilencvenes évek elejéhez képest nőtt az általános iskolák száma. Az átlagos osztálylétszám, és az egy általános iskolai oktatóra jutó tanulók átlagos száma szintén csökkent a kilencvenes évek elejéhez képest.

A dél-alföldi gimnáziumok száma 2,2-szeresre emelkedett az 1990/1991-es tanévhez képest. Az egy pedagógusra jutó tanulók átlagos száma nőtt, míg az átlagos osztálylétszám enyhén csökkent.

A szakközépiskolák száma 53%-kal emelkedett az előző évtized elejéhez képest. A 2003/2004-es tanévben a Dél-Alföldön a szakközépiskolák száma 22%-kal haladta meg a gimnáziumok számát. A szakközépiskolák esetében a vizsgált időszakban csökkent az egy pedagógusra átlagosan jutó tanulók száma, és az átlagos osztálylétszám.

A szakiskolák száma 14%-kal emelkedett a kilencvenes évek elejéhez képest, ugyanakkor a szakiskolában tanulók száma 62%-kal csökkent. A vizsgált időszakban az egy pedagógusra jutó átlagos tanulólétszám, és az átlagos osztálylétszám is csökkent.

A kilencvenes évek közepén a Dél-Alföldnek 10 felsőfokú oktatási intézménye volt. 2003-ban 12 felső oktatási intézmény működött a régióban.

1. Beruházások

A régiós beruházási ráta a vizsgált időszakban végig a legalacsonyabb volt a többi magyarországi régióval összevetve. A dél-alföldi régió összes hazai beruházásból való részesedése is végig a legalacsonyabb. 2003 kivételével, bár ez a részesedés az 1994-es 8 %-ról 9 % fölé nőtt 2003-ra. Az utolérés viszonylag későn kezdődött: a beruházások növekedési üteme csak 2000-tól haladja meg a megfelelő országos mutatót. Az egy főre eső beruházást tekintve azonban még mindig jelentősen elmarad a dél-alföldi régió az országos átlagtól, az észak-alföldi régióval felváltva az utolsó ebben a mutatóban 1994 és 2003 között.

A beruházások ágazati összetétele számottevően változott 1996 és 2003 között. A beruházások legfontosabb ágazatai mind a két évben a feldolgozóipar, a szállítás, raktározás, posta, távközlés, a kereskedelem, javítás és az energiaszolgáltatás voltak, habár ezek részesedése egyenként is csökkent az összes beruházásból, és 2003-ra felzárkóztak melléjük a mezőgazdaság és az egyéb közösségi-személyi szolgáltatás beruházásai. Az országos ágazati beruházás-összetételhez képest a Dél-Alföldön nagyobb a mezőgazdasági, a kereskedelem-javítási, az oktatási és az egészségügyi-szociális ellátásbeli beruházások részesedése. Jelentősen kisebb ugyanakkor a pénzügyi tevékenység, ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás részesedése. Az egyes ágazatok hazai összberuházásából való részesedését tekintve jóval átlag feletti a mezőgazdasági, az egészségügyi és oktatási beruházások részesedése, és alacsony a pénzügyi tevékenységé, és az ingatlanügyleteké, gazdasági szolgáltatásoké.

A régióban a hazai országoshoz képest jelentősen kevesebb és csökkenő részesést mutat a jogi személyiség gazdasági szervezet által eszközölt beruházás, ezzel szemben jóval jelentősebb és növekvő a központi és a helyi költségvetési szervezetek által megvalósított beruházás. Ennek megfelelően a régió az átlagnál nagyobb mértékben részesedik a központi és a helyi költségvetési és társadalombiztosítási szervek beruházási célú kiadásából.

A beruházások anyagi-m szaki összetételét tekintve az országos átlaghoz képest a vizsgált id szakban magasabb volt az épület-beruházás, és alacsonyabb a gépberuházás részesedése a régiós beruházásokban.

A régió három megyéjének beruházási pozíciói nem egyformák. Az 1994-2013 közötti kumulált beruházásokból való részesedést tekintve Bács-Kiskun megye vezet, Csongrád a második, Békés a harmadik, részesedésük a régiós beruházásokból rendre nagyjából 37-36 és 27 %. Az egy f re es értéket tekintve Csongrád-Békés-Bács-Kiskun a sorrend, és a különbségek kevésbé jelent sek.

2. Kutatás és fejlesztés, K+F

A régióban 1995-ben 185 kutató-fejleszt helyet tartottak nyilván. Ezt követ en jelent sen b vült az intézményhálózat, számuk 2013-ra 1,5-szeresére (285 hely) gyarapodott. Az ország kutató-fejleszt inek közel 10%-a dolgozik a Dél-Alföldön. A közép-magyarországi régiót követ en ez a legtöbb kutatót foglalkoztató régió. Csongrád megye (Szeged) központi szerepet játszik - a kutatók 72%-át foglalkoztatja.

A régión belül a kutatási területek igen változatosak. Csongrád megyében a kutatások zömében humán jelleg ek, nemzetközileg is jelent sek a biotechnológia terén elért eredmények. Most a közeljöv ben adják át az európai lézerkutató központot. Bács-Kiskunban régi hagyománya van az agrár- (f leg a kertészeti) kutatásoknak, de fontos szerepe van a m szaki tudományos munkának is els sorban az idetelepült külföldi vállalatoknak köszönhet en. Békés megyében szintén az agrártémák állnak a középpontban, az öntözés és a haltenyésztés korszer módszereit tanulmányozva.

A kutatási-fejlesztési ráfordítások összege folyamatosan n tt, a térség országon belüli pozíciója az utóbbi néhány évben folyamatosan csökkent, nemcsak országos, hanem vidéki átlaghoz viszonyítva is egyre hátrányosabb helyzetbe került. Míg 1998-ban a fejlesztési kiadások 8,3%-a irányult ebbe a régióba, 2003-ban csak 7,8%-a. A régió kutatóhelyein 2003-ben több mint 2186 témán dolgoztak (az ország kutatásainak 10%-a), ami 40%-kal haladja meg az 1995. évit. A munkában lév témáknak megközelít leg 41%-a az alap kutatások, 26%-a az alkalmazott kutatások és 31% a kísérleti fejlesztések területéhez tartozott. Nemzetközi együttm ködés keretében 149 témával foglalkoztak, csaknem ugyanannyival, mint 1995-ben.

3. Infrastruktúra

Közlekedés

A közúthálózat s r sége lényegesen elmarad az országos átlagtól, gyakorlatilag ebben a régióban a legritkább a közúthálózat. 100 négyzetkilométerre ugyanis mindössze 27,4 kilométer közút jut, amely közel 5,5%-ponttal alacsonyabb a hazai átlagnál. Ennek persze nagyrészt a régió településszerkezete az oka. A régióban az egyes megyékben ennél vegyesebb a kép, hiszen Csongrád megyében sokkal közelebb van ez a mutató az

átlaghoz, mint a másik két megyében. Csongrád megyében 100 négyzetkilométerre 31,7 kilométer közút jut, míg Bács-Kiskun megyében és Békés megyében ez az adat rendre 26,3 kilométer, illetve 25,7 kilométer.

A közúthálózat összetétele valamelyest fejletlenebb az országos átlagnál, de a különbség nem túl nagy. A közutak 22,7%-a f út. Így a Dél-Alföld régió jobb mutatóval rendelkezik, mint Észak-Magyarország vagy Nyugat-Dunántúl. A régió belül az egyes megyék közúthálózatának összetétele heterogén képet mutat, ugyanis Békés és Csongrád megye közúthálózatának 16-20%-a f út. Ezzel szemben ez az adat Bács-Kiskun megyében meghaladja a 28%-ot.

Az autópálya-hálózatot az M5-ös és az M43-as autópálya jelenti. A régió vasúthálózata az alaphálózatot tekintve jónak mondható. A vasúthálózat min ségi mutatói azonban jelent sen elmaradnak a 2010-es követelményeit l. A mutatókat nézve nagy az elmaradás a térségben. A villamosított vonalak aránya, a kétvágányú vonalak aránya, a biztosítóberendezések száma tekintetében fejlesztésre szorul a vasút infrastruktúra, jelent s beruházásokra van szükség. Ezen csak részben enyhít a Szolnok-Lökösháza vonal modernizációja.

Dél-Alföld régióban 12 polgári repül tér található, melyek heterogén képet mutatnak. M ködésük egymástól független, regionális összehangoltság nincs közöttük. A repül terek közül a szegedi és a békéscsabai repül tér rendelkezik vámrepül tér státusszal, ami részben lehet vé teszi, hogy ezeken a reptereken nemzetközi légi forgalom is m ködjön.

Információs és Kommunikációs Technológiák

Az ISDN vonalak esetében lényegesen rosszabb a helyzet, mint az analóg f vonalak esetében. Ez esetben ugyanis a 100 lakosra jutó ISDN vonalak száma mindössze 2,6, amely a legalacsonyabb az egész országban, a hazai átlagnak kevesebb mint fele ez az érték. A régióban különösen Békés megyében rendkívül alacsony az ISDN vonalak aránya, 100 lakosra vetítve az 1,3-at éri el csupán. A másik két megye esetében ez a szám 3 körül alakult 2003-ban.

A kábeltelevíziós-szolgáltatások esetében sem túl kedvez a kép a régió egészét nézve. 100 lakásból csupán 33,3 lakás van rácsatlakoztatva a kábeltelevíziós hálózatra, így nem csoda, hogy evvel az értékkel Dél-Alföld a második legalacsonyabb mutatóval rendelkezik az országban (Észak-Alföld után). A régió belül ez esetben jelent sek a különbségek, hiszen amíg Csongrád megyében 100 lakásból 43 van rákapcsolódva a kábeltelevíziós hálózatra, addig ez az érték Bács-Kiskun megyében valamivel több mint 25.

Bár korábban a Dél-Alföld régióban volt a legalacsonyabb a háztartások számítógéppel való ellátottsága, 2013-ra ez a kép megváltozott és e tekintetben a térség megelőzte Észak-Alföld régiót. 2003-ban 100 háztartásból 24-ben volt legalább egy számítógép, amely 10%-pontos emelkedést jelent a két évvel korábbi sinthez képest. Az országos átlagtól pedig 7%-ponttal volt elmaradva a térség 2003-ban.

Az ADSL lefedettség esetében a régió rendkívül jó adatokkal büszkélkedhet. Egyrészt 2004 végén a régió 254 településéb l 158-ban volt lehetőség ADSL-szolgáltatás igénybevételére, amely kiemelked en jó arányt jelent (62%). Mindez egyben azt is jelenti, hogy a régió lakosságának 85%-a volt lefedve, amely érték megegyezik a Közép-Magyarország régió mutatójával, amely magában foglalja Budapestet is. Evvel holtversenyben az els helyen áll az ADSL lefedettséget tekintve.

4. Egyéb regionális sajátosságok

A régió sajátos adottsága (bár az Észak-Alföld is hasonló jellegzetességgel bír) a mez gazdaság meghatározó szerepe. Szintén fontos adottsága a régióknak településszerkezete: Szeged mellett több olyan város van a térségben, amelyek a helyi fejlesztések motorjai lehetnek: Kecskemét és környéke (Kiskunfélegyháza, etc), Baja, Békéscsaba, Gyula, Orosháza, Szentes. Míg ezeknek a közepes méret városoknak az eloszlása a régiókn belül kedvez nek mondható, a közöttük lév területeken meghatározó a tanyavilág jelent sége, amelyet fejleszteni igen problematikus, els sorban agrár- illetve kohéziós jelleg fejlesztésekkel célozható meg.

A harmadik kiemelend speciális adottsága a régióknak a határon átnyúló kapcsolatok építésében keresend . Igaz, majdnem minden magyar régió rendelkezik határokkal a szomszédos országok felé, de a Balkán kiemelt fontosságú terület lehet mind a hazai, mind az uniós gazdasági kapcsolatok, beruházások számára. Mivel Szerbia vélhet leg még hosszú ideig nem lesz tagja az unióknak, vámszabad területek létesítését lenne érdemes megfontolni a határvonal mentén.

Elmondható, hogy a régió alapvet en jó adottságokkal és lehet ségekkel rendelkezik, de ezeket nem tudja kihasználni, alapvet en két probléma miatt, az infrastruktúra hiánya miatt, illetve az ezzel részben összefügg beruházás-ösztönzés és FDI-vonzás elmaradása miatt.

Az infrastruktúra megfelel hiánya minden területen megnyilvánul: az autópályák hiánya, a közúthálózat fejletlen, a vasúti hálózat ugyan viszonylag fejlett, de rossz min ség . A régiókn több helyi reptérrel rendelkezik, ezeket szükséges lenne továbbépíteni, fejleszteni.

Az infrastruktúra-fejlesztés rendkívül fontos a beruházások ösztönzésében és a külföldi m köd t ke-állomány növelésében. Enélkül a régiókn nem lesz képes a feltehető leg még hosszú ideig nem hatékonyan m köd agrárszektor mellett a megfelel foglalkoztatási szint elérésére.

A régiókn er sségei közé tartozik a fejlett közép-és fels fokú oktatás. Jó adottságnak mondható a kutatás-fejlesztés mértéke és típusa is: a biotechnológiai és egyéb, az agráriumhoz köthet kutatások épülnek a régiókn adottságaira, sajátos profilt biztosíthatnak az országon belül a régióknak, és hosszú távon perspektivikus ágazati fejlődés jelenthet, feltéve hogy sikerül kiépíteni a megfelel vállalati kapcsolatokat a kutatóhelyekkel.

5. Fejlesztési fókuszok

A Dél-Alföld számára a tartós növekedési tényezők közül az alacsony foglalkoztatás és a fizikai t ke min ségének hiányosságai okozzák a legnagyobb problémákat. A képzés területén azok a fejlesztések indokoltak kiemelten, amelyek kapcsolódnak más fejlesztési fókuszokhoz, illetve a régiókn jövő képéhez.

A foglalkoztatásra ható fejlesztési fókuszok közül a **munkahelyteremtés** és a **széles körben tova gy r z termelés** támogatása a legfontosabb, a beszállítói programokat csak abban az esetben érdemes beindítani, ha már megtelepültek a régióban azok a nagyvállalatok, amelyekhez köthet ek a beszállítók.

A **preventív egészségügyi és életmódprogramok** támogatása kapcsolódik a régió jövő képében szereplő egészségturisztikai elképzeléshez, mely a régió természeti adottságaira (termálvízbázis, természetes környezet) épül.

A **szakképzés, élethosszig tartó tanulás** segítségével területén els sorban a régió adottságait és célkit zéseit kell figyelembe venni: az egészségturizmushoz kapcsolódó (tovább)képzések kiemelten kezelhet ek. Emellett az élethosszig tartó tanulási programokban azokat a tudásformákat érdemes el nyben részesíteni, amelyek kapcsolhatóak a gazdasági-pénzügyi szolgáltatás-kínálat élénkítéséhez.

Az **oktatás, képzés és gazdaság kapcsolatának er sítése** is fontos, hiszen vannak olyan beruházások a régióban, amelyeknek olyan speciális képességek/szaktudás-igényeik vannak, melyek a jelenlegi szinten nem oldhatóak meg.

A **kulcskompetenciák, alapkészségek oktatása** önmagukban nem elegend ek a régió sikerének megalapozásához, de ugyanakkor fontos tényez je lehet a munkaer -kínálat ilyen típusú képességeinek megléte a beruházás-támogatásba.

Az **innováció-infrastruktúra** fejlesztése szintén fontos, külön kihívást jelenthet a speciális településszerkezet, a ritkán lakott területek ellátottságának növelése.

A **digitális tartalomfejlesztés** els sorban a gazdasági-pénzügyi szolgáltatások növelésével összhangban fejtené ki versenyképesség-növel hatást, ezen területeken ugyanis a régió elmaradott az országos szinthez képest.

Az **anyagtakarékos technológiák** jelenleg nem kiemelten fontosak a régió számára, a **megújuló energiaforrások** használata viszont igen: ezen a területen komoly fejleszt -kapacitás található a régióban (bioüzemanyag).

A régió számára a két legfontosabb fejlesztési fókusz . ezek a fókuszok lehetnek a régió fejlesztésének motorjai . Az FDI . és KKV-támogató befektetések támogatása, valamint a **közlekedési infrastruktúra** fejlesztése.

A beruházások vonzása megoldást jelenthetne az alacsony foglalkoztatásra, növelné a gazdasági aktivitást, megteremtené a keresletet a gazdasági-pénzügyi szolgáltatások iránt.

A külföldi-m köd t ke vonzásának jellemz en két feltétele van: aktív befektetés-ösztönz stratégia (akár helyi ügynökség kialakításával), és a megfelelő közlekedési infrastruktúra kiépítése.

A közlekedési infrastruktúra minden ága fejlesztésre szorul a régióban. A vasúti és közúti közlekedés fejlesztésének különlegessége, hogy a leghatékonyabban a környezet országok fejlesztéseivel összehangolva lehet megvalósítani, ez a régió stratégiájában és az Eurorégió célkit zései között szerepel.

A légi közlekedés fejlesztése mindenképpen indokolt a régióban, els sorban abból a megfontolásból, hogy rövid- és középtávon a lassan épül és drága autópálya-fejlesztéseknek lehet kiegészít alternatívája.

6. Jöv kép

A régió által meghatározott jöv kép szerint a Dél-Alföld els sorban az együttm ködési hálózatok kialakításával, a természeti értékek védelmével, a határmenti helyzetéb l fakadó el nyök kiaknázásával kívánja megalapozni a versenyképességét. Stratégiájában 5 prioritásra épít:

A régió közelítése a potenciális (fejlett és feltörekv) piacokhoz (els sorban közlekedési és K+F infrastruktúra, valamint határon átnyúló együttm ködések)

Bio . és egészségipari kutatások

Gazdasági szerkezetváltás (gépipar, élelmiszeripar, agrárgazdaság, üzleti és infokommunikációs szolgáltatások fejlesztése, anyagtechnológia-és járm ipar)

Egészségipari szolgáltatások fejlesztése

Vidékfejlesztés és felzárkóztatás (környezetvédelem, helyi identitás er sítése, szociális helyzet javítása, egészséges életmód, megújuló energiák)

A rövid- és középtávú gazdasági felzárkózáson túlmutat a régió innovációs és K+F kapacitása egyes területeken . ilyen a biotechnológia, a megújuló energiaforrások kutatása és az egészségipar. Érdemes tehát meger síteni ezeken a területeken a régiós fejlesztéseket, ezáltal (is) biztosítva a karakterisztikus régiós sprofil+, megkülönböztet er sségeket nyújtva a régió számára.

Az egészségipari szolgáltatások fejlesztése már felvet bizonyos kérdéseket. Igaz, az egészségiparhoz szükséges K+F jelen van a régióban, de a régiós összehasonlító elemzések alapján azt mondhatjuk, hogy majdnem minden régió er sségeként definiálta ezt a területet, és kérdéses, mekkora a belföldi kereslet az ilyen jelleg szolgáltatások iránt, illetve hogy a környez országok adottságai mellett Magyarország milyen mérték külföldi keresletet tud vonzani. Felmerül tehát annak a veszélye, hogy fejlesztési pénzekb l olyan mennyiség egészségügyi, egészségipari fejlesztés valósul meg, amelyek aztán kihasználatlanul állnak. Érdemes újból végiggondolni a Dél-Alföld szerepét az egészségiparban, és olyan sz kebb területeket meghatározni, amelyekben versenyel nye mutatkozik más hazai régiókkal szemben.

Fel kell hívnunk a figyelmet a tervezett fejlesztések régión belüli földrajzi megosztására. Felmerül a veszély, hogy a régióközpont, Szeged intenzív fejlesztése mellett¹ a régió többi része leszakad, illetve inkább csak kohéziós jelleg fejlesztések valósulnak meg. A régió egy országos növekedési pólust (Szeged), két regionális növekedési pólust (a kecskeméti és a békéscsabai kistérségek) határozott meg, a többi a skarakterisztikus fejl dési potenciállal rendelkező térségek+illetve a sküls és bels perifériák+kategóriába tartozik. Versenyképességi szempontból az a megoldás mondható el nyösnek, ha mind a közlekedés, mind a gazdaságfejlesztés területén er s hálózatok alakulnak ki, több, komoly növekedési potenciállal rendelkező központ, város között, a fejlesztések területileg elosztottabban jelennek meg, lehet séget biztosítva a munkaer és a KKV-k nagyobb arányának bevonására a gazdasági vérkeringésbe.

Összefoglalva, a régió már most rendelkezik a hosszú távú versenyképességi el nyt biztosítható adottságokkal, a fejl dés azonban az infrastruktúra- és gazdaságfejlesztés nélkül ábránd maradhat. E két fejlesztésen túl els sorban azokat javasolhatjuk, amelyek

¹ A régió északnyugati területe, Kecskemét és környéke jelenleg is képesnek t nik autonóm fejl désre Budapest relatív közelsége, a meglév adottságai, a megépített autópálya miatt. A többi területre l viszont ez nem mondható el.

segítenek kialakítani a karakterisztikus régiós profilt, amelyet mind az országon belül, mind a környező Eurorégiók között képviselhet.

II. A város gazdaságpolitikája

1. Az államháztartási háttér

A Kormány hosszú távú gazdaságpolitikájának célja változatlanul a modernizáció, az Európához történő felzárkózás. A stratégia részeként a kormány az alábbi feladatokat határozta meg:

- monetáris és fiskális egyensúly biztosítása,
- alacsony hiány cél,
- kamatcsökkentés,
- lakosság terheinek csökkentése,
- gazdasági növekedés,
- adósság konszolidáció,
- fiskális szigor,
- a gazdaság növekedésének beindítása,
- a foglalkoztatás növelése,
- a költségvetés egyensúlyának biztosítása.

A következő évekre meghatározott gazdaságpolitikában kiemelt fontosságot kap a vállalkozások beszálló mozgásterének serkentése és a versenyképesség növelése, különösen a kis- és középvállalkozások esetében. Ezek megvalósítása érdekében az állami ösztönzők minél hatékonyabb kihasználása szükséges. Ugyancsak hangsúlyos a munkahelyteremtés kérdése, mely állami feladat lett.

A Kormány az államháztartás egyensúlyát az állam által vállalt feladatok áttekintésével, a közszféra hatékonyabb működésével, a bürokrácia mérséklésével kívánja megteremteni. A jövedelempolitika célja, hogy a gazdaság versenyképességének megőrzése és erősítése a reálberek növekedése mellett valósuljon meg.

2. A város gazdasági programjának pénzügyi alapjai

Önkormányzatunknak a kötelező és önként vállalt feladatai ellátásához, valamint fejlesztési elképzelései megvalósításához a szükséges pénzügyi alapok elteremtése érdekében fontos áttekinteni a külső és belső lehetőségeit.

Az önkormányzatoknak a szűk költségvetési forrásokhoz alkalmazkodva felül kell vizsgálniuk a kötelező és az önként vállalt feladataikat. Megfigyelhető a súlyeltolódás a kötelező feladatok biztosításának irányába. Kiemelten fontos a megváltozott jogszabályi

környezetbe való alkalmazkodás. A feladatok ésszerű végrehajtása, racionalizálása szükséges. Elfordulhat, hogy néhány önként vállalt feladatot átmenetileg szüneteltetni kell, azonban, ha javul a költségvetés egyensúlya, akkor azok újra vállalhatóak lesznek. A város fejlődésével azonban együtt járhat újabb feladatok felvállalása is.

A működési bevételek biztosítják a költségvetés forrásainak 13% körüli arányát. Ezen belül az intézményi saját bevételek nagyságát leginkább a térítési díjak határozzák meg. A díjakból származó bevételeknek számítása a folyton változó szabályozás miatt nehezen határozható meg. E bevételek körébe tartoznak a bérleti díjak is. A bérleti díjknál jelentős bűvüléssel nem számolhatunk, mivel a bérbe adható ingatlanok száma korlátozott.

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján megállapítható, hogy a finanszírozási feltételek kialakításakor a központi költségvetés növekvő mértékben veszi figyelembe az önkormányzatok saját bevételeit. Az állami hozzájárulások évek óta nem tartalmaznak dologi automatizmust.

A városunkban működő gazdasági társaságok stabil bevételi források a helyi adóbevételek realizálásában. A jövőben a kereskedelmi tevékenység és az idegenforgalom bűvülésével és a meglévő gazdasági társaságok kiegyensúlyozottabb tevékenysége várható.

Kiemelten kell foglalkozni a **vagyongazdálkodással**, mivel a különféle vagyontárgyak (elsősorban az ingatlanok) a településfejlesztésben nagyszámúak is eltérő jelentőségek lehetnek, mindamellett, hogy elidegenítési lehetőségük, fejlesztésbe (vállalkozásba) vonásuk törvényileg szabályozott besorolási státuszuktól is függ. Ezért is ki kell jelölni az ún. stratégiai jelentőségű, fejlesztésbe vonható ingatlanokat, hogy megfelelő értéken lehessenek kezelhetők és így hatékonyan válhassanak fejlesztési tényezőkké. Ellentétes folyamat figyelhető meg, az állam bizonyos feladatellátás átvállalásával az önkormányzatoktól elvonó ingatlanokat, azonban némely esetben visszaadja, a magánszféra pedig fejlesztéseihez kivonja azokat. Az önkormányzat programjai megvalósításhoz több állami ingatlan visszaszerzését is el irányozta.

Fejlesztési forrásainkat a korábbi években jelentős mértékben pályázati úton elnyert forrásokkal biztosítottuk, és ezt a gyakorlatot kell folytatni a továbbiakban is. Ki kell használni az önkormányzati támogatási lehetőségeket, de a célok megvalósításához szükséges a vállalkozói szféra bevonása is.

3. A település adó- és befektetés-támogatási politikájának célkitűzései

Helyi adópolitika

A helyi adóztatás lényege, hogy a lakosság és a vállalkozások teherviselési képességük figyelembevételével valamilyen mértékben hozzájáruljanak a város fenntartásához, működéséhez és fejlesztéséhez. A város vezetése azon dolgozik, hogy új adónemek kivetésére ne kerüljön sor, ennek érdekében célja a kiadások racionalizálása.

A m ködési jelleg kiadások fedezetére a kommunális és a vagyoni típusú (pl.: gépjárm , építmény) adók rendelkezhetnek közvetlenül, míg az ipar zési adó és a települési adó jellemz en szociális ellátásra fordítandó a helyi adó törvény 2015 évben hatályos rendelkezése szerint. Városunkban kommunális adó és települési adó nincs bevezetve, a vagyoni típusú adók közül építményadó van.

Mivel a mindenkori állami költségvetés eleve számol bizonyos mérték helyi adóbevételek realizálásával, ezért ennek megfelelően finanszírozza a város kötelez feladatainak ellátását. Ezt közvetlenül az állami támogatások és hozzájárulások folyósításával, ill. közvetetten a központi adók (teljes vagy részbeni) átengedésével éri el.

Az adópolitika legf bb célja fentiek értelmében jelenleg a bevételek maximalizálása, korlátozó szempontja a lakosság és a vállalkozások teherbíró és érdekérvényesít képessége.

Befektetés-támogatási politika

Az önkormányzatok számára sz k a lehet ségek palettája a helyi befektetés-támogatási politika értékelhet alakításában. Adminisztratív segítséggel, tájékoztatással, lobbytevékenységgel tud ahhoz a leginkább hozzájárulni. Ennek alapján kicsi a mozgástér önkormányzatunk számára is mind a jogszabályi, mind a finanszírozási oldalról nézve.

Direkt módon nem, vagy csak kevésbé érzékelhet az önkormányzat szerepvállalása. Közvetett formában van némi lehet ség a befektetések támogatására részben a településfejlesztés elemei, részben az egyes városi beruházások adta lehet ségek alapján.

A Széchenyi 2020 Program által nyújtott lehet ségek kihasználása mind az önkormányzat, mind a vállalkozási szféra számára kiemelt hangsúlyt kell, hogy jelentsen, mivel a pályázatok és támogatások segítségével a gazdasági fellendülés helyi szinten is megindulhat.

Fentiek alapján az Önkormányzatnak a helyi befektetés ösztönzés érdekében hatékony együttm ködés kialakítását kell szorgalmaznia a Békés Megyei Önkormányzattal, valamint a Minisztériumokkal és a Közrem köd Szervezetekkel. A humáner forrásba való befektetés területén szoros együttm ködés szükséges a gazdasági szerepl kkel.

4. A város gazdasági programjának f bb m ködési célú feladatai

- a m ködtetési, üzemeltetési feladatok végrehajtása pénzügyileg kiegyensúlyozott legyen, a hitelek megtérüljenek
- pályázati forrásokból megvalósuló fejlesztések terén kiemelten törekedni kell arra, hogy a saját forrás aránya minél alacsonyabb szinten maradjon, a támogatások maximalizálására kell törekedni,
- az önkormányzati közszolgáltatások színvonalának javítását szolgáló beruházások kerüljenek megvalósításra,

- az európai uniós fejlesztési források minél nagyobb mérték elnyerése és hatékonyabb felhasználása,
- a civil szervezetekkel való szoros együttműködés, változásmenedzsment
- a takarékosabb munkaadó érdekében racionális strukturális és munkaszervezési döntések meghozatala és folyamatos végrehajtása.

Orosháza Város Önkormányzatának gazdaságpolitikája a kormányzat gazdaságpolitikáját alapul véve került kialakításra. A gazdaság teljesítőképessége a globális világgazdasági válság hatásainak fokozatos kifutása és a kormányzat új, növekedésorientált gazdaságpolitikája révén várhatóan kedvező irányba fordul.

A kötelező és önként vállalt feladatok ellátása során törekedni kell a munkaadói költségek optimalizálására. Törekedni kell arra, hogy a már folyamatban lévő beruházások sikeresen befejeződjenek, majd ezek után olyan projektekre kellene hangsúlyt fektetni, melyek belátható időn belül megtérülnek, fenntarthatóak és munkahelyet biztosíthatnak.

A Széchenyi 2020 Program gazdaságélénkítő pályázatait legfőképpen a kis- és középvállalkozásokat célozzák meg. A Széchenyi Programirodában a vállalkozók megismerhetik a pályázatok által nyújtott lehetőségeket, valamint a tényleges finanszírozási megoldásokat kínáló programcsomagokat, mely a helyi vállalkozásokat segíti a pályázatok megvalósításában.

III. Fejlesztési beruházások

A településfejlesztés fő irányai a készülő városi településfejlesztési koncepcióban és településfejlesztési stratégiában is meghatározást nyernek.

A beruházási és fejlesztési prioritások

A prioritások között első helyen természetesen legfőképpen az intézményhálózat és a városüzemeltetés munkaadói költségeinek biztosításain túl - a folyamatban lévő (megkezdett) beruházások folytatása ill. befejezése, forrásainak biztosítása áll. Az utóbbiak között található azok a beruházások, melyek egyenként is vezető helyet foglalnak el a prioritási listán, ezek az alábbiak:

- turisztikai fejlesztések (Gyopárosfürdő közvetlenül és közvetetten kapcsolódó szolgáltatások és attrakciók bővítése)
- az intézmények energetikai felújítása, megújuló energia biztosításával
- munkahelyteremtés (köz munkaprogram bővítése, folyamatos biztosítása, PILOT program, munkahelyteremtő beruházások támogatása)
- a városközpont további rehabilitációja,
- a közmező infrastruktúra és a városi út- és járda építés átfogó fejlesztése,
- geotermikus energia további kiaknázása,
- szociális bérlakások fenntartása, bővítése,

- sportolási lehet ségek feltételeinek b vítése (Sportcsarnok, uszoda, gyopárosi vízisportok)
- bevezet utak felújítása,
- a Panelprogram folytatása,
- Orosháza Város szennyvízcsatornázása, és a szennyvíztisztító telep rekonstrukciója,
- Ivóvízmin ség-javító Program befejezése,
- hulladékgazdálkodáshoz kapcsolódó beruházások megvalósítása
- Bónus fejlesztési lehet ségei (közmunka program).
- A város és Gyopárosfürd közötti közlekedési infrastruktúra fejlesztése

A továbbiakban ismertetjük azokat a programokat, melyek a gazdaságfejlesztés materiális alapjainak megteremtésében közvetlenül nyilvánulnak meg és többnyire meghatározható költségráfordításokat igényelnek.

1. Az intézményhálózati fejlesztések

Fenntartásának és m ködtetésének költségeit jelent sen befolyásolja az ingatlanok állapota, továbbá az, hogy mennyire felelnek meg a gazdaságos és korszer üzemeltetés követelményeinek. Egy teljes kör *épületdiagnosztikai adatbázis* elkészítésével . melyb l az energetikai szakági felmérést már elvégeztük . segítve ezt a feladatcsomagot a jöv ben a költségvetés készítés alkalmával majd jobban meg tudjuk ítélni. Az már e nélkül is egyértelm megállapítást nyert, hogy az éves saját er s felújítási ráfordításokkal nem biztosítható az épületek megfelel állaga, de az avulást és a jelent s értékvesztést sem lehet elkerülni, tehát a megoldás kulcsát a központi források pályázatos elnyerése képezheti.

Ezért szükség van alaposan átgondolt *fejlesztési stratégiára* és színvonalas rekonstrukciós és felújítási *tervállományra*, melyek a pályázatokhoz id ben és kiérleltlen rendelkezésre állnak. Ez a megalapozott készenlét rugalmas alkalmazkodást nyújthat a pályázatos részvételhez, melynek eredményeképpen a nagy számok törvénye alapján nagyobb lehet az eredményesség is! Mindezekhez tehát el re kell lépünk a *fejlesztési tervek* elkészítésével, melyre ugyancsak fedezetet kell biztosítani.

Ebben a feladatkörben az intézményhálózat funkciókhoz és igényekhez igazított átstrukturálásán (összevonás . megszüntetés) túlmen en jelentkeznek b vítési feladatok is, úgy mint például az id sek ellátásában az id sek otthona.

Kiemelten kezelend feladatok:

Polgármesteri Hivatal komplett épületenergetikai felújítása és akadálymentesítése

A városháza elavult f tési rendszere rendkívül energiapazarló, az üzemel kazánok hatásfoka 60%-os, nincs lehet ség strangszabályozásra, illetve a helyiségekben a

f t testek egyedileg nem szabályozhatók. Az elvégzett energetikai vizsgálatok alapján az elhasznált f tési energia 50%-a megtakarítható lenne korszer f tési, szell zési rendszer kiépítésével, a határoló épületszerkezetek h szigetelésével (nyílászárók cseréje, homlokzat és földémszigetelések), geotermikus energia hasznosításával (belvárosi hálózat kiépítésével, rácsatlakozással).

A villamos hálózat elavult, túlterhelt, szükséges az ellátórendszer rekonstrukciója, a fényforrások energiatakarékos cseréje.

Meg kell oldani a Polgármesteri Hivatal akadálymentesítését lift építésével és szabványos rámpa kialakításával. Ezen kívül a hivatal udvarának rendezése is szükséges útburkolat készítésével, parkoló kialakításokkal, csapadékvíz elvezetéssel, szennyvízhálózat rekonstrukcióval a kulturált ügyfélfogadás feltételeinek megteremtése érdekében. A nagyterem teljes felújításra szorul.

Óvodák és iskolák épületeinek felújítása

Az óvodák és iskolák épületeinek állagát folyamatosan szükséges karbantartani, felújítani,

melyet az önkormányzat mindig a kiemelt feladatként kezelt. Cél az elavult épületek további állagromlásának megállítása, energetikai korszer sítése, melyhez a város a pályázati

lehet ségeket is igénybe kívánja venni a jövő ben is.

Teréz utcai szociális intézmény (egyéb szociális ellátó intézmények)

A Platán Id sek Otthona, mint bentlakásos intézmény épülete jelenleg is hasznosít napkollektorokon keresztül megújuló energiát a melegvíz ellátási rendszerében. Az épület azonban határoló szerkezeteit tekintve korszer tlen, energiapazarló. Szükséges a Széchenyi 2020 program pályázatainak kihasználásával az épület teljes kör h szigetelése, a nyílászárók cseréje. A felújításnak ki kellene terjednie a bels korszer sítésekre, teljes kör akadálymentesítésre is. A pályázatok elnyerésére jó esély van, mivel már m ködik megújuló energiát hasznosító berendezés, illetve az akadálymentesítés kiemelt cél.

A nappali ellátás keretében m köd energetikai szempontból is felújításra, korszer sítésre, teljes kör akadálymentesítésre szoruló intézményeink:

- Gyöngyvirág Id sek Klubja (Székács u.)
- Öregtölgy Id sek Klubja (Iglói út)
- szirózsa Id sek Klubja (Lórántffy u.)
- Reménység Id sek Klubja (Kiss E. u.)
- Vadvirág Esélyklub (Okt. 6. u.)
- Családsegít Szolgálat (Hajnal u.)

Mivel a demográfiai tendencia a népesség elöregedését mutatja egyre nagyobb igény mutatkozik a bentlakásos és nappali szociális intézményekre. A felsorolt intézmények közül a felújítási igény a Teréz utcai épület esetében a legsürg sebb (a pályázati esély is itt a legnagyobb), de ütemezetten a felsorolt intézményeink felújítására (legalább energetikai korszer sítésére) is sort kell keríteni. A felújítások jelent sen csökkenthetik a fenntartási költségeket. A Széchenyi 2020 program

pályázatai az elzetes várakozások alapján erre kiváló lehet séget teremtenek majd.

Pacsirta u. 8. bPártok Háza

A régi épület teljes kör felújítása indokolt. Egy korábbi szélviharkár kapcsán végzett vizsgálatok alapján megállapítható, hogy az épület teljes tet szerkezetét, fémlemez fedését fel kell újítani. Az épület falai felvizesedtek, nyílászárói elkorhadtak, burkolatai cserére szorulnak. A gépészeti rendszerét is teljesen fel kell újítani. Az új uniós hétéves fejlesztési ciklusban lehetséges a Széchenyi 2020 fejlesztési pályázatok kihasználása csak az energetikai korszer sítéssel együtt lehetséges (határoló szerkezetek h szigetelése, nyílászárók cseréje, gépészeti korszer sítés).

Szántó Kovács Múzeum és Könyvtár, Magtár

A Múzeum és a mellette lév volt Könyvtár felújítása régóta esedékes. A városképi védelem alatt álló épületek épületenergetikai felújításával (nyílászárók cseréje, épülethatároló szerkezetek h szigetelése, épületgépészeti rendszerek felújítása) a m ködtetés gazdaságosabb lehet. Az országos védelem alatt álló Zombai utcai Magtár felújítása is szükséges az Örökségvédelmi Hivatal bevonásával. A múzeumhoz kapcsolódó épületek komplex hasznosítására, várostörténeti állandó kiállítások létesítésére törekszünk, amelyekkel újabb turisztikai vonzer t teremthetünk a városban. Az elképzelések megvalósítására a Széchenyi 2020 fejlesztési pályázatok adnak lehet séget.

A régi könyvtár és a Dózsa György utcai volt szociális otthon épületeinek felújítás

Mindkét épület funkcióját veszítette a múltban, állaguk leromlott, elhanyagolt, felújításra szorul. A küls és bels felújítások mellett kiemelt feladat az épületek új funkcióval való betöltése, melyek révén kihasználttá válnának és fenntartásuk megoldható lenne.

Pályázati lehet ségek: TOP, KEHOP

A cél 2019-ig egy a funkciójának jól megfelel , jó m szaki állapotú és gazdaságosan üzemeltethet intézményhálózati állapot elérése a ma még hiányzó kapacitások megvalósításával is segítve.

2. A komplex turizmusfejlesztés

Orosháza Város vezetésének célja egy új városmarketing stratégia elkészítése, melynek célja, hogy Orosháza és Gyopárosfürd hazai és nemzetközi piaci versenyképességének javításához szükséges pozicionálás és rendszer szint koncepció szülessen,

- mely azonosítja, hogy milyen kitörési pontokra építhet a város
- mely id tálló, értékplatformot biztosít a város számára, így hosszú- és rövidtávon egyaránt irányt ként szolgálhat a városfejlesztési és kommunikációs elképzelésekhez.

A lehet ségeket kiemelten vizsgálva két f irányvonalat határozódik meg: Gyopárosfürd és a gasztronómia.

Fókuszáltabb és hatékonyabb marketing tevékenység els sorban a jöv megalapozását szolgálja. Megtörtént a rendelkezésre álló információk elemzése, ezáltal lehet vé vált a város különféle értékeinek, er sségeinek és gyengeségeinek egységes rendszerbe történ csoportosítása.

Orosháza város **alapvet infrastrukturális** ellátottság tekintetében kielégít en teljesít, megfelel pályán van, folyamatban lév tervekkel és projektekkal rendelkezik.

Megközelíthet ség tekintetében közepes a helyzet. A város természetes vonzáskörzetéb l jól és sok irányból megközelíthet . Tovább javítja majd a helyzetet az Aradi reptér közelsége.

Turisztikai alapinfrastruktúra területén komoly hiányosságok tapasztalhatók. A szálláshelyek tekintetében jelent s lemaradással bír a hasonló fürd komplexummal rendelkező városokkal szemben. Ez alapvet korlát a turisztikai értelemben vett fejlődés kapcsán. Gyopárosfürd n a jelenlegi igényeket meghaladóan elégséges a szálláskínálat, megfelelő en sokrét , azonban a hosszabb tartózkodás céljára szolgáló szállodai kapacitás véges, ennek fejlesztése minden tekintetben els dleges kell, hogy legyen.

Ebben nyújt segítséget a 2011-ben alakult Jöv Építők Turisztikai Desztináció Menedzsment Egyesület, amelynek kiemelt feladata a turisztikai szolgáltatók összefogása, kínálatuk összehangolása, a turisztikai együttm ködések koordinálása, a szükséges fejlesztések feltérképezése, valamint a turisztikai rendezvények megszervezése, lebonyolítása.

A Széchenyi 2020 keretében megnyíló pályázati lehet ségek kihasználása érdekében Orosháza Város Önkormányzata Képviselő-testülete döntött a gyopárosi fürd körüli terület gyógyhellyé nyilvánításáról. A jogszabályban meghatározott folyamat 2016. év elején lezárulhat. Ezzel párhuzamosan a gyógyhellyé nyilvánítási feladatokkal összehangoltan elkészítésre kerül Orosháza turizmusfejlesztési koncepciója is.

A koncepció keretében Gyopárosfürd pozícionálása jelent sebb hangsúlyt kap, a fejlesztések irányai az alábbiak:

- a fürd mellett található, egyedi környezetet biztosító hármastagozódású tórendszer lehet ségeinek kihasználása (tanösvény projekt, tószínpad kialakítása),
- a fürd szolgáltatásainak és környezetének fejlesztése (gyógyhellyé nyilvánítás, gyopárosi sétálóutca kialakítása, családi tómedence létesítése, gyógyászati feladatok b vítése), valamint
- a sportturizmus népszerűsítése és az ehhez kapcsolódó fejlesztések megvalósítása (belvárosi sportcsarnok és fedett tanmedence megvalósítása, edzőtáborok infrastrukturális feltételeinek fejlesztése, ehhez kapcsolódó marketingtevékenység megvalósítása, (speciális sportmedence kialakítása)
- a kapacitásb vítés olyan jelleg irányainak meghatározása, amely nem csak a hazai, hanem a nemzetközi turizmus bevonására is alkalmas.

Orosháza és Gyopárosfürdő viszonya

A két, önállóan is értékes és jól építhető márka támogathatja egymást. Gyopárosfürdő vonzerejét használhatja ugyan Orosháza, de ez hatásában és volumenében csupán kiegészítő elem lehet. A központi márkát és vonzerrel Orosházának és a térségnek kell jelentenie, és erre a vonzerrel építhető majd Gyopárosfürdő. Gyopárosfürdő jövője azonban egyértelműen fűződik. A fürdő komoly, országos viszonylatban is színvonalas, így hatékony marketinggel eredményes jövedelemtermelő eszköz lehet, de nem rendelkezik országos viszonylatban olyan egyedi megkülönböztető jegyekkel, amit kiemelkedő vonzerrel jelentene.

Országos tekintetben a specializálódás jelenthet kitörési lehetőséget.

Erre kínálgató lehetőségeket kíván megvalósítani az Önkormányzat a TOP keretében vagy egyéb pályázati források felhasználásával.

A gyopárosi fejlesztések, legfőképpen az uszodát érintő beruházások kapcsán, annak megalapozásaként társadalmi egyeztetést kezdeményezett az Önkormányzat. A kérdéskör a jelen dokumentumhoz kapcsolódó társadalmi egyeztetés részét képezi.

Orosháza és Gyopárosfürdő marketing lehetőségeinek további kihasználását, összehangolását szolgálja a városi tér projekthez kapcsolódó Mikszáth K. utcai üzletsorban kialakításra került városmarketing iroda, amelyben helyet kapott a turisztikai szolgáltatások összehangolásával és koordinálásával megbízott Jövő Építő Turisztikai Desztináció Menedzsment Egyesület is.

Gyopáros fejlesztésének lehetőségei

A városmarketing mellett a másik legfontosabb feladat: a meglévő szálláshelyek kiépítésére, amely a turizmus fellendülését és a munkahelyteremtést egyaránt elősegítené.

Gyopárosfürdőhöz kapcsolódó egyik legjelentősebb fejlesztési terv egy vízisportoknak helyet adó fedett tér megépítése, amely elhelyezésének kérdése társadalmi egyeztetés keretében kerül megvizsgálásra.

Ugyanakkor elengedhetetlennek tartjuk a gyopárosi . a fürdőnek egyedi környezetet biztosító . hármastagozódású tórendszer körülvé terület és a liget rehabilitációjának megvalósítását. Célunk a park jelleg kialakítása. Ezt a területet alkalmassá kell tenni arra, hogy bármilyen időjárási viszonyok esetén a helyi lakosok, illetve az ide látogatók aktív pihenésre tudják használni (pl. sportolásra, sétára, stb.).

A projektet a Terület-és Településfejlesztési Operatív Program forrásai segítségével kívánjuk megvalósítani. A tervezett beruházás során a tórendszer vízminőségének javítása, a tavak partrendezése, valamint a környék természeti adottságaira és a kulturális örökségre épülő tanösvény kialakítása történne meg. A tervezett tanösvény interaktív módon mutatná be a térség történeti és természeti értékeit, miközben játékos verseny keretében vehetnek részt az élménydús kiránduláson a látogatók. A játék alkalmas családi

és baráti kirándulások élményeinek gazdagítására és csapatépítő tréningek megtartására is.

A város számára további bevételi forrást jelenthet a nyári diák- és sporttáborok országos szinten történő meghirdetése és szervezése Gyopárosfürdőre. Ehhez szükség az északi faház kemping komfort fokozatának növelése.

Gyopárosfürdő vonzerejének növelése érdekében jelentős feladat lenne a sétáló utca kialakítása, mely idilli hangulatot sugározhatna a turisták számára. Ezen kívül megoldást kell találnunk a Gyopárosfürdő-Orosháza közötti közlekedés megvalósítására is. Ennek egyik lehetséges módja egy kötöttpályás közlekedés kialakítása Gyopárosfürdő, a helyi autóbusz- és vasútállomás, valamint a belváros között. Ennek érdekében tárgyalások lefolytatása szükséges a helyi autóbuszközlekedést biztosító Körös-Volán Zrt-vel.

Az a tény, hogy a fürdő fejlesztés nem befejezett, mindenki számára ismert. Annak érdekében, hogy befejezettnek lehessen tekinteni, a korábbi években többször el térbe kerül, a következőkben felsorolt fejlesztéseket kell a fürdő komplexitása érdekében elvégezni.

- 50 m-es uszoda mobil szerkezettel történő lefedése, ezáltal biztosítva a téli időszaki verseny- és tömegsportjának lehetőségét.
- Családi tómedence kialakításának kérdése.
- vízisportoknak megfelelő tér kialakítása
- A tavak rehabilitációs feladatai, meg kell oldani a tavak vízminőségi problémáit, a tópart rendezését, valamint a sétányok, tanösvény kiépítését.
- Táj- és parkerdő rehabilitációs feladatainak elvégzése, zöldterületek rendezése.
- Az északi kemping komfortosításának, illetve a déli kemping háromcsillagosá fejlesztésének megvalósítása.
- A megépítésre került geotermikus közmelegvízrendszer rendszerbe állítását követően szükséges kidolgozni annak lehetőségét, valamint felkutatni azokat a pénzügyi forrásokat, amelyek lehetővé teszik, hogy a környező szálláshelyek csatlakozhassanak ezen rendszerre.
- Az egyedi arculat és szolgáltatáskör kialakítása érdekében egyes vízi sportok helyszíneinek kialakítása.

Gyógyhelyé nyilvánítási program

Országos viszonylatban a gyógyhelyé minősítések komolyabb lendületet vettek annak köszönhetően, hogy a turizmusfejlesztés-politika az elmúlt években érezhetően kezdte preferálni a gyógyhelyi fejlesztéseket. A gyógyhelyé nyilvánítások célja, hogy a különböző gyógytényezőkkel rendelkező önkormányzatok európai uniós forrásokon keresztül lehetőséget kapjanak a hazai egészségturizmus élvonalába való bekerüléshez.

2014-től a hazai egészségturizmus-fejlesztés nagyrészt a közcélú, komplex gyógyhelyi fejlesztéseket támogatja kiemelten. A nem gyógyhelyek, illetve az ott található fürdők számára jóval kevesebb lehetőség kínálkozik majd. Mindez igaz lesz az attrakciófejlesztésre, a komplex, közterületi gyógyhelyi fejlesztésekre, illetve a TDM-fejlesztésekre

is. Ezt rögzíti a Széchenyi 2020 fejlesztési pályázatokon belül a GINOP (Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program) 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó elfogadott tervezete.

Az egészségturizmus tematikus céljai között hangsúlyt kapott a min sített gyógyhelyek számának növelése, a fürdők üzemeltetési feltételeinek és jövedelemtermelő-képességének javítása és új munkahelyek létesítése, továbbá a természetes gyógytényezőkön alapuló egészségügyi, gyógyító és rehabilitációs kínálat fejlesztése.

A fenti lehetőségek kihasználása érdekében a Képviselő-testület döntött Gyopáros Fürdő körüli területének gyógyhellyé nyilvánításáról. A jogszabályban meghatározott folyamat 2016 év elején lezárulhat, ezzel megnyílik a lehetőség a célirányos pályázati lehetőségek kihasználására el t t.

A támogatható tevékenységek közé illeszke dhet például a vonzó településké p kialakítása, a közparkok és a természeti környezet fejlesztése, a gyógyászati profilhoz illeszke d , a tartózkodási idő alatt igénybe vehet turisztikai szolgáltatás (kulturális, aktív, ökoturisztikai) körének bővítése és színvonalának emelése. A támogatási döntés megalapozásához szükség van az úgynevezett **gyógyhelyfejlesztési stratégia** elkészítésére, amely elfogadását követően nyílnak lehetőségek a beruházási projektek támogatására. Ez a stratégiai javaslat Képviselő-testület elé kerül.

A 2011/24/EU irányelv alapján az Európai Unióban liberalizálták a súlyos és krónikus betegségek kezelését szabályozó, valamint a határon átnyúló egészségügyi ellátásra vonatkozó betegjogokat. Az Irányelvet a magyar kormány 340/2013. (IX. 25.) Korm. rendelete ültette át a magyar jogba (a külföldön történő gyógykezelések részletes szabályairól). A jogi háttér megteremtése azért fontos, mert ebben bizonyos feltételek esetén elszámolhatóvá válik a külföldiek magyarországi gyógykezelése, azon belül különösen a min sített gyógyhelyeken történő (ott nyújtható) kezelések köre. Ennek a szabályozásnak a hatása kedvező lehet, hiszen Gyopárosfürdőn található egészségügyi intézmény jó hátteret biztosíthat mindehhez, amelyet a gyógyhelyi fejlesztések során sem szabad figyelmen kívül hagyni.

A megvalósítás stratégiája és a prioritások:

- elsősorban színvonalas szállodai kapacitások kiépítésére, fejlesztésére van szükség, pályázati források és befektetők bevonásával;
- a színvonalas szolgáltatások széles választékának kiépítése (üzletek, vendéglátó és szórakozó helyek, stb.) a városban/fürdőnél/szállodáknál;
- a fürdő egyedi arculatának erősítése;
- komplex programcsomagok értékesítése;
- humán erőforrás (egészségturisztikai) fejlesztése.

A **városmarketingre** továbbra is kiemelten szükség van a TDM-n keresztül. A várost adottságaival, céljaival együtt széles körben meg kell ismertetni és vonzóvá kell tenni a település fejlesztését segítő befektetések számára, melyen belül kiemelten kezelendő a gyógyturizmus tárgyköre. A TDM szervezet számára a gyógyhellyé nyilvánítás további pályázati lehetőségeket biztosít, amelyek kiaknázásával a városmarketing tevékenység hatékonysága többszörözhet.

Lovas, fesztivál- és gasztroturizmus

Orosháza számára nagy lehet séget jelenthet a lovas turizmus és a fesztivál turizmus. Magyarországon kevés helyen található üget versenyre alkalmas pálya. Turisztikai és gazdasági szempontból is nagyon fontos lenne a bogárzói lóversenypálya rendbetétele, ami jelent s el relépést és a kés biekben bevételi forrást is jelenthet a város számára, amennyiben m köd pálya lenne.

A városban a lóversenysport régi hagyományokra tekint vissza, amelyet az utóbbi években az érintett civil és gazdasági szerepl együttm ködéssel igyekeznek az önkormányzat egyre nagyobb sikerekkel újra fellendíteni.

A célok megvalósítása érdekében elengedhetetlen a lóversenypálya infrastrukturális fejlesztése. Ennek értelmében szükséges a vízvezeték és szennyvízvezeték hálózat teljes kör kiépítése, víztározó kialakítása, kiszolgáló épületek felújítása és b vítése, a pálya talajának rendezése.

A gasztroturizmus tekintetében f célunk a bio-élelmiszerek, a háztáji termékek, illetve a libamáj, mint orosházi kuriózum preferálása, a kenyér, csiramálé, kolbász és pálinka népszerűsítése. Több olyan rendezvénye is van a városnak, mely a gasztroturizmusra épül, ilyen például a már hagyományosan megrendezésre kerül Nemzetközi Kenyérünnep vagy a Sör-Virsli Fesztivál. 2015-ben indult útjára az Oros-Kosár elnevezés vásár, mely a hazai, házi- és biotermékek népszerűsítését hivatott szolgálni.

A megvalósítás stratégiája és a prioritások:

- színvonalas és b vül szálláshely kínálat
- színvonalas szolgáltatások széles választékának kiépítése (üzletek, vendéglátó és szórakozó helyek, stb.) a városban/füüd nél/szállodáknál;
- a füüd szolgáltatásaihoz kapcsolódó egyéb kikapcsolódási lehet ségek biztosítása Gyopárosfüüd n és a városban (pl. tematikus sétány kialakítása, tóhoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása, kalandpark b vítése, stb.)
- komplex programcsomagok értékesítése.

A várost adottságaival, céljaival együtt széles körben meg kell ismertetni és vonzóvá kell tenni a település fejlesztését segít befektetések számára, melyen belül kiemelten kezelend a gyógyturizmus tárgyköre. A marketingpolitika projektként kezelt kidolgozásának prioritást kell élvezni, melynek végrehajtásához/megvalósulásához biztosítandók a humán- és fizikai infrastruktúra (személyi, tárgyi) feltételei, továbbá a széleskör , a civil szférára is kiterjed támogatottság.

3. Az Ipari Park

Megtörtént a Gyártelep út Mez kovácsházi útig ér szakaszának kiépítése, továbbá elkészültek a közm vek utcai vezetékai is, valamint a közvilágítás is ki lett építve . a terveknek megfelel kapacitásokkal.

Az Ipari Parkban jelenleg 11 vállalkozás m ködik, melyek közel 800 f t foglalkoztatnak.

A DAREH Önkormányzati Társulás beruházásának köszönhetően az Ipari parkban átrakóállomás és hulladékudvar létesül.

2015. évben várható további egy vállalt betelepülése, mely további 5 f nek ad munkalehet séget.

Az Ipari Parkban még valamivel kevesebb, mint 10 ha terület adható el, illetve használható további beruházásokra, befektetésekre. A Terület- és Településfejlesztési Operatív Programban a területnek a talajrehabilitációs munkái valósulnak meg, tereprendezéssel, területtel készíttéssel. Bruttó költség 200 millió ft.

Az épületeket el zetesen megfelel közm vekkel el kell látni. Meggondolandó a megújuló energiák Ipari Parkba való eljuttatása, ezzel is el segítve a fosszilis energiaforrásoktól való függ ség csökkentését. Geotermikus energiával való ellátási igény már eddig is megfogalmazódott jövő beli vállalkozók, befektet k részér l

A Déli elkerül út megépítésével feltárulna a lehet sége egy Déli - Ipari Park létrehozásának.

Inkubátorház

Az Ipari Park területén inkubátorház kialakítását tervezzük. Az inkubátorház megkönnyíti a vállalkozások létrehozását és fejl dését, segíti beilleszkedésüket a gazdaságba, valamint technikai és szakmai háttérrel biztosít számukra. Az inkubátorház olyan vállalkozásoknak nyújt első sorban segítséget, melyek nem rendelkeznek jól megközelíthet helyen lév , megfelel saját helyiséggel tevékenységük végzéséhez, nincsenek megfelel irodatechnikai és kommunikációs berendezéseik, valamint vállalkozásuk fejlesztéséhez tanácsadásra, különböz inkubációs szolgáltatásra van szükségük.

4. Lakásépítés

A város népességéhez mért lakásállomány számszer sége, szobaszáma, korszer sége és állaga is indokolná, hogy évente 100-120 új lakás épüljön. A tényszámok ennél jóval alacsonyabbak az utóbbi években, miszerint 4 év alatt összesen csak 46 magánér s lakás kapott használatbavételi engedélyt.

Fentiekb l következik az is, hogy a jelenlegi lakásállomány nem szolgál kedvez lehet sséggel a fiatalok lakáshoz jutásához, de a letelepedni szándékozó fiatal szakemberek lakásproblémájának legalább átmeneti megoldásához sem.

Rontja a helyzetet, hogy az önkormányzat tulajdonában már mindössze 306 db lakás van, melyb l 145 db összkomfortos, 103 db komfortos, 5 db félkomfortos és 33 db komfortnélküli. 35 db összkomfortos lakásra (Garzonbérl k háza) bérl kijelölési joggal rendelkezünk.

2010 évben megvalósult 26 db bérlakás használati melegvíz el állításához napenergia hasznosítása.

A Nemzeti Eszközkezel Zrt. a 128/2012. (VI.26) Kormányrendeletben foglaltaknak eleget téve állami tulajdonú, vagyionkezelésében lév , lakhatásra alkalmas, üresen álló lakóingatlanok (továbbiakban: tartalék ingatlanok) bérbeadás útján történ hasznosítására

pályázatokat ír ki, melyekre szociálisan rászorulóknak pályázhatnak. Ezek a pályázatok a Polgármesteri Hivatal hirdető tábláján rendszeresen közzé vannak téve.

Az önkormányzati lakásépítés a helyzetet csak kis részben javíthatja. A munkahelyteremtést és a város élhetőbbé tételét várhatóan ebben csak érdemi eredmény, ami a magánérs lakásépítés gyarapodásában nyilvánulhat meg.

A város lakáskonceptiója (122/2000. (IX. 18.) Kt. sz. határozattal elfogadva) támogatta a közérdek célból történő bérlőkijelölés útján hasznosuló, költségelven megállapított bérlő, továbbá a fiatalok életkezdését segítő garzonlakások és a szociális bérlőbeadás útján hasznosuló bérlakások építését.

A lakáskonceptiót az önkormányzat 128/2005. (VI. 16.) Kt. sz. határozatával módosította, melyben továbbra is célul tűz ki a szociális bérlakások építését, elsősorban önkormányzati tulajdonú ingatlanokat erre kijelölve és saját erőként a lakásalapból történő finanszírozással pályázva az állami támogatásokat.

Az Önkormányzat a jelentkező igények alapján (a kormányzati elképzelésekkel összhangban) szociális bérlakások építésében érdekelt. Ezek építéséhez szükséges területet a Településszerkezeti Tervben biztosítottuk, de a tulajdonjog megszerzése és a területek elközmösítése a fenti bekezdésben foglaltak szerint rövidtávú feladatként kezelendő.

A szociális bérlakások közül szükség van egy korszerű anyagokból épülő, alacsony rezsiköltségű, és egy átlagos komfortfokozatú bérlakásállomány kialakítására. Erre pályázati lehetőségeket kell keresni, és lehetőleg összekötni a megújuló energia felhasználásával. A lehetséges helyszínek továbbra is a Dankó Pista és a Hegedűs István utca környéki területek.

A meglévő bérlakásállomány tekintetében a gazdaságos üzemeltetés érdekében törekedni kell homogén tulajdonú tömbök kialakítására. Tömeges a 4. emeleti, még nem felújított eladó tömblakások száma, amelyek nyomott áron érdemes lenne megvásárolni azokban a tömbökben, ahol önkormányzati lakások vannak jelentős számban. Az Önkormányzat maga is kezdeményezhetné a megújításra kerülő panelprogram keretén belül a felújítási pályázatok beadását, koncentrálna az önkormányzati önerőt. Azokban a tömbökben, amelyek gazdaságos közelségben találhatóak a kiépítésre kerülő geotermikus hálózathoz a panelpályázattal összekötve felújítást kellene kezdeményezni, mivel a megújuló energia használata a tervezet szerint külön preferált lesz.

A társasházi panelpályázatok önkormányzati támogatását a jövőben a kormányzati szándékhoz igazítva megújuló energia hasznosításához kellene kötni. Ez részben el segítené a zöldenergia fontosságának köztudatba történő beépülését, csökkentené a magánlakások működési költségeit, ezzel a lakhatási támogatások igényét is. Másrészt ösztönözná a pályázó társasházak geotermikus hálózathoz történő csatlakozását.

Tudjuk, hogy ez a fajta önkormányzati lakásállomány növekedés a városüzemeltetés éves kiadásait növeli és ennek fedezetét valahol ki kell gazdálkodni. E koncepció teljesítésének fenntarthatósága ezért folyamatos kalkulációt és mérlegelést igényel.

Feladatok:

A lakásszám gyarapodása érdekében is

- folyamatosan követni kell a pályázati lehetőségeket (szociális bérlakások),

- ingatlan-fejlesztéseket (burkolt út, közművesítés, telekalakítás) kell végrehajtani a magánlakás építés (t. ke) aktiválására, akár kedvezményt jelentő elemekkel is.

5. A hálózatos m szaki infrastruktúra fejlesztése

Ez a tevékenység képezi a gazdasági fejlődés egyik alapfeltételét, azt melyben városunk az utóbbi években jelentős eredményeket tudott felmutatni. Ennek ellenére még mindig sok feladat áll elttünk ezen a területen is.

A 47-es f út elkerülő szakasza

Indokoltnak tartjuk az Orosháza Déli elkerülő szakasz megépítését, valamint a városba vezető utak felújítását, korszerűsítését, bővítését. Az elkerülő utak elsőrangú jelentősége, hogy az átmeneti forgalom számos és súlyos környezeti és egyéb káros hatásától mentesül a város lakó- és egyéb beépített területe, mely jelentősen hozzájárul a települési életminőség javulásához.

A települési önkormányzati úthálózat

A 453,448 km összes hosszúságú bel- és külterületi útjaink ebből 135,158 km szilárd burkolatú. Az önkormányzat kiemelt feladatai között tartja számon a **földes utak leaszfaltozását**.

Ennek a burkolt útállománynak a bővítése településünkön pályázati források felhasználásával (TOP és egyéb ágazati programok), valamint a lakossági útépitésekkel történik. Ez utóbbi helyi rendelettel szabályozott keretek között történik. Ezt a tevékenységet természetesen a mindenkori források függvényében ugyancsak a prioritások között tartjuk számon és a források rendelkezésre állásának függvényében a következő években is szükségesnek tartjuk folytatni. Az elhaladás mértéke az érintett utcák lakosságának fizetőképességétől is függ.

Törvény írja elő az önkormányzati tulajdonba került **külterületi földutak** fenntartását is, melynek finanszírozási és m szaki lehetőségeit is elemezni kell, egyrészt azért, mert ehhez a kötelezettséghez forrás nem járult, másrészt külterületi belvízrendezési összefüggései miatt. Az utak állapotának ellenőrzésében nagy segítséget jelenthet a megalakult mezőri szolgálat. Az utak karbantartásához megfelelő eszközök biztosítása is szükséges. (saját gréder)

Közlekedésfejlesztési Program

Orosházán az elmúlt id szakban megvalósult néhány közlekedésfejlesztési program, mint például az Orosháza . Kakasszék közötti kerékpárút kiépítése a Hódmez vásárhelyi Többcélú Kistérségi Társulás koordinálásával. Továbbá megépítésre és átadásra került Orosháza Város F tere, mely magában foglal további kerékpárút hálózatot, gyalogos sétányt.

A fejlesztési elképzelések között szerepel a **Bajcsy-Zsilinszky utca** (Aradi utcai körforgalom és Hajnal-köz közötti szakasza) teljes szélesség felújítása, mely tartalmazza a szakaszon áthaladó kerékpárút és járdák felújítását, az utca csapadékvíz-elvezet rendszerének korszer sítését is. Orosháza belvárosában a **Luther utca** nem rendelkezik még korszer , szilárd burkolattal, valamint megfelel csapadékvíz elvezet rendszerrel. Az önkormányzat mindkét utca felújításához kész tervekkel és engedélyekkel rendelkezik.

Orosháza Város Önkormányzata joger s építési engedéllyel rendelkezik az **Orosháza és Kardoskút között megépítendő kerékpárút** vonatkozásában. A két település már évekkel ezel tt megfogalmazta célkit zését, mely szerint a települések közötti kapcsolat (oktatási és idegenforgalmi . Gyopárosfürd és Fehér-tó), valamint a földrajzi közelség (4,5 km a távolság) indokoltá teszi egy, a két települést összeköt kerékpárút megépítését.

A következ évek fejlesztési elképzelései között szerepel az **Október 6. utca** Kossuth-Huba utcák közötti szakaszának, valamint a **Deák Ferenc utca** Szabó Dezs - Vörösmarty utcák közötti szakaszának teljes felújítása padkarendezéssel és a csapadékvíz elvezet rendszer helyreállításával.

A belváros forgalmát lenne hivatott enyhíteni a **Kölcsey utca kinyitása** az Ady Endre utcára. Ennek megvalósítása is szerepel a következ évek fejlesztési elképzelései között.

Ezen útépitések megvalósításához pályázati forrás igénybevétele indokolt, a TOP és a többi ágazati program igénybevételét tervezzük.

Az útépités mellett kiemelt feladat a meglév **parkoló hálózat b vítése**. 2014-ben átadásra kerültek a Könd utcai parkolók a Rendel intézett el tt, melynek további b vítését tervezzük a Bajnok és a Kórház utca irányába.

A fentiekén kívül a belvárosi parkolási gondok enyhítése érdekében új parkolók tervezésében és kialakításában gondolkodik az önkormányzat a Hajnal utcán, a Hajnal közben, valamint az Ady Endre utcán. A piactér parkolási gondjainak enyhítésére az árusok piac területén belül történ parkolásának megengedésével kíván enyhíteni az önkormányzat.

A fentiekén kívül a város rövid- és középtávú elképzelései között szerepel a **körforgalmak b vítése** a városi forgalom csillapítása érdekében.

A Táncsics . Lehel - Arany János - Észak utca keresztezésében kialakítható egy négyágú körforgalom, mely megoldaná a kerékpáros és gyalogos átvezetések kérdését a forgalomcsillapítás mellett.

A Táncsics . Mikszáth - Dózsa utca keresztezésében egy háromágú körforgalom alakítható ki, mely biztonságos módon vezetné rá az autósokat, kerékpárosokat a Táncsics utcáról a f tér irányába, illetve a Dózsa utcáról a f tér felé. Egyben megoldást

jelentene a Táncsics utca . Gy ri Vilmos tr keresztezésében korábban kialakított közlekedési lámpa által generált forgalom duzzasztó hatására is.

A Vásárhelyi . Rákóczi . Huba . Móricz utcák keresztezésében egy négyágú körforgalom kialakítása indokolt, mellyel megoldható lenne a balra kanyarodás a Rákóczi utcáról a Móricz utca irányába és egyben megkönnyítené a nagyméretű autók, kamionok fordulási, kanyarodási lehetőségeit is.

A közlekedésfejlesztés kiemelt feladata kell, hogy legyen **Gyopárosfürdő megközelíthetőségének javítása**. Biztosítani kell Gyopárosfürdőt, a belváros, valamint a helyi állomások (vasút, autóbusz) közötti rendszeres közlekedés kialakítását. Ennek egyik módja lehet a kötőpályás közlekedés megteremtése a fenti helyszínek között: Gyopárosfürdő és a vasútállomás viszonylatban rendszeres vasúti járat biztosítása, a vasútállomás és a belváros között pedig kötőpályás nosztalgikus közlekedési vonal kiépítése, melynek jó kiegészítése lehetne egy kerékpár-kölcsönz rendszer kialakítása és megvalósítása.

A jól működő és fejlődő település szempontjából fontos feladat közlekedés és a turizmus összehangolása. Ennek érdekében a fentebb felsoroltakon kívül meghatározásra került Gyopárosfürdő és a környező turisztikai lehetőségek közvetlen összekapcsolásának szükségessége, azaz Gyopárosfürdő és Kakasszék, valamint Gyopárosfürdő és Kardoskút között közúton és kerékpárral történő közlekedés lehetősége.

Ivóvízminőség-javító program

Mindenki által ismert tény, hogy térségünk ivóvíz bázisai által szolgáltatott vizek minősége nem felel meg az EU által elírt követelményeknek, környékünkön legfőképpen a megengedettnél magasabb arzén tartalom miatt. Az EU-hoz történt csatlakozással Magyarország elkötelezte magát a 8/93/EK irányelvben elírt határértékek hazai jogrendbe való bevezetéséről.

Az ivóvízminőség-javító projekt célja az érintett 66 önkormányzat területén élő lakosság egészséges ivóvízzel történő ellátása és az EK irányelvnek való megfelelés. Ennek érdekében 2010-ben megalakultak a kistérségi társulások, köztük az Orosháza és Térsége Ivóvízminőség-javító Önkormányzati Társulás is, melynek 16 önkormányzat a tagja.

Az Orosháza és Térsége Ivóvízminőség-javító Önkormányzati Társulás 2011. augusztus 31.-én a KvVM Fejlesztési Igazgatóságához benyújtotta az aradi vízátvezetésen alapuló pályázatát. Ezen kívül benyújtásra került az ellátórendszeri pályázat is. A vízellátó rendszer megtáplálása ez esetben hazai és aradi vízbázisból történt volna, a megfelelő minőségű vizet pedig a vízbázisokon termelt víz megfelelő arányú keverésével érték volna el.

Ezt követően az NFÜ Brüsszel kérésére konzorcium létrehozását kezdeményezte a pályázat gyorsabb, átláthatóbb, könnyebb kezelhetősége érdekében. Ennek megfelelően Együttműködési megállapodás keretében létrehozásra került a Békés Megyei Önkormányzatok Ivóvízminőség-javító Önkormányzati Társulásainak Konzorciuma. A cél az volt, hogy egy Társulás képviselje az aradi vízátvezetési projektet. A megállapodás aláírásával az alapító Társulások meghatalmazták a sKözép-Békési+ Társulást, hogy

helyettük és nevükben az 5 pályázatból egy pályázattá átdolgozott pályázatot beadja, és a Közremködő Szervezetnél a pályázati és a támogatási eljárás teljes időtartama alatt a konzorciumot képviselje. A KEOP 1.3.0-09-11-2012-0009 kódú, Békés Megyei Ivóvízminőség-javító Program elnevezésű pályázat 2012. május 18.-án beadásra került.

A Kormány az 1247/2013. (IV. 30.) Korm. határozatával arról döntött, hogy a Békés Megyei Ivóvízminőség-javító Program megvalósításáról saját hatáskörében gondoskodik, a megvalósítással kapcsolatos feladatok ellátására az Országos Vízügyi Főigazgatóságot jelölte ki. Egyidejűleg az 1244/2013. (IV. 30.) Korm. Határozat értelmében a projekt átdolgozásra került hazai vízbázison alapuló műszaki megoldásra. A Kormány az 1447/2013 (VII. 16.) Korm. határozatával elfogadta a projektet és hozzájárult a támogatási szerződés megkötéséhez, melyre 2013. szeptember 26-án került sor.

A projektnek a támogatás szempontjából elszámolható nettó összköltsége a Támogatási szerződés módosításával megegyezően: 38.060.344.909,- Ft. A támogatás mértéke a Projekt elszámolható összköltségének a 88,967950 % -a, de legfeljebb 33.861.508.628,- Ft. A projekt teljes költségére vonatkozó önkormányzati önrész [hatvanhat önkormányzat] mindösszesen: 4.198.836.281,- Ft, melyből Orosháza Város önréje 463.971.409,- Ft. A BM EU Öner Alap Támogatási Szerződés 2014. augusztus 8-án aláírásra került, az önrész 100%-ban támogatott.

A projekt kezdete 2013.09.30-án megkezdődött, várható befejezése: 2015. szeptember 30.

A projekt keretében megvalósuló, hazai vízbázison alapuló műszaki megoldás a Békés Megyei Regionális Vízellátó Rendszer kialakítását jelenti, mely a jelenleg is meglévő Orosházi kistérségi vízellátó rendszer és a Közép-Békési regionális vízellátó rendszer összekapcsolásából adódik, kibővítve az eddig ellátatlan településrészekkel.

Békés Megyei Regionális Vízellátó Rendszer vízbázis oldala a Közép-Békési regionális vízellátó rendszer és az Orosházi kistérségi vízellátó rendszer termelői telepeinek rekonstrukciójával és bővítésével, valamint két új víztermelői telep (Kunágota, Kaszaper) létesítésével alakul ki. A szolgáltatásra alkalmas minőségű víz biztosítása érdekében tisztítástechnológia telepítése szükséges 3 db meglévő (L. kösháza-Kevermes, Csanádapáca, Újkígyós) és 1 db új kialakítású termelői telepen (Kaszaper).

A rendszerre csatlakozó települések esetleges meglévő, jelenleg önálló helyi vízkezelési rendszerei a regionális hálózatra való rácsatlakozást követően funkcionálisan megszűnnek.

A becsatlakozó települési vízművek átalakításra kerülnek, hogy a regionális rendszer vizét kiépített átadási ponttal fogadni tudják. Ez esetben a jelenlegi ellátást biztosító kutak a rendszerre való rácsatlakozást követően felhagyásra kerülnek, illetve tartalék vagy figyelmeztető kúttá minősülnek át.

Az eddig egyedi ellátásban részesülő települések rendszerhez való kapcsolásához új távvezeték kiépítése szükséges. A rendszerhez újonnan csatlakozó települések esetében hálózat-megerősítés szükséges a tervezett átadási pont és a meglévő vagy tervezett víztorony között.

Az elérendő megfelelő mennyiségű és minőségű víz kitermelése érdekében a meglévő termelői telepek rekonstrukciójára van szükség. A meglévő vízbázisokon melléfúrások

kütfelújítás kútcsoportok kialakítása szükséges. A kitermelt vizet As, Mn és NH₄ mentesít technológiára vezetik rá.

Víz tisztítás: A meglévő termel telepeken komplex vas-mangántalanító, arzén és ammónium mentesít tisztítástechnológia kerül kiépítésre.

A szivattyútelepek esetében az Orosházi Dózsa Vízm telepen a meglévő 1000 m³ tárolótérfogat mellett további 2x1500 m³ tárolótérfogat kialakítása szükséges.

Az orosházi ágra felfőzött településrészek ellátása (Tatársánc, Monor) és a szarvasi ágra felfőzött orosházi településrészek (Pusztaszertornya, Kiscsákó) ivóvízellátása a Dózsa Vízm telepen keresztül történik. A településrészek átadási ponton keresztül kapcsolódnak a regionális hálózatra.

A projekt keretén belül Orosháza eddig ellátatlan részein több mint 180 ingatlanba vezethetik be az ivóvizet. Pusztaszertornyára, Tatársánkra, Monorra és Kiscsákóra is eljut a megfelelő minőségű ivóvíz. Az érintett, külterületeken élő tulajdonosoknál a vízóraakna és a kerti csap telepítése is része a díjmentes rákötésnek.

A hálózatrekonstrukció keretén belül megvalósul

- a csomópontok kialakításához szükséges mosató aknák kiépítése
- a csomópontok kialakításához szükséges tolózárok beépítése
- földbe épített tolózárok beépítése
- t zcsapok építése
- a nem megfelelő szakmai állapotú vezetékszakaszok cseréje, illetve szükséges vezetékszakaszok építése
- körvezetékek építése és a
- nem megfelelő állapotú házi bekötések cseréje, többek között Orosházán is.

A szennyvízcsatorna hálózat bővítése és a tisztító telep rekonstrukciója

Az ún. lakótelepi többszintes beépítések területén a szennyvízelvezetés városunkban már korábban megoldódott.

A házaként talajba szikkasztott szennyvíz többszörösen káros következményei (talajvízszennyezés, szintemelkedés, stb.) miatt a csatornahálózat családi házas lakóterületi kiépítése a legfontosabb infrastruktúra fejlesztési feladat, ha az egészséges ivóvíz ellátást mint alapellátási tényezőt ebben a körben kiemeljük.

A lakossági közmegegyezésre alapozottan a pályázatos időszak első szakaszában 1997-ben kezdte városunk nagyobb lépésekben a hálózat bővítését.

A 2011. szeptember 20. napján került aláírásra a KEOP-1.2.0/2F/09-2010-0070 azonosító számú, „Orosháza Város csatornahálózat és szennyvíztisztító telep fejlesztése+ tárgyú projekt támogatási szerződése, a záró csomag benyújtására 2015. augusztus 30. napjáig kerül sor. A projekt keretében kiépült mintegy 60 km gerincvezeték és 15 km nyomóvezeték, megépítésre kerül 28 db áttemel, valamint az új hálózatra több, mint 3100 ingatlan rákötési lehetősége épült ki, ezzel a csatornázottság 87%-ra emelkedik. Ezidáig 2556 ingatlan rákötése történt meg az üzemeltető ALFÖLDVÍZ Zrt. tájékoztatása szerint.

Az üzemelő átemelők az építésük idején érvényben volt szabályok szerint épültek, ám azóta a védőtávolságra és bázisvédelemre vonatkozó előírások jelentősen megváltoztak. Ennek kapcsán a szennyvíz beépített területeken, ahol a védőtávolságok betartása nem lehetséges, biofilterek beépítése vált szükségessé. Az üzemelő csatornahálózat sok helyen elhasználódott, így a támogathatóság mértékéig az önkormányzat élt a rekonstrukció lehetőségeivel is. A projekt keretében gépek beszerzése is megtörtént. Az orosházi városi szennyvíztisztító telep 6.630 m³/d kapacitása (52.470 LE) több ütemben épült ki. Az üzemelő csatornahálózat miatt a telepet további terhelés éri, és mivel a kibocsátási határértékek nem változnak, a telep kapacitása a jövőben jelentkező terhelések kezelésére alkalmatlan lesz. A projekt során ezért 7.600 m³/d (58.500 LE) szennyvíz mennyiség fogadására és tisztítására alkalmas tárgysor került kiépítésre. A többi meglévő tárgy és kiszolgáló berendezés rekonstrukció után felhasználásra kerül. Itt megemlítenéd, hogy Gyopárosfürdő mint üdülőövezet, valamint Új-osztás jelentős területe, mint zártkertek a jelenlegi pályázati struktúrában nem támogatott terület. Ezen területek esetében a városi csatornahálózatra való rákötés a későbbiekben pályázati források, továbbá esetlegesen a gyopárosi strandfürdő esetében házi szennyvíztisztító telep építése szintén pályázati források felhasználásával valósulhat meg.

Gyopárosfürdő és Új-osztás további fejlesztése érdekében, amennyiben lehetőség adódik rá, az érintett terület összehangolt közműfejlesztését. A szennyvíz ellátásra vonatkozólag, 2006-ban elkészült a város teljes egészét lefedő szennyvíz hálózat terv, amely tartalmazza a szennyvíz-elvezetés dokumentációit.

Megjegyzés: A közműfejlesztés kedvezőbb megoldása az egy időben történő megépítése a rendszernek, közútfejlesztés és csapadékvíz elvezetéssel együtt.

Amennyiben ezen a területen kiépülne a megfelelő infrastruktúra, az elősegíthetné az építkezési lehetőségeket, valamint a Gyopárosfürdőhöz kapcsolódóan a turizmusra is hatással lehetne!

A csapadék- és belvízelvezető csatornahálózat rekonstrukciója és bővítése

Városunk fokozottan belvíz veszélyeztetett települések sorába tartozik. Különösen az ún. Keleti városrész (Nagyatádi telep) és Szentetornya-Gyökeres egy részének fekvése kedvezőtlen ebben a szempontból.

Az elmúlt évek során tapasztalt csapadékos időjárás és annak intenzitása több alkalommal okozott elöntéseket a belvárosban. Ennek oka, hogy az évtizedekkel ezelőtt történt tervezés során nem kellő mértékben becsülték fel a városfejlesztés beruházások szilárd burkolatú beépítettség növekedését, így a meglévő zárt csapadékvíz-elvezető rendszer kapacitása már nem tudja megfelelő mértékben ellátni funkcióját.

A Város csapadékvíz és belvíz elvezetésének további javítása érdekében, pályázati lehetőségek igénybevételevel meg kell oldani a hálózatok kapacitásbővítését, fejlesztését, korszerűsítését.

A városi hálózat folyamatos korszerűsítésének, illetve felújításának I. üteme 2003-ban megtörtént. Az akkori pályázati lehetőségek Orosházán nem adtak lehetőséget arra, hogy a rendelkezésre álló tervdokumentációk alapján a teljes körű kiépítések elkészüljenek. A város belvíz érzékeny területein indokolt volna elvégezni a hálózat fejlesztését, korszerűsítését.

- Orosháza Keleti városrész csatornahálózat korszerűsítése. A vízjogi létesítési engedélyekkel rendelkezünk, felülvizsgálatuk szükséges.

- Gyökeres-Szentetornya csapadékvíz elvezetésére (fokozottan belvizes terület) vízjogi létesítési engedélyekkel rendelkezünk, felülvizsgálatuk szükséges.
- Csapadékvíz elvezetés engedélyes dokumentációjával rendelkezünk pl. Zombai utca, Kelet utca, Csillag utca, Csorvási út, Lehel utca stb., amelyek felülvizsgálata szükséges, esetleges út felújításoknál ezek felhasználhatók.
- A város csapadékvíz-elvezetési hálójának kapacitásbővítését teljes körben meg kell tervezetni és engedélyeztetni is szükséges.

6. A városközpont további rekonstrukciója

Orosháza város főtere 2013 júniusában került átadásra. Ezzel egy hiányt sikerült pótolni, hiszen a városnak addig valójában nem volt főtere. Az új teret a lakosság hamar megszokta és belakta. A tavasztól késő szig tartó időszakban számos program, rendezvény és fesztivál helyszíne lett az új tér. A városközpont fejlesztése keretében megújulásra kerültek a Mikszáth utcai és a Győri Vilmos téri üzletek is, ahol a térhez illeszkedően új vendéglátó-ipari egységek béreltek üzletet, melyek hozzájárultak a tér hangulatához, bővíthetőségéhez. Ugyancsak a Mikszáth Kálmán utcai üzletsoron került kialakításra a Városmarketing Iroda, melybe a TDM szervezete költözött.

A főteret pályázatában megújultak burkolt és zöldfelületek is. Mindezek következtében elmondhatjuk hogy a főteret európai színvonalú közösségi térré vált.

A főteret kialakítása után a város elképzelései között szerepel a városközpont további fejlesztése, mely első sorban magába foglalná az önkormányzati épületek homlokzati felújítását, a még meglévő aszfaltjárdák kivehető burkolattal történő kiváltását, a zöldfelület fejlesztését, rehabilitációját, utcabútorok elhelyezését, valamint a közvilágítás szükség szerinti bővítését, korszerűsítését.

A rehabilitáció az alábbi utcákat érintené: Kossuth utca, Rákóczi utca, Deák Ferenc utca, Vörösmarty utca, Ady utca, Dózsa György utca.

A fentiekén kívül gondoskodni kell a belváros kamerás felügyeleti rendszerének bővítéséről és a köztisztaságáról. Az akcióterület fejlesztésének alapvető célja a városközpont fizikai megújítása és a társadalmi kohézió együttes erősítése, új - települési és kistérségi - gazdasági, közösségi és közsféra funkciók megteremtésének ösztönzése, valamint a meglévő funkciók megerősítése, ezáltal a város fejlődésének dinamizálása. További cél a helyi közösségek támogatása, a civil szervezetek aktivizálása, valamint a helyi identitás erősítése.

Az akcióterületi fejlesztés rész céljai:

- A köztér innovatív rehabilitációja és revitalizációja, a közösségek aktív használatába adása,
- A belváros attraktivitásának, látogatottságának növelése, ezáltal a turisztikai célterületként szolgáló Gyopárosfürdő vonzerejének kiterjesztése,
- Az identitástudat, a lokálpatriotizmus erősítése.

Mindenképpen kiemelt szerepet töltene be a város által nyújtott szolgáltatások körében egy Sportcsarnok, valamint egy oktatási intézményhez rendelt belvárosi fedett tanuszoda megépítése is /úszás oktatás, iskolai testnevelés, lakossági igénybevétel/. Kit zött megvalósítási célok között történ megtartásuk . települési életmin ség és egészségmeg rz szerepének érdekében . mindenképpen indokolt.

IV. Környezetvédelem

A Képvisel -testület városunk **Orosháza környezetvédelmi programjának** felülvizsgálatát 334/2010. (XII.15.) Kt. sz. határozatával állapította meg, mely összhangban áll településfejlesztési koncepciókkal.

A program célja az egészséges életér hosszú távú biztosítása és meg rzése, a város lakóinak egészségét veszélyeztet hatások csökkentésével és kialakulásuk megelőzésével.

A környezetvédelmi feladatok egyszer sítve illetve összefoglalóan három részre bonthatók:

- a korábbi szennyez dések felszámolása(DAREH Önkormányzati Társulás),
- az él szennyezési folyamatok, illetve állapotok felszámolása, a szennyezések mértékének csökkentése,
- a fejlesztések környezetkímél megvalósítása(belvárosi geotermikus rendszer és napelemes park kialakítása, zöld közlekedés, energia racionalizálás, emisszió csökkentés).
- zöldterület fejlesztés: Gyopárosfürd n a parkerd rehabilitációja, illetve tanösvény kialakítása, mely interaktív módon mutatná be a térség történeti és természeti értékeit, miközben verseny keretében vehetnek részt az élménydús kiránduláson a látogatók (ezen projekteket a Területfejlesztési Operatív Program biztosította forrás igénybevételével kívánjuk megvalósítani).

Ezek közül a város gazdaságfejlesztésében közvetlenül szerepet játszó infrastrukturális szakterületek fejlesztési alprogramjait egyenként és részletesen a m szakai infrastruktúrával foglalkozó fejezetekben ismertettük. Természetesen a zöldterületek fejlesztésében is vannak feladataink: városi fasorok, parkok, véd- és parkerd k telepítése és rehabilitációja, de elkészítésre vár még zöldkataszterünk és vannak még egyéb más célú beruházások járulékos környezetvédelmi komponenseiként megjelen teend ink is. Költségvetésünkben ezekre a célokra is kell forrást biztosítani (a tervezésre is!) azzal együtt, hogy a pályázatos támogatási lehet ségek kihasználása is els dleges feladat.

Orosháza környezetvédelmi programja a helyzetfelmérések és elemzések alapján meghatározott beavatkozási javaslatokat (feladatokat) táblázatosan foglalja össze, rövid-, közép- és hosszútáv, önkormányzati szerepvállalás, továbbá er forrási tényez k megjelölésével.

Geotermikus energiahasznosítás Orosháza belvárosában

Orosháza város számára évről évre nagyobb terhet jelent a nagy és kiterjedt közintézményi hálózat teljes egészében földgáz alapú fűtési költsége. Gyopárosfürdőn egy 2004-ben megfűrt termálkút energiahasznosítására került sor pályázati forrás (KEOP-2007-4.1.0) felhasználásával. A 2011. októberében átadott beruházásnak köszönhetően a fürdő földgáz felhasználása és ezáltal költsége nullára csökkent.

Az Önkormányzat egy ehhez hasonló, belvárosi rendszer kiépítését tervezi, melynek célja a városi intézmények geotermikus energiával történő ellátása. A tervezett rendszer magában foglal egy 1550 méter mélyre lemélyítendő termelő kút, és 2 darab, a város határában fúrható 1400 méter talpmélységű visszasajtoló kút. Megépülne egy 14 közintézményt magába foglaló távfűtési hálózat, a rendszer központja a termelő kút mellett építendő gépház lenne.

A projektet egy a *Széchenyi 2020* programban várhatóan a jövőben megjelenő pályázati kiírás biztosította forrás, valamint önkormányzati saját forrás igénybevételével kívánjuk megvalósítani.

Gyopárosfürdőn napeleemes rendszer kialakítása

Orosháza Város Önkormányzata az Új Széchenyi Terv forrásainak felhasználásával a korábbi években több intézményének (Polgármesteri Hivatal, Orosházi Vörösmarty Mihály Általános Iskola, Petőfi Művelődési Központ, Orosházi Táncsics Mihály Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium) energetikai fejlesztését valósította meg, napeleemes rendszer telepítésére került sor, melynek köszönhetően csökkentek az intézmények közüzemi díjai.

A gyakorlatot folytatni szeretné a város, ezért a *Széchenyi 2020* programhoz kapcsolódó pályázati kiírására újabb projektjavaslattal kíván jelentkezni, melynek tárgya egy 49,7 kWp teljesítményű napeleemes áramtermelő rendszer kiépítése Gyopárosfürdőn. A rendszer a fürdő energiaköltségeit hivatott csökkenteni.

A fenntartható fejlődéssel összhangban a célállapotok és feladatok meghatározása

Levegő

Környezeti célállapot:

- a település jelenlegi levegőminőségi állapotának folyamatos fenntartása, illetve fokozatos javítása.

Feladatok:

- a monitoring rendszer folyamatos üzemeltetésének biztosítása,
- a településen üzemelő levegőtisztasági mérőhálózat mérőhelyeinek és a mért komponensek körében a szennyezés csökkentése (SO₂, üledék, por, pollen),
- a városi zöldterületek arányának növelése hazai és idegen, nem allergén fajok és növények telepítésével a fafajtilalmi rendszer figyelembe vételével,
- ipari üzemek, telepek (pontszerű és diffúz légszennyező források) környezetében a védőfásítás kialakítása, erdőkezelési munkák folyamatos elvégzése,
- külön helyi rendelet megalkotása az avarégetés és állattartás szabályozására,

- mez gazdasági területeken a helyes mez gazdasági földhasználat betartása (helyes agrotechnika megválasztása, parlagf mentesítés).

Talaj

Környezeti célállapot:

- a talajmin ség romlásának megakadályozása,
- a potenciális szennyez források okozta talaj-degradációk megelőzése, a meglév k feltárása, kármentesítése

Feladatok:

- a településen a szennyvízcsatorna hálózat teljes kiépítése, a mez gazdasági területeken a helyes mez gazdasági földhasználat alkalmazása,
- önkormányzati adatbázis létrehozása az ipari cégek és egyéb szervezetek által szolgáltatott talaj- és talajvíz monitoring vizsgálati eredmények alapján.

Él világ

Környezeti célállapot:

- a biodiverzitás fenntartása.

Feladatok:

- a településen lév zöldterületek, pihen parkok területének és min ségének meg rzése,
- helyi jelent ség védett természeti terület kezelése,
- a természeti értékek felmérése, leltározása, megismertetése.

Környezet-egészségügy

Környezeti célállapot:

- a légúti megbetegedések visszaszorítása,
- egészséges ivóvízellátás biztosítása.

Feladatok:

- por és pollenkoncentráció mér hálózat kialakítása,
- allergén gyomok folyamatos irtása,
- allergén fafajok telepítésének tilalma,
- zöldterületek min ségének fenntartása és arányának növelése,
- tömegközlekedés és kerékpáros közlekedés népszerű sítése,
- ivóvízjavító program végrehajtása.

Területhasználat, zöldfelület-gazdálkodás, településtisztaság

Környezeti célállapot:

- a településen meglév zöldterületek min ségének megóvása,
- zöldterületek arányának növelése.

Feladatok:

- faállapot felmérés elvégzése (Zöldterületi kataszter)
- a meglév faállomány folyamatos erdészeti fenntartása,
- a védelemre szoruló és városképi szempontból jelent s fák felmérése,
- helyi védettség természeti értékek közé történ felvétele,

- utca és köztérásítás, valamint cserjésítés a fafajtilalmi helyi rendelet figyelembe vételével,
- természetkímélő gazdálkodás a NATURA 2000 területeken.

Környezetbiztonság

Környezeti célállapot:

- a lakosság környezeti biztonságérzetének további erősítése (térfigyelő kamerák).

Feladatok

- a védelmi szervekkel hagyományosan jó partneri és együttműködési viszony folyamatos fenntartása és ápolása,
- a védelmi szervek munkájának a lakosság mind szélesebb körében történő megismertetése még több szakmai nap, interaktív bemutató szervezésével

Környezeti nevelés

Környezeti célállapot:

- a közoktatásban a környezeti nevelés gyakorlati szempontú erősítése,
- a lakosság teljes körének környezetvédelmi ügyekben való jól értesültségének biztosítása.

Feladatok

- a közoktatásban az elméleti szintű környezeti nevelés erősítése környezetvédelmet érintő kirándulások, környezetvédelmi jeles napokról történő megemlékezések, hulladékgyűjtési akciók szervezésével.

Köztisztaság, hulladékgazdálkodás

A hulladékgazdálkodási, környezet-, és egészségvédelmi szempontok megkövetelik a települési szilárd-hulladékok szervezetten szelektált gyűjtését és ártalmatlanítását, melynek Magyarországon ma a legelterjedtebb formája a rendezett lerakás. A környezetvédelmi és gazdaságossági szempontok (és az EU irányelveknek történő megfelelés igénye) azonban már rövidtávon sem engedik meg, hogy az újrahasznosítható hulladékokat lerakással ártalmatlanítsuk. Ezért szükséges a hulladékok szelektív gyűjtése, utóválogatása és az újrahasznosítható anyagok felhasználása. Ezen igény kielégítését tűz ki célul a Délkelet-Alföld Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszer Létrehozását Célzó Önkormányzati Társulás, mely mind az EU-, mind a magyar jogszabályi követelményeket szem előtt tartva egy komplex hulladékgazdálkodási rendszert valósít meg a Délkelet-Alföld területén.

A DAREH Önkormányzati Társulás 2008 évben a KEOP-7.2.3.0 sz. települési szilárdhulladék-lerakókat érintő térségi szintű rekultivációs programok elvégzése+ című pályázati konstrukció első fordulójára sikerrel pályázott két projekttel (I. és II. ütem), melynek keretében ütemenként 140 millió forintot meghaladó támogatást sikerült elnyerni a második forduló keretében megvalósítandó rekultivációs munkálatok elkészítésére (tervezésre, engedélyeztetésre, Részletes Megvalósíthatósági Tanulmány és Költség-Haszon Elemzés készítésére, a második forduló pályázati dokumentáció összeállítására), 85%-os támogatási intenzitás mellett.

2011 évben mindkét első forduló projekt zárása megtörtént. A második forduló pályázatok elfogadásra kerültek: ütemenként bruttó 5 milliárd forintot meghaladó vissza nem térítendő támogatást nyert a Társulás.

Orosháza bezárt települési szilárdhulladék-lerakója az I. ütemben (sTelepülési szilárdhulladék-lerakók rekultivációja a DAREH Önkormányzati Társulás területén . I. ütem+ tárgyú KEOP-2.3.0/2F/09-11-2011-0003 kódszámú projekt) szerepel. A projektben összesen 37 település 39 felhagyott települési szilárdhulladék-lerakójának rekultivációja valósul meg. A projekt zárására várhatóan 2015 nyarán kerül sor.

Orosháza bezárt települési szilárdhulladék-lerakója helyben rekultiválható két ütemben, első ütemben jogszabálynál részletesebb rétegrenddel, biogáz kezeléssel (fáklyázással). A depóniagáz kivezetésére 1460 m gázvezeték drén, 44 db gázgyűjtő kút és 1 db fáklyázó berendezés kerül kiépítésre, továbbá a meglévő monitoring kutak közül 7 db tovább üzemel. A vízvezeték szikkasztó övárók kialakítása biztosítja 1100 m hosszúságban. A vegetációs réteg telepítése hasonló növényekkel történik. A rekultivációs költség Orosháza lerakója esetében nettó 383.068.651,- Ft, a munkaterület átadására 2014. április 14-én került sor. Jelen KEOP-2.3.0 konstrukciós projektek keretében kétütemes rekultiváció esetében kizárólag az első ütem rekultivációs munkák költségeinek finanszírozása lehetséges.

A kivitelezési munkák befejeztével, a projekt zárását követően feladatként jelentkeznek a projekt fenntartásával kapcsolatos kötelezettségek, illetve az utógondozást érintő hatósági elírások teljesítése.

A KEOP-7.1.1.1. kódszámú *sTelepülési szilárdhulladék-gazdálkodási rendszerek fejlesztése*+ című konstrukcióra 2010. szeptember 14-én nyújtotta be pályázatát a Társulás. A pályázat pozitív elbírálásban részesült, a Támogatási Szerződés 2011. március 24-én került aláírásra. Az első forduló projektre elnyert nettó támogatás 206.056.800,- Ft, 85%-os támogatási intenzitás mellett. A projekt keretében megtörtént a ködvetni kívánt rendszer megtervezése, a megvalósításra vonatkozó teljes körű felkészülés a technológia kiválasztásával, elkészült a Részletes Megvalósíthatósági Tanulmány és Költség-Haszon Elemzés, elkészítésre kerültek a tervdokumentációk, a rendszerben keletkező hulladék hasznosítási lehetőségeinek vizsgálata. A Társulás a Belügyminisztérium EU Önerő Alap támogatására is sikerrel pályázott. Emellett 2012. év végén NFM önerő támogatás lehívására is lehetőség nyílt.

A hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztésére irányuló második forduló pályázat 2012. szeptemberben került benyújtásra, és pozitív elbírálásban részesült, így a megvalósításra vonatkozó Támogatási Szerződés aláírására 2013. február 11-én került sor. E szerint a második forduló projekt nettó összköltsége 10.940.045.000,-Ft, melynek 95%-a KEOP forrásból finanszírozódik, a fennmaradó 5%-os önerő költségterhet pedig a Magyar Kormány határozata értelmében, az állam költségvetésének terhére átvállalta a tagtelepülésektől. Tekintettel arra, hogy az eredeti második forduló projekt nem tartalmazta a tervezett rendszer teljes eszközigényét, ezért 2013. november 28-án aláírásra került a Támogatási Szerződés 1. számú módosítása, melynek köszönhetően a projekt támogatása 15.185.210.000,- Ft-ra emelkedett.

A hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése során a projekt a Társulás települései által lefedett területen megvalósul a szelektív hulladékgyűjtés optimalizálása, ill. a kommunális, vegyes gyűjtés optimalizálása (nagykapacitású, korszerű hulladékválogató kialakításával, maradéks hulladékgyűjtő edényzet bevezetésével a konyhai maradékok, biológiailag

Orosháza gazdaságfejlesztési programja [2015-2019. Kt.]

lebomló anyagok gyjtésével, átrakóállomás építésével). A hulladékkezelésen túlmenően a projektben kiemelt jelentőséggel bír a hulladékkezelés megelzése, melyet az alábbi tevékenységek szolgálják:

- lakossági tájékoztatás, tudatformálás,
- házi komposztálóedények biztosítása,
- újrahasználati központok kiépítése.

A fejlesztésnek köszönhetően a projekt zárásakor a térségben keletkező összes hulladék tekintetében az anyagában hasznosítható hulladékok mennyisége közel 300%-al nni fog, a lerakással ártalmatlanított hulladékok mennyisége pedig 73%-al csökken.

Orosháza település vonatkozásában, a fejlesztés keretében megvalósul egy Komplex Hulladékgazdálkodási Központ (átrakóállomás, hulladékudvar). A lakossági hulladék szelektív gyjtésére alkalmas 1280 négyzetméteres betonburkolatú hulladékudvar kialakításának keretében 1 db 22,73 négyzetméter hasznos alapterület veszélyes hulladéktároló konténer, 1 db 26,52 négyzetméter hasznos alapterület szociális konténer el térrel, porta-irodával, raktárral, fehér és fekete öltözvel, zuhanyzó-mosdóval és WC-vel kerül telepítésre, valamint létesül 1 db 25 négyzetméteres hasznos alapterület tároló szín. A beton alapú átrakóállomás 420 négyzetméter alapterület .

A fejlesztésnek köszönhetően a településen új, 2 kukás (egy hulladékgyjt edényzet újrahasznosítható szerves hulladék gyjtésére /pl.: papír, m anyag, üveg, fém, stb./, egy hulladékgyjt edényzet az újrahasznosítható szerves hulladék ún. smaradék+ gyjtésére) rendszer kerül bevezetésre, továbbá a háztartások részére, igény szerint házi komposztáló is biztosításra kerül.

V. Városüzemeltetés

A városüzemeltetési feladatok elvégzése a gazdasági élet különböző szereplői, az Orosházi Polgármesteri Hivatal, az általa fenntartott intézmények és gazdasági társaságai között oszlanak meg. Az Orosházi Polgármesteri Hivatal a Városfejlesztési és Városüzemeltetési Iroda feladatai közé utalta városüzemeltetési kötelezettségeit. Az Iroda feladatai közé tartozik az Önkormányzat vagyonának kezelésével, hasznosításával, az önkormányzati rendeletekben, képviselő-testületi határozatokban foglalt feladatok ellátása, az önkormányzati intézményekkel kapcsolatos feladatok elvégzése, az önkormányzati beruházások el készítése és lebonyolításának koordinálása, a városüzemeltetést, kommunális közmszolgáltatással kapcsolatos önkormányzati feladatok ellátásának szervezése, koordinálása..

Az 1990. évi LXV. Törvény értelmében a város feladatkörébe tartozó közzolgáltatási tevékenységeket a Városüzemeltetési és Szolgáltató ZRt. (Orosháza, Fűrdő u. 5. sz.) végzi, melyek az alábbiak: önkormányzati vagyonkezelés, csapadék- és belvízelvezető hálózat üzemeltetés, közterületek tisztántartása, önkormányzati utak-úthálózat fenntartása és üzemeltetése, továbbá a kommunális szilárdhulladék-lerakó telep és a komposztáló telep üzemeltetése, valamint a zöldfelület fenntartása és a karantén kártevők irtása. Részletezve:

- A lakás és ingatlangazdálkodáson belül elvégzi az önkormányzati tulajdonban lévő lakás- és nem lakás célú ingatlanok hasznosítását, valamint gyakorolja a bérbeadói jogokat.
- A csapadék-és belvízelvezet csatornahálózat üzemeltetésén és fenntartásán belül a város belterületén lévő nyíltárkos és zárt rendszer csapadékvíz, valamint belvízelvezet csatornák állapotának és működőképességének ellenőrzését, működőképességét, elvégzi, üzemelteti a csapadék és belvízelvezet csatornahálózatot, rendkívüli eseménynél tájékoztatást ad az önkormányzatnak, az új létesítményeket üzemeltetésre átveszi.
- A közutak, közlekedési területek fenntartása és üzemeltetése, valamint a hó- és síkosság-mentesítés.
- Köz- és településtisztaság fenntartása, karantén kártevők és rágcsálók irtása, dögtelep monitoring.
- Parkkarbantartás, zöldfelületek fenntartása.
- Sportlétesítmények, sportpályák üzemeltetése.

Mindezek eredményes (gazdaságos és színvonalas) megvalósulása érdekében figyelembe véve a szigorodó környezetvédelmi követelményeket és a teljesítésükhöz fejlesztett korszerű technológiákat (megoldásokat) a továbbiakban még inkább nagyobb gondot kell fordítani az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság strukturális és erőforrás (fizikai és humán) fejlesztési feladataira.

Az önkormányzati intézményhálózat struktúráját és kapacitását törvényes kereteken belül az önkormányzat határozza meg, melyek jelentősége a működési költségek éves költségvetésbeni aránya tekintetében is elsőrangú.

Az egyéb - nem intézményi alapvető - közszolgáltatások egy részének végzését illetően az önkormányzat törvényi korlátok között ugyan, de döntési helyzetben van (közterületi, köztisztasági és vízellátás-csatornázási, csapadék- és belvíz elvezetési, hulladékgazdálkodási feladatok), tehát megteremtve a feladatok elvégzésének feltételeit maga végzi azokat vagy nem, kivéve ezek alól a kötelező közszolgáltatások egyes átvett nem ruházható elemeit.

(Az Önkormányzat által végzett kötelező és önként vállalt feladatok felsorolását Orosháza Város Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló Örökhatározat tartalmazza.)

Mindezen tevékenységek, - melyek kiadásai a település működési költségének számottevő hányadát képezik - optimális ráfordítással történő színvonalas megvalósítása tehát döntő jelentőséggel bír a város gazdálkodásában.

Az idegen tulajdonú közüzemi szolgáltatásokat illetően (energiahordozók, távközlés) a jó eredmény kulcsa a konstruktív együttműködés kialakítása az önkormányzat és a tulajdonosok között.

El kell érni, hogy a város vonzerejét javító célú nagyberuházásaink településgazdálkodási szinten legalább üzleti terveiknek megfelelő megtérüléssel működjenek.

2020-ig célunk az EU konform, intelligens város minősítési szint elérése. Természetesen ez utóbbi cél feltételezi a városüzemeltetési infrastruktúrák tervezett fejlesztéseinek komplex megvalósulását, melybe bele tartozik a modern informatikai hálózat kiépítése is.

Energiagazdálkodás

Az épületenergetika az Európai Unió energia- és klímapolitikájának egyik fő prioritási területe. Az épületek energiahatékonyságáról szóló 2002/91. számú európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2010/31 irányelv (Energy Performance of Buildings Directive . EPBD) többek között el írja, hogy 2020 után (közintézmények esetében 2018 után) csak közel nulla energiefelhasználású épületek épülhetnek. Szintén kötelező el írás, hogy 2012-től nem támogatható olyan új építés, vagy felújítás, amely nem teljesíti . a Bizottság által később meghatározott . költségoptimum szerint számolt minimumkövetelményeket. Az energia-végfelhasználás hatékonyságáról és az energetikai szolgáltatásokról szóló 2006/32/EK irányelv a tagállamoknak 2020-ig kitekintő Energhatékonsági Cselekvési Terv kidolgozását írja el és fő szektorként az épületeket, a közlekedést és a közületeket jelöli meg. A közösségi klíma- és energiapolitika 2020-ig 20%-os energia-megtakarítási és 20%-os megújuló részarány növekedési célt fogalmazott meg EU szinten. Magyarország felmentést kapott a 20%-os cél alól, és mindössze 13%-ot kell elérni 2020-ig. Lényeges, hogy az Európai Tanács 2009. november 17-i állásfoglalásában leszögezte, hogy a fejlett ipari országoknak 2050-re 80%-kal kell csökkenteniük üvegházhatású gázkibocsátásaikat. E dekarbonizációs folyamatnak a fő pillére az épületekhez kapcsolódó energiefelhasználás és vele együtt történő CO₂-kibocsátás jelentős csökkentése. A fenntartható, klímabarát stratégiák és megoldások nemcsak az energetikára vonatkoznak, hanem a vízgazdálkodásra és a zöldépítészeti eszközökre (zöldtetők, zöldhomlokzatok) is.

Az önkormányzatokra vonatkoztatva az energiahatékonyság fontosságát az alábbiakkal lehet alátámasztani:

- Az energia fogyasztás mintegy 60 %-a a településeken történik. Az önkormányzatok az intézményhálózataikat figyelembe véve a településeken a legnagyobb energia fogyasztók közé tartoznak.
- Az épület szektor az EU energia szükségletének 40 %-át fogyasztja el.
- Az energiefelhasználás továbbra is azon gazdasági események egyike marad, amelyiknél a megtakarítás jelentős pénzügyi eredménnyel jár.
- Önkormányzatunk energiefogyasztásának 1%-os csökkentése 3,5MFt-, 5 %-os csökkentése pedig közel 18 MFt megtakarítást eredményezne.
- A központi támogatás évről évre folyamatosan csökken, de csökken a lakosság szám is, melyhez a támogatásokat mérik.

Ezért Orosháza Város Önkormányzata pénzügyi politikájának az alappillérei a következők kellene, hogy legyenek:

- Takarékosabb gazdálkodás és a működési költségek optimalizálása. Az energiagazdálkodás teljes körű áttekintése és optimalizálása önkormányzati szinten úgy, hogy sokkal áttekinthetőbb legyen (menet közben is), hogy hol szükséges változtatni.
- A pályázati lehetőségek jobb kihasználása olyan területen is, ahol önkormányzati támogatást lehet ezzel kiváltani.
- További középületek felújításának és világításának korszerűsítése a kiadások csökkentése érdekében.

Önkormányzatunk mintául szolgálhat a lakossági fogyasztók energia megtakarításához. Az Önkormányzat, mint az oktatási intézmények fenntartója, a legkönnyebben

befolyásolható korosztály - az iskoláskorú gyermekek . oktatásában, az energiatudatos szemlélet kialakításához járulhat hozzá.

A környezettudatos és felelős szemlélet évek óta jellemző az Önkormányzat mindennapi működésére: szöveg+elkötelezettségét eddigi pályázataival, fejlesztéseivel is bizonyította. A fenntartható fejlődés és a szöveg+ környezet megtartásáért . a törvényekben rögzített feladatain kívül . további erőfeszítéseket kell tenni.

Orosháza energiaellátása jelenleg a villamos energiára és a földgázra, és - sajnos csak részben - a geotermikus és szoláris energiára épül. A jövőben azonban megújuló energiahordozók arányát növelni kell az EU elírásainak megfelelően (A közösségi klíma- és energiapolitika 2020-ig 20%-os energia-megtakarítási és 20%-os megújuló részarány növekedési célt fogalmazott meg EU szinten. Magyarország felmentést kapott a 20%-os cél alól, és mindössze 13%-ot kell elérni 2020-ig.). Ez indokolt is, mivel a város az energia nagy részét a város közigazgatási határain kívülrl szerzi be.

Az energiaárak folyamatos drágulása, valamint a központi támogatások évről-évre történő csökkenése miatt stratégiai kérdés az energiahatékonyság fokozása, az energiatakarékos intézkedések bevezetése, valamint a külső energiaellátástól való függés csökkentése.

Az Önkormányzatnak támogatnia kell a közintézményeknél, valamint az Önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságoknál az energiaracionalizálást célzó korszerűsítéseket, a megújuló energiahordozók hasznosítását célzó beruházásokat.

A még nem korszerűsített intézményekben törekedni kell az energiaracionalizálásra: megújuló energia (geotermikus energia, napkollektor, napelem) beépítése; nyílászárók cseréje, hőszigetelés, fűtési és elektromos hálózat energiatudatos, teljes körű felújítása. A felújítások során figyelembe kell venni az EU-s jogszabályi környezet változásait (az épületek energiahatékonyságáról szóló 2002/91. számú európai parlamenti és tanácsi irányelvet és a 2010/31 irányelvet).

A Gyopárosfürdőn üzemelő geotermikus rendszer tartalék rendszere jelenleg földgázüzemű tüzelőberendezés. A teljesítmény-lekötések fenntartása éves szinten 5 MFt, amely indokoltá teszi alternatív tartalék rendszer kialakításának vizsgálatát (tartályos gáz).

A már szöveg+, energiatudatos felújításon, korszerűsítésen áttesett intézmények esetén pedig további, energia-megtakarítást eredményező fejlesztéseket, intézkedéseket kell tenni (energiatakarékos fényforrások beszerzése, nagy energiaigényű elektromos berendezések cseréje, fűtési rendszer beszabályozása, felhasználói szemléletváltást eredményező oktatási programok elindítása).

VI. Az agrárszféra fejlesztésével kapcsolatos feladatok

Önkormányzatunk is érdekelt az EU követelményeinek is megfelel, majd ahhoz rugalmasan alkalmazkodó mezőgazdálkodás létrejöttében: termelési szervezetek alakulásában, fejlesztésében.

Orosháza város gazdaságában a mezőgazdaság fejlesztése a gazdasági programban a többi terület mellett a következő időkben kiemelt szerepet kell, hogy kapjon. A Kormány vidékfejlesztési koncepciója a kis és közepes vállalkozásokra (KKV-k), a családi gazdaságok fejlesztésére helyezi a hangsúlyt. A mezőgazdaság kiemelt szintű támogatásának fő elemei a Belügyminisztérium által támogatott START mintamunkaprogramok, amelyeknek tevékenységei között szerepel a mezőgazdasági növénytermesztés a helyi önkormányzati konyhák élelmiszer igényének biztosítása a közfoglalkoztatás által. Ezen tevékenységet - a kiemelten értékteremtő jellege miatt - 2015. évben többléptékű támogatásban részesíti a BM, így Orosháza Város Önkormányzatának lehetőséget adott a bevonására a mezőgazdasági programba. Másik kiemelt szerepet betöltő támogatási lehetőség egy PILOT program, amelyet ugyancsak a BM írt ki egy olyan regionális és kistérségi összefogás eredményeként, amelynek kifejezett célja a helyi háztáji gazdaságok fellendítése a szociális szövetkezeteken keresztül. A program tervei között szerepel a háztáji jellegű állattartás és fóliasátrás növénytermesztés. Ez a PILOT program jó példa arra, hogy a hátrányos helyzetű települések, térségek hogyan juthatnak kormányzati pénzhez értékteremtő foglalkoztatási terveinek megvalósításához. Orosháza Város Önkormányzata kiemelt szerepet vállalt a program eredményes megvalósítása érdekében, hiszen mint gesztor összefogja és koordinálja a programban résztvevő 19 települést. A program jó példát kíván mutatni ahhoz, hogy a rendelkezésre álló források ésszerű és értékteremtő felhasználásával a jelentős mezőgazdasági múlttal rendelkező településeken miként lehet a szociális szövetkezetek által az abban dolgozóknak saját jövedelemre, biztos egzisztenciára szert tenni. Mindez összekapcsolódik az Európai Unió közös agrárpolitikájának (KAP 2013-2020) jelenleg folyó egyeztetésével.

Mindezek alátámasztják azt, hogy a vidék, ezen belül a mezőgazdaság fontos helyet foglal el az ország gazdaságának fejlődési pályára állításában. Ezt a célt kell megfogalmazni, és tartalmilag megtölteni Orosházán is a következő öt éves gazdaságfejlesztési programban. Az önkormányzatnak az alábbi területekkel a következő időkben foglalkoznia kellene:

- Segíteni a kis és közepes vállalkozásokat a helyi piacra jutásban, valamint az önkormányzati intézmények ellátásához adatbázis és beszállítói rendszer kialakításában.
- Nagyobb vállalkozások esetében a tevékenységüket fejleszteni akarók és tudók másodlagos termékeiknek orosházi fogyasztókhöz jutásának elősegítése.
- Fontos feladat a helyi biogazdálkodás térnyerésének támogatása.

A városban már meglévő érdekképviselő segítségével tovább kell fejleszteni a mezőgazdaságban tevékenykedők szakmai tudásának emelését továbbképzések, fórumok rendezésével. A város élelmiszer alapanyag termelői, gazdálkodói szervezeteken keresztül bevonni a másodlagos élelmiszer feldolgozók kapacitásának

kialakításában, fejlesztésében. Mindebben meg kell találni az érdekeltségük módozatát a gazdák integrálásának kiszélesítésével. Az új munkahelyek létrejöttét segíteni kell.

Keresni kell azokat a lehetőségeket, amelyek az élelmiszer alapanyag elállítók által Orosháza határában megtermelt termékek helyben feldolgozását segítik. Ki kell használni azokat a tendenciákat, melyek ezt támogatják. Eltérbe kell helyezni a gabona és baromfi feldolgozás újraindítását, ezáltal munkahelyek jöhetnek létre.

A városban élelmiszer feldolgozó üzemet létesíteni kívánó vállalkozások számára eltérbe kell helyezni, hogy a mezőgazdaságban helyi és térségi szinten megtermelt élelmiszer alapanyagokat a városban dolgozzák fel, így lehetőség nyílik a helyi foglalkoztatás növelésére. Mindez segíti az ipari termelés skálájának szélesítését is.

A helyi értékek tőrában helyet kell biztosítani a hagyományos orosházi élelmiszereknek, pl. libamáj, csíramálé, orosházi kenyér, esetleg orosházi kolbász, szalámi. Fontos az eredetkutatás és az elállításukat ma is végzők termelésük fejlesztése és marketingjének segítése, kiállítások, állandó bemutatóhely megvalósítása.

Orosháza jelenleg a megye iparilag fejlettebb települései közé tartozik. Emellett fontos a mezőgazdaság termelési érték alapján történő helyének meghatározása is. A mezőgazdasági termelést folytató vállalkozások kistermelők fontos munkát látnak eltőrosháza határában. A termelési volumen szerint a város bevételeiből is a rájuk eső rész jelentősen mondható, ami az adózásban realizálódik.

A kor követelményeihez igazodó szakmai ismeretek fejlesztésében fontos helyet foglal el a helyi érdekképviselet. Mellette az év során létrejövő Mezőgazdasági Kamara tölthet be fontos helyet a gazdálkodók munkájának, kapcsolatainak a fejlesztésében.

Joggal merül fel igény az agrárszfőra szakintőzményi háttérének az önkormányzat által történő integrálására. Ezt a célt szolgálja a Gazdák Háza projekt megvalósítása.

Orosháza a térség központi fekvő településeként a gazdák tevékenységét szabályozó, segítő intézmények elhelyezését is fel kell vállalnia.

Az alábbiak tartoznak ebbe a körbe:

- Kormányhivatal élelmiszerbiztonsági állategészségügyi főállatorvos,
- a falugazdászok,
- a növény és talajvédelmi felügyelő,
- méhegészségügyi felügyelő,
- létrejövő Mezőgazdasági Kamara,
- a mezőgazdaság területén működő érdekképviseleti szervezetek.

Mindezen hatóságok, szaktanácsadási feladatot ellátók együttes elhelyezése segíti a gazdálkodókat a munkavégzésben, a pályázati úton megszerzhető termelést segítő támogatások elérésében.

A szakképzés terén támaszkodni kell a Mezőgazdasági Kamara és a térség agrár felsőoktatási intézményeinek segítségére.

A mezőgazdasági termelés fejlesztéséhez feltétlenül kötik a külterületi közlekedés fejlesztési pályázataiban való részvétel, azok megvalósítása a pályázat segítségével.

Foglalkozni kell a külterületi földutak rendszeres karbantartási, javítási feladatának az adott határrészen meghatározó és gépi felszereltséggel rendelkező gazdálkodók bevonásával történő elvégzésével szerződéses formátumban. Ugyanez vonatkozik a

mez gazdasági területeken lévő levezet és összekötő, vízelvezető csatornák karbantartására, melynek szakmai felügyeletét az Államnak kell vállalnia.

Meg kell teremteni annak feltételeit, hogy Orosháza a szélesebb térség – Arad, Temes megye, Vajdaság és a térségünk – földrajzi középpontjában agrárkoordinációs központja legyen. A Kárpát-medencei agrárstratégia pedig az Európai Unió közös agrárpolitikájához igazodva segítse a nemzeti agrárstratégiák megvalósult részét.

VII. Humánszféra fejlesztése

Oktatás, köznevelés, sport

Városunk fejlődési képessége közvetlenül függ a helyi humán erőforrás minőségétől. Ennek potenciális jelentősége az EU-forrásokért folyó versenyben felértékelődik. E téren Orosháza és térsége számára a sokszínű, színvonalas alap- és középfokú oktatási intézményhálózat, a köznevelési intézményeinek és civil szervezetek együttesének hagyományteremtő és hagyományteremtő programjai valamint a kiemelkedő eredményekkel büszkélkedő, kivételesen gazdag sportélet jelenti az alapot. A Kodolányi János F. iskola jelenléte a nappali tagozatos alapképzések indulásával válik hatékony térségfejlesztési erővé. Oktatási, köznevelési és sportkoncepcióink, rendeleteink helyzetelemzésen alapuló fejlesztési, szabályozási programok, aktualizálásuk visszatérő feladat.

1. Oktatás

Az oktatás területén az elmúlt néhány év alatt országosan és városi szinten is hatalmas változások történtek. Orosháza városi térségi hatású oktatási központ, stabil intézményhálózattal, ahol megtalálhatók állami, egyházi és megyei fenntartású intézmények is. A helyi oktatási feladatok ellátására jellemző a rugalmas alkalmazkodás a folyamatos változásokhoz. A sokszínűség megtartása mellett folyamatos koordinációval a munkaköztetés zavartalanul biztosítható, a személyi, tárgyi feltételek adottak.

A legnagyobb változást a volt önkormányzati fenntartású intézményeknél tapasztalhattuk, ahol a fenntartói szerepet a KLIK vette át 2013. január elsejétől. Ez új kihívást jelentett az intézményi feladatok ellátásában, hiszen a fenntartói és munkaköztétési szerep szétvált. Az önkormányzat feladata, hogy az oktatás minőségi színvonalának megtartásához biztosítsa a megfelelő körülményeket. Az intézményi munkaköztetés jellegénél fogva folyamatoságot, sokszor azonnali lépéseket követel.

A hatékony intézményi munkaköztetésre törekszünk, melynek lépéseit az elmúlt két évben igyekeztünk kialakítani.

Középtávon kiemelkedően támogatandó oktatási terület a nyelvtanítás és a helyi igényekhez igazodó szakképzés, valamint a jövőben szükséges megerősíteni és kiszélesíteni a felsőfokú oktatást.

Olyan oktatásfejlesztési stratégia kialakítása szükséges, mely legalább középtávra kiküszöböli, áthidalhatóvá teszi a rendszerbeli ellentmondásokat, a biztonságos tervezést megalapozza.

Az oktatás fejlesztésének területei, feladatai, lehet ségei:

- Az idegen nyelvi képzés ma minden területen közvetlen gazdasági érték. Más városokhoz hasonlóan támogatni kell. Helyi program kidolgozása vagy bevált eljárás átvétele egyaránt hasznos lehet.
- A területfejlesztési kutatások személyi feltételeit rövid távon jelent s mértékben támogatni kell. Ez napjaink projektközpontú tervezési, területfejlesztési és finanszírozási gyakorlatát tekintve a leggyorsabban megtérül beruházás. Felkészült projektmenedzserekre van szükség, akik a saját szakterületükön képesek 1-3 éves pályázati programok megtervezésére és menedzselésére.
- Er síteni kell az általános/közismereti képzés feltételrendszerét, hatékonyságát. .
- A térségközponti szerepb l fokozott terhek és elvárások adódnak. A költségek jelent sek. Feladatok, szakterületek: tanköteles korúak ellátása, emelt szint oktatás, középfokú képzés, szakképzés, kollégiumi ellátás, m vészeti nevelés, gyógypedagógiai és szakszolgálati ellátás, felzárkóztató oktatás, integrált nevelés. A kép teljesen vegyes, hiszen a fenti feladatok ellátását több fenntartó végzi, és vannak olyan intézmények, melyek m ködtetése is a fenntartóhoz tartozik. A várható év közbeni változások következtében a kép tovább árnyalódik, hiszen a szakképzés a NGM hatáskörébe fog tartozni, és a középiskolák fenntartói szerepét a megyei KLIK veszi át.

Az orosházi közoktatási intézmények állapota összességében megfelel . Az épületek/építmények átlagéletkora magas. Az energiaellátás, a vizesblokk . általában a közm vek . korszer sítése kiemelten fontos, id szer . Egy intézmény teljes felújítása az éves felújítási keretet teljesen kimeríti. Az elmúlt években számos intézmény, épület felújítása megtörtént. A felújítási programot tervezni, ütemezni kell.

- Minden óvoda és iskola Pedagógiai Programja tartalmaz sajátos helyi feladatokat. A teljesség igénye nélkül:

Óvodák: integrált nevelés, idegen nyelv -, úszás -, gyermektorna -, kézm ves foglalkozások szervezése...

Általános iskolák: emelt szint matematika, magyar, biológia, idegen nyelv, ÉKP, ssport-tagozat+, fejleszt felkészítés, m vészeti nevelés...

Középiskolák: emelt szint tagozatok, felzárkóztató oktatás, tanfolyami és fakultatív közismereti és szakmai képzések, AIFSZ képzések.

- Óvodáink és általános iskoláink Orosháza város közigazgatási területén biztosítják a teljes kör ellátást. Az alapfokú m vészeti iskola, a Nevelési Tanácsadó valamint a Gyógypedagógiai és szakszolgálati intézmény a kistérség 9 településének igény szerinti ellátását korlátozott keretek között biztosítja. Középiskoláink tanulóinak cca. 50 %-a orosházi lakos. A többi bejáró vagy kollégista. A régió kívül es területr l érkezettek száma nem jelent s. A térségi, megyei feladat tervezése és finanszírozása koncepcionális kérdés. A Közoktatási Intézkedési Terv felülvizsgálata indokolt.
- Szakképz intézményeink kiemelt jelent séget tulajdonítanak a vállalati kapcsolatoknak. Ez a szakképzéshez kapcsolódó vállalati támogatás, a

munkaer igény, a gyakorlati képzés (képzési hely ill. tanulószervezés) szempontjából fontos. Az évente megrendezésre kerül reprezentatív programok, szakember-találkozók adnak áttekintést az együttműködés fontosabb, aktuális ill. számszerűsíthető eredményeiről, területeiről, perspektíváiról. E téren azonban van még tennivaló, senki sem lehet elégedett.

- A felnőttképzés területei: közismereti képzés (ld. érettségire felkészítő valamint felzárkóztató) és szakképzés. Utóbbi a nehezebb, mert a finanszírozás egyedi megoldást igényel és többféle (települési, intézményi, vállalati és egyéni ill. csoport) érdek összeegyeztetését teszi szükségessé. Önálló, megoldásra váró helyi és térségi probléma a munkanélküliek csoportjainak képzési programja: fiatalok, romák, tartós munkanélküliek, fogyatékkal élők... E téren biztató helyi kezdeményezésből és jól hasznosítható külföldi tapasztalatokból lehet kiindulni.

Konkrét fejlesztési lehetőségek:

Helyi innovációs pályázati rendszer, ösztöndíjrendszer, diákok gyakorlatszerzési lehetősége

- Helyi **innovációs pályázat kiírása** azokra a területekre indokolt, melyek a polgármesteri programban megfogalmazott, a térségfejlesztési-, településfejlesztési koncepcióban rögzített célokat szolgálják, e középtávú programok tartalmi elemeihez igazodnak. Előny jelentenek a *kiemelt helyi célokat* szolgáló, a futó hazai ill. *eu-forrásból támogatható*, a közösségi együttműködést erősítő projektek, tervezetek.
 - A pályázati rendszer akkor hatékony, ha módot ad a kiírás tartalmi és formai feltételeinek eleget tevő *valamennyi benyújtott pályázat* díjazására.
 - A pályázati díj lehet pénzjutalom és/vagy helyben nyújtható természetbeni juttatás. Lehet szolgáltatás, igénybe vehető kedvezmény. Lehet pályázati önrészként felhasználható támogatás
 - A pályázati rendszer elvárt eredményei:
 - megvalósítható programok, projektervek kerülnek a pályázató birtokába
 - a felhívás feladatra orientál, mozgósít,
 - a program forrásbővítéshez vezet
 - innovatív hálózat, önmagát eltartani képes szervezetszerkezet együttműködés jön létre, mely az érdekeltség és a személyes felelősség együtt járása rövid távon fenntarthatóvá válik.
- A helyi **ösztöndíjrendszer, diákok gyakorlatszerzési lehetősége** olyan fejlesztési irány, mely szerény befektetés mellett is jelentős eredményeket hozhat, ha három célcsoport véleményének megismerése, érdekeltségének felkeltése révén sikeres programmá válik.

A három célcsoport:

- felső oktatási intézményekben tanuló orosházi lakosok,
- felső oktatási intézmények végzős hallgatói, doktoranduszai, rezidensei,
- külföldön dolgozó, tanuló orosházi, orosházi köztársasági fiatalok.

- Mindhárom célcsoport tagjai potenciális lehet séget jelentenek valamilyen közös érdekeltségen alapuló kapcsolat létrehozására.
- A fiatalok a hazai és nemzetközi élettér valós körülményeinek megismerésére irányuló szándékaik és aktuális kényszerek hatására, személyes tapasztalatok szerzése közben hoznak felel s vagy felel tlen döntéseket a letelepedésr l, karriertervezésr l, családalapításról, otthonteremtésr l, munkakezdésr l, munkahelyi gyakorlat vállalásáról. Velük személyes kapcsolatba kell kerülnie annak, aki valós véleményre, motivációkra kíváncsi, igényt akar formálni, kelteni, érdekazonos együttm ködést kíván kiépíteni. Lehet szó évfolyamdolgozatok, szakdolgozatok, doktori disszertációk írásának támogatásáról, tankötelezettségi körbe tartozó gyakorlatok helyszínének biztosításáról, nemzetközi cserekapcsolatok, tanulmányutak pályázati kereteinek kihasználásáról, egyéni vagy csoportos kezdeményezések el segítésér lő . ezen a területen nincs helye, értelme rutinszer megoldásokat keresni! A lényeg épp abban áll, hogy jellemz en egyedi megoldásokra, döntésekre van szükség, lehet ség.
- A 20-35 éves korúak között kevesebb elkötelezettséggel, fokozott érdekl déssel, nyitottsággal, problémamegoldó beállítottsággal, kreativitással, kudarcrt r képességgel, újrakezdési hajlandósággal, sikerorientált, ambiciózus, találékony személyiségekkel az átlagosnál nagyobb arányban számolhatunk. Fontos tehát, hogy kapcsolatépítési helyzetbe kerüljön az, aki velük együttm ködve akar orosházi gazdaságfejlesztési célokat szolgálni, eredményeket elérni.

Összegezve: az oktatás funkciója, hogy megújítsa önmagát. Ahol elmaradott, szegregált az oktatás, ott nincs fejlett település, fejlett régió, fejlett ország. Nincs közösségi perspektíva. Orosháza oktatásának tárgyi feltételrendszere évr l évre b vül, min sége javul. A küls források bevonására az ágazat minden szerepl jének a jöv ben is fokozott figyelmet kell fordítani..

Az oktatás tartalmi és szerkezeti szempontból egyaránt átalakulóban van. A környezettudatos nevelés gyakorlata, az egészséges életmód és életvezetés elsajátíttatása, az EU-normák ismerete, biztos idegen-nyelvtudás, informatikai és kommunikációs m veltség irányába halad(gat) a hazai pedagógia, El térbe kerül a különböz fenntartásban m köd , sokszín , térségi szervezettség , együttm ködési megállapodások szerint szervez d feladatellátás. Az intézmények közötti együttm ködés . konzorciumok . támogatása.

A fejlesztési feladatok pragmatikus és koncepcionális szempontok szerint is megszerezhet k, aktualizálhatók, ütemezhet k, s nagyon ajánlatos számba venni a fejlett országok, városok tapasztalatait. Végül fontos kiemelni a projektek tervezéséhez kapcsolódó személyi feltételek b vítését, a bevált minták, modellek átvételét, az innovatív helyi törekvések támogatását, mert az oktatás terén mindenk el tt a minimális kockázatra, a biztonságra, kiszámíthatóságra kell helyezni a hangsúlyt.

2. Közm vel dés

Helyzetkép

- Az önkormányzat közm vel dési feladat-ellátásának szervezeti formái, a város kulturális intézményei
 - Önkormányzati fenntartású közgy jteményi intézmények:
 - Justh Zsigmond Városi Könyvtár
 - Szántó Kovács János Területi Múzeum
 - Kulturális Gazdasági Társaság a Pet fi Kulturális Közhasznú Nonprofit Kft.
- Orosháza város közm vel dési feladatainak ellátásában részt vesz:
 - az Orosházi Média Kft közszolgáltatási szerz dés alapján
- közm vel dési megállapodás vagy támogatási szerz dés alapján a költségvetési rendeletben megnevezett civil szervezetek, intézmények
 - pályázati rendszerben, támogatási szerz dés alapján a kulturális tevékenységet folytató alapítványok, a jogi személyiséggel rendelkező, közm vel dési célú egyesületek, vállalkozások

Épületellátottság, eszközellátottság, technikai feltételek

A **Pet fi M vel dési Központ** épületének teljes felújítása, b vítése és korszer sítése megtörtént. 2006. tavaszán átadásra került az újjáépített és jelent sen kib vített m vel dési ház.

Az elmúlt közel 10 évben azonban jelent s ráfordítások nem történtek az épület állagmegóvása érdekében. A rendszeres használat, a nagy látogatószámú rendezvények az épület bels tereiben is elhasználódást eredményeznek, a nagyterem és a kiszolgálóhelységek is folyamatos karbantartást igényelnek.

Szükséges az épület világításának és f tési rendszerének korszer sítése, mely az épület fenntartási költségeinek csökkentését eredményezi, valamint az els és második emelet klimatizálása.

Városi Képtár épületének állaga az utóbbi id szakban szintén folyamatosan romlott. A Báthory Júlia üveggy jtemény kiállítóterének kialakítása során megtörtént a II. emelet korszer sítése, viszont szükségesnek látjuk az els emelet és a fogadótér hasonló jelleg felújítását. A fenntartásunkban m kód **Zombai utcai m terem** teljes kör felújítása is szükséges, hiszen jelenlegi formájában nem alkalmas funkciójának betöltésére. Bár az Orosházi Közhasznú Képz m vészeti Egyesület tagjai itt végzik alkotó tevékenységüket, mindennapos problémát jelent a vizesblokk és a kiszolgáló helységek hiánya. Ez meggátolja, hogy további rendezvények helyszíne legyen, mint pl. nyári képz m vészeti alkotótáborok, gyermektáborok, kisebb közösségi rendezvények.

Eszközbeszerzések terén els sorban a m vel dési központ hang- és fénytechnikai eszközeinek b vítése szükséges.

A könyvtár Dózsa György utcai épületének állaga egyre romlott, így a **Justh Zsigmond Városi Könyvtár** minden egységével, a Gyermekkönyvtár már egyébként is ott volt, 2007 év végén átköltözött a Kossuth utcára a Pet fi M vel dési Központ épületébe. A könyvtár társadalmi szerepvállalásának er sítése érdekében szükségessé vált a tanulási-oktatási terek, kreatív terek b vítése, korszer sítése. Az elektromos hálózat felülvizsgálata, neoncsövek cseréje, szünetmentes tápegység beszerzése. Az olvasótér bútorzatának, számítógépeinek cseréje.

2004-ben megtörtént a **Szántó Kovács János Területi Múzeum** épületének részleges felújítása.

Az épületben a fűtés korszerűsítésére és a nyílászárók felújítására lenne szükség.

Így ennek az épületnek az állaga megfelel, ellenben most már a múzeumhoz tartozó valamikori könyvtár épület teljes felújítása indokolt és szükséges, valamint a szervezetenként a múzeumhoz tartozó Darvas-ház és Magtár felújítása mára nagyon időszerűvé vált.

A 2006. szeptember átadásra került a felújított zsinagóga mely a **PM vészetek Háza** elnevezést kapta. Először a Kulturális Kapcsolatok Egyesülete üzemeltette, majd 2009-től a Liszt Ferenc Alapfokú Művészetoktatási Intézmény egy része került elhelyezésre az épületben.

Személyi feltételek

A múzeum és a könyvtár szakember-ellátottság minőségileg megfelel. Mindkét intézményben magas szintű munka folyik. A könyvtárban és a múzeumban is a munkatársak szakképzettek, új kezdeményezésre nyitottak, a szakmai munka folyamatos megújulása az ellátás színvonalának emelkedését eredményezi. Mindkét intézménynél problémát a szakember és kiegészítő munkatársak mennyisége okoz, vagyis a további folyamatos megújuláshoz, a szakmai színvonal emeléshez, a város lakosságának könyvtári-múzeumi kiszolgálásához több szakemberre lenne szükség. Ezen időszerűen segít a Közmunka Program, melyet mindkét intézmény kihasznál és a fiatal munkásokat, egyetemet végzett szakembereknek olyan munkát tud adni, amiben az intézmény is sokat profitál.

2007-től a Justh Zsigmond Városi Könyvtár kistérségi szerepet vállalva végzi munkáját, szolgáltatásait a kistérségi szerepkör elvárásainak megfelelően alakította.

2009. közepétől a Petőfi Művelődési Központot a törvényi előírásoknak megfelelő átalakulást követően a Petőfi Kulturális Közhasznú Nonprofit Kft. működteti. A Kft. továbbra is az Önkormányzattal kötött Közművelődési Megállapodás alapján látja el a város kulturális és közművelődési feladatait. Fő irányvonala a hagyományos, a közönség által igényelt programok szervezése. A programok kiválasztásánál és szervezésénél az igényes kultúra közvetítésére, színvonalas, a közönség számára tartalmas és kellemes időtöltés biztosítására törekszenek. Emellett az új, tágas épületben céljuk a közösségi tér biztosítása a magán- és a civil kezdeményezések számára. 2009. január 1. óta a Városi Képtár és a Zombai utcai terem is a fenntartásuk alatt működik, folytatva azt a magas szintű szakmai munkát amit már előzőekben is megszokhattunk.

A Kft. működtetéséhez szükséges személyi feltételek biztosítottak. A művelődési központban és a képtárban zajló szakmai munkát egy 5 fős szakmai csoport látja el az ügyvezető irányításával.

A rendezvények lebonyolítását 2 fős gazdasági és 2 fős technikai személyzet segíti. A közmunka program keretében elsősorban információs munkakörben, ill. fizikai kiegészítő munkakörben kerülnek alkalmazásra az álláskeresők, mely szintén a szakmai programok megvalósítását segíti. A személyi feltételeket illetően célszerűként fogalmazható meg a jelenlegi foglalkoztatottak létszámának megtartása, ill. esetleges bővítése az adódó pályázati lehetőségek kihasználásával.

A város hosszú távú fejlesztési koncepciójából kiindulva a humán erőforrás fejlesztése terén a következő évek feladatai:

- Az Európai Unió tagságunk lehet séget nyújt - és egyben elvárásokat is jelent . Orosháza nemzetközi kulturális kapcsolatainak szélesítésére, melyben a kulturális intézmények szerepe kitüntetett. Ennek egyik lehetséges eszköze Orosháza testvérvárosi kapcsolatainak tartalmi gazdagítása, a formális kapcsolatrendszer b vítése intézményi és civil kezdeményezésekkel.
 - Az elmúlt évek eredménye a civil szféra bekapcsolása a város kulturális életébe közm vel dési megállapodásokkal, támogatási szerz désekkel.
- A kultúra és a közélet demokratizálásának érdekében szükségszer egy fórum, egy civil kerek asztal létrehozása.
- A város idegenforgalmi fejlesztésének érdekében a 2008 év végén elkészült város marketing tervnek megfelel en Orosháza és a kistérség sajátos kulturális hagyományaira építve szükséges a kulturális kínálat b vítése A friss diplomás fiatalok orosházi letelepedését a munkahelyteremtés mellett, igényes kulturális lehet ségek biztosításával is ösztönözni kell.
 - A Kodolányi János F iskola Orosházi Intézete el adóinak és hallgatóinak bekapcsolása a város kulturális életébe a közm vel dési intézményeken keresztül felgyorsítható.

3. Sport

A sport társadalmi-gazdasági szerepe

A sport fontos szerepet játszik a fizikai és mentális egészség meg rzésében, az egészségtudatos magatartás kialakításában. Lényeges szerepet tölthet be a családi és társadalmi kötelékek er sítésében, miközben kultúrált szabadid -eltöltési, szórakozási lehet séget biztosít. Pihenést, örömforrást és élvezetet nyújtó hasznos id töltés, továbbá gyakorlati eszköze lehet a hátrányos helyzet csoportok felzárkóztatásának, az esélyegyenl ség megteremtésének. A nemzetközi eredmények hozzájárulnak a nemzeti önbecsüléshez és büszkeséghez, a látványsportnak pedig üzleti funkciója fontos.

A sportpolitika társadalmi céljai

A sport széleskör hatásai miatt jelent s eszköz lehet számos társadalmi-gazdasági cél eléréséhez.

- Egészséges társadalom: cél a népesség egészségi állapotának javítása a sport segítségével.
- Harmonikus társadalom, a közösségi kapcsolatok fejlesztése: cél a szabadid tartalmas eltöltésére lehet séget nyújtó közösségi terek kialakítása.
- A népesség gazdasági aktivitásának el mozdítása: a sport pozitív hatásainak kihasználása a fiatalok tanulási képességének, a foglalkoztatottak termelékenységének javítása, továbbá a b nmegelés és a kábítószer-használat elleni küzdelem érdekében.
- Nemzeti értékek, és az önbecsülés er sítése: a felmutatott sporteredmények révén növelhet a polgárok büszkeség, önértékelés, az emberek közérzete javul, valamint a helyi csapatok, versenyz k eredményei a lokálpatriotizmust er sítik.
- Esélyegyenl ség megteremtése és javítása: a fogyatékkal él k, a nehéz anyagi helyzetben lév k társadalmi integrációja szempontjából

kulcsfontosságú, hogy mindenki számára természetes és elérhető legyen a sport mint tevékenység.

A sportpolitika operatív céljai

Ahhoz, hogy a sport területén az elért eredmények megőrzése mellett előbb léphessünk, fokozott erőfeszítéseket kell tennünk az oktatási és nevelési intézmények fenntartóival, a helyi sportszervezetekkel az iskolai és diáksport minőségének javítására, a fogyatékosok integrációjára, a lehetőségek bővítésére, és a lakosságnak a jelenleginél jóval nagyobb mértékű bevonására a rekreációs sportba.

- Az iskolai testnevelés és diáksport terén közös cél a gyermekek jó fizikai állapotának mindennapos testmozgáson keresztüli elérése, a testmozgás megszerettetése, az egészséges életmód fontosságának tudatosítása.
- A rekreációs sport terén cél a kereslet növelése általános bővítés, mely a kínálat élénkülését is indukálja. A kereslet növelésének érdekében tehát cél a népesség aktív sport iránti beállítódásának kialakítása.
- A versenysport terén cél az élsportban már elért eredményességi szint fenntartása, a versenysport utánpótlás bázisának biztosítása.

Koncepciók a sport három fő területén

A koncepció felvázolja, hogy a kitűzött célokat hogyan kívánjuk elérni, melyek azok a változások, amelyeket meg kell valósítani a sport egyes területein.

- Az iskolai testnevelés és a diáksport koncepciója

Az iskolarendszer az elmúlt években jelentős szerkezeti változásokon ment keresztül, a fenntartói szerepek megváltoztak. Az önkormányzatra elsősorban az üzemeltetési szerep hárul, amelyben közvetve tudja segíteni az oktatási intézményeket a közös célok elérésében. A 2004. évi I. törvény 55. § (1) és (2) pontjai szerint az önkormányzatnak meg kell teremteni az önkormányzati iskolai testnevelés és sporttevékenység feltételeit, és a köznevelési törvényben foglaltakkal összhangban a helyi iskolai sportkörök és diáksport egyesületek működéséhez szükséges feltételeket.

Alapvető közös célok:

- o *Sportoljanak többen a gyermekek az iskolaévek alatt*

Hosszú távon megvalósítandó a mindennapos testnevelés óra (infrastrukturális) feltételeinek biztosítása.

- o *A gyermekek szeressék meg a sportot és tudatosodjon annak fontossága*

Segíteni kell, hogy a gyermekek nagyobb érdeklődésére számot tartó, új mozgásformákat sajátíthassanak el.

- o *A szükséges infrastruktúra megteremtése*

Minden iskolának tornaterme legyen. Az egész éves úszás lehetőségének megteremtése minden gyermek számára a belvárosban létesített tanuszodával. Az iskolai sportudvarok fejlesztése, felújítása. A létesítmények akadálymentesítése, fogyatékkal élők integrációjának társadalmi elérése érdekében.

- *Koncepció a rekreációs sport területén*

A rekreációs sport a sportnak az a területe, ahol városunk lemaradásban van, ugyanakkor itt lehet a legtöbb embert mozgósítani. A rekreációs sport tömegbázisának létrehozásához a társadalom általános attitűdváltása szükséges, melyet két oldalról kell ösztönözni. Szükséges: egyfelől a sportoláshoz való hozzáférés lehet ségének megteremtése, másfelől a szemléletváltás a társadalom tagjai körében. A városnak egyrészt költséghatékonyságra és megvalósíthatóságra fókuszálva kell kiválasztani a támogatandó sportolási formákat, azaz azokat a sportágakat, mozgásformákat kell támogatni, ahol egységnyi ráfordítással a lehető legtöbb embert lehet megmozdítani. A támogatás két irányú lehet, egyrészt korszerű szolgáltatásokat mindenki számára elérhető módon biztosító létesítményekkel, másrészt tömegeket megmozgató szabadidős mozgásformákat felvonultató rendezvényekkel. Orosháza frekventált, nyugalmat árasztó, a rekreációs sportok ideális helyszínéként szolgáló területe lehet Gyopárosfürdő. A tó körüli park, az üdülő övezet adta lehet ségek az egyszeri szabadidős mozgásformáknak (futás) és a divatos kondicionáló sportoknak (street workout) is kiváló teret tudnak nyújtani. Ehhez megfelelő sportinfrastruktúra kiépítése szükséges pályázati forrásból, helyi vállalkozók bevonásával (szálláshely szolgáltatások bevonulása). A fürdő már meglévő infrastruktúrája a vizes sportok szabadidős formáihoz nyújt lehet séget. Sajnos ezek a létesítmények felújításra, fejlesztésre szorulnak nem csak állapotuk, hanem színvonaluk miatt is. A nyitvatartási idő meghosszabbítása (téli használat lehet sége) nagyban javítaná a rekreációs célú használatot.

- *Koncepció a versenysport céljainak elérésére*

o *Szemléletmód váltás a versenysportban*

Alkalmazkodva a folyamatosan változó viszonylatokhoz, a versenysportban is véghez kell vinni a szemléletváltást az alkalmazkodó képesség javítása érdekében. Az állami szerepvállalás csökkenése az önkormányzatokat a versenysportban vállalt önkéntes szerepük mértékének és módjának felülvizsgálatára kényszerítik. A sportegyesületek vezetők és menedzsmentjének kiemelt feladata a gyakori változások hatékony lekövetése az egyesületek megfelelő gazdálkodása érdekében.

Az Önkormányzatnak át kell gondolnia a támogatási rendszerének szempontjait, mértékét és lehet ségeit. Ki kell használni a helyi sportszervezetek segítségével a társasági adótörvény (továbbiakban TAO) által a sportszervezetek működéséhez és beruházásaihoz nyújtott állami segítséget. Az önrész biztosításával a sportszervezetek (utánpótlás nevelésükön keresztül) működéséhez 70-90 %-ban idegen forrás bevonható. A beruházások TAO pályázaton keresztül történő megvalósítása az Önkormányzat esetében jelentős (70%) megtakarítást eredményez úgy, hogy közben maradandó értéket teremt. A pályázat lehet séget ad új létesítmények (nyitott és zárt) építésére, meglévő felújítására. A TAO támogatott sportágak ezen lehet ségek kihasználása miatt is külön figyelmet érdemelnek.

o *A korszer utánpótlás-nevelési rendszer kialakítása, m ködtetése*

Az utánpótlás rendszerének összhangban kell lennie a versenysport koncepciójával, annak kit zött céljait kell szolgálnia. Mindamellett, hogy biztosítani kell a tehetségek kibontakozásának, a tehetséggondozásnak az egyesületi lehet ségeit, fokozott figyelmet kell fordítani a tömegesítésre, a gyerekek sport felé irányítására. Az oktatási rendszer változása érintette a közoktatási típusú sportiskolai intézményrendszer m ködését. Az önkormányzat a rendszer fenntartását közvetve a sportszervezeteken, valamint a sportcélú létesítmények biztosításán keresztül tudja megtenni.

Sportturizmus fejlesztése

Magyarországon a sport megítélése felemás. Amíg a versenysportban . az ország méretét, lehet ségeit figyelembe véve . a sikeres országok közé tartozunk, addig a kutatások szerint a lakosság háromnegyede mozgásszegény életmódot folytat. Aktív részvételünk a sportban nemzetközi szinten is igen alacsony.

A sportturizmus meghatározására nincs egyöntet , mindenki által elfogadott hivatalos megfogalmazás. Az értelmezések abban megegyeznek, hogy az els dleges utazási motiváció a sport.

Az aktív sportturista célja a versenysportban vagy rekreációs sportban való aktív részvétel, amely tevékenységét végezheti természeti környezetben és sportlétesítményekben. A passzív sportturista motivációja nem a sporttevékenységben való aktív részvétel, hanem annak megtekintése. Ebben az esetben az utazás célja lehet a sportoló (szabadid s- vagy élsportoló) kísérete (edz , családtag, klubtárs, barát..), lehet a sporteseményen való szurkolás, de lehet a sportlétesítmények látogatása (sportmúzeum, emlékhely..) is.

Orosházán a sportturizmusban rejtett lehet ségek vannak. A cél az aktív sportturizmusban rejlt lehet ségek kihasználás kel legyen. Egyrészt a Gyopárosfüd n meglev infrastruktúrális adottságok, másrészt l az orosházi sportszervezetek hazai és nemzetközi kapcsolatrendszerének kihasználásával edz táborok, sporttáborok, sportrendezvények szervezhet k, amelyek folyamatos egész éves kihasználtságot biztosíthatnak a szállásadóknak, létesítménytulajdonosoknak.

A sportturizmusban rejlt lehet ségek kihasználása érdekében szükséges a sportlétesítmények infrastruktúrájának fejlesztése is. A sportturizmus támogatását a marketing-tevékenységen keresztül is segíteni kell, amely er síti a sportágazattal kapcsolatos lehet ségek (edz táborozás, aktív turizmus) kijánlása és kihasználását, a sportdiplomácia további javítását.

- *Sportlétesítmények és szolgáltatásaik fejlesztése:*

Gyopár Klub Hotel és Konferencia Központ továbbfejlesztése sportközponttá, ahol az infrastruktúra lehet séget biztosít a rekreációs tevékenység és az élsport számára egyaránt. Korszerű, megfelelő kapacitással rendelkező, multifunkcionális, fedett és szabadtéri létesítményekkel kell bővíteni a meglévőket (pl. multifunkcionális több teremsport művelésére alkalmas sportcsarnokok).

Különböző szolgáltatás csomagokat kell kidolgozni, amelyben a sporttevékenység gyakorlása mellett annak orvosi ellenőrzése éppúgy benne szerepel, mint a regenerálódás, szakmai konferencia, a továbbképzés és a csapatépítés lehetősége. A csomagok kapcsolása más turisztikai termékekhez növelheti a tartózkodás időtartamát.

A sport kapcsolatrendszerét fel kell használni a városmarketing területén. Valamennyi helyi sportszervezet kiterjedt, hazai és nemzetközi kapcsolattal rendelkezik. Rájuk keresztül az összeállított csomagok hatékonyabban értékesíthetők, ezáltal egész évben biztosítani lehetne a komplexum kihasználtságát.

Folyamatosan biztosítani kell a csomagban szereplő szolgáltatások magas színvonalát. A csomagokat összeállítók gazdasági helyzetének alakulása nem befolyásolhatja az elvárt szolgáltatások minőségét.

A Gyopárosfürdőn üzemelő vízisportok körének tervezett kiszélesítésével a rendelkezésre álló kapacitások jobban kihasználhatóvá válnak, valamint újabb lehetőségek nyílnak meg további kapacitások létrehozásával.

Magyarországon levő két lóversenypálya közül az egyik Orosházán van. A bogárzó lóversenypálya kiváló feltételt biztosíthat a lóversenyhez és a hozzá szorosan kapcsolódó sportfogadás működtetéséhez. Mindehhez első sorban a versenyztetés és a sportfogadás feltételrendszerének állami szintű rendezése után lehet hozzáfogni. Törekedni kell arra, hogy a budapesti pálya (Kincsem Park) után a bogárzó pályán a helyi egyesület szakmai segítségével, célzott vagy pályázati forrásból megvalósuljanak a fejlesztések. Amennyiben Bogárzóra is kerül lefutó, úgy a későbbiek folyamán a lóversenyfogadás is megindulhat, ami bevétel növekedést eredményezhet, önfenntartóvá téve a rendszert, pályát, a helyi egyesületet. A szükséges fejlesztéseket első sorban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program által nyújtott források kihasználásával vagy célzott állami támogatással lehet megvalósítani. Ezeknek feltétele a lóversenypályára kidolgozott, a szakmai alapokon nyugvó fejlesztési koncepció elkészítése. Az üzemeltetés kérdését is felül kell vizsgálni. Át kell tekinteni a jelenlegi egyesület működtetés és esetlegesen gazdasági társaság formájában történő üzemeltetés előnyeit, hátrányait. A cél az önfenntartó struktúra létrehozása.

- *Sportrendezvények*

A sportrendezvények közvetlen hatást gyakorolnak a rendezvényen aktívan és passzívan résztvevőkre egyaránt.

Turisztikai hatással valamennyi hazai és nemzetközi sportrendezvény szinte bír, hiszen az rendezvényre érkező sportolók, kísérők, szervezők turisztikai szolgáltatásokat mindenképpen igénybe vesznek (szálloda, transzferszolgáltatások, étkezés, pénzváltás, ajándékvásárlás, közlekedés). Elsősorban a nemzetközi sporteseményeket tekintve, legyenek azok bármilyen kicsik is, a fogadóterület turizmusa számára mindenképpen többlet turisztikai forgalmat generál, ami szezon-hosszabbító, bevételnövelő hatása mellett arra is alkalmas, még ha csak egy rendezvény idejére is, hogy kevésbé ismert vidéki helyszínekkel kapcsoljon be a turisztikai vérkeringésbe. Minél népszerűbb, ismertebb a sportág, minél nagyobb a sportviadal, annál több résztvevővel lehet kalkulálni, ezzel arányosan nőnek a közvetlen turisztikai bevételek is. Sportesemények révén szezonális turizmussal összefüggő munkahelyek keletkezhetnek, hosszabb, rövidebb idejű szervezési, lebonyolítási, vendéglátási feladatokkal kapcsolatban, illetve a helyszín turisztikai kis- és középvállalkozásai is addicionális bevételekhez juthatnak.

Orosháza lehet ségeli (sportlétesítmények hiánya, szálláshely kapacitás korlátozottsága) jelenleg nem tesz lehetővé óriási publicitással bíró nemzetközi sportrendezvények megrendezését. A nem olimpiai sportágak között találunk helyi képviselővel is rendelkezőket, amelyek az elmúlt években sportszövetségükön keresztül EB vagy VB rendezésének lehetőséget hozták Orosházára (hajómodellezés, vízemelés). Sportrendezvények közé sorolhatók a nemzetközi edzőtáborokat is abban a tekintetben, hogy ezekben a táborokban külföldi sportolók több napot (általában egy hetet) töltenek városunkban. Törekedni kell, hogy sportkapcsolatokon keresztül a sportdiplomácia segítségével minden évben helyet adjunk nemzetközi rendezvényeknek. Támogatni kell továbbra is a városmarketinget és a napi rendezvényeket, amelyek hozzájárulnak magukkal a médiát is. Segítségükkel erősíthetjük Gyopárosnak, mint kiemelt turisztikai attrakciónak a reklámját.

Összefoglalva: a sport céljai az itt élő emberek személyes céljai és egyben Orosháza településfejlesztési céljai is. A sport helyi feltételrendszere a lakosság életminőségének feltételrendszerét is jelenti. A sport területeinek koncepcionális tervezése és fejlesztése a gazdaságfejlesztés helyi megalapozottságát, erősítését is jelenti.

VIII. Szociálpolitika és egészségügy

1. Szociálpolitika

A város élhetőségét minősíti, hogy mi módon és mennyiben segíti, támogatja rászorult polgárait. Az önkormányzat ezen tevékenységéhez szükséges pénzügyi feltételeket a mindenkori költségvetési törvény a település adóerő-képességének figyelembe vételével és a szociális szolgáltató intézmények feladat-ellátásának arányában biztosítja. A

gazdasági versenyszféra helyi szereplőinek befizetéseiből származó önkormányzati saját bevételek egészítik ki a központi forrásokat és lehetőséget teremtenek a város lakosai szükségletéhez és igény szintjéhez igazodó szociális és gyermekvédelmi ellátások megszervezésére és biztosítására a vonatkozó hatályos törvények keretei között, amelyek a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) és a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.).

A felsorolt forrásoknál esetlegesebb, de az ágazatban történő fejlesztéshez nélkülözhetetlen forrásteremtési lehetőség a pályázat.

Nem lebecsülendő értéket hoznak be az ágazat humángazdálkodásába a szociális intézmények vezető munkatársai azzal, hogy fogadják a munkára jelentkező önkénteseket.

A szociális ágazat fejlesztése túlmutatja önmagát, mert közvetlen és közvetett módon is kölcsönhatásban van a gazdaságfejlesztéssel és a gazdaság fejlődésével. A szociális ellátórendszer fejlesztése révén nemcsak biztonságosabb életkörülmények közé kerülnek az arra rászorulóak, hanem munkahelyek is létrejönnek a szak- és kiegészítő alkalmazottak foglalkoztatásával, és nekik, családjuknak részben, egészben önfenntartást biztosít. Továbbá az aktív munkavállalókat hozzásegíti a munkahely megteremtéséhez, mert szolgáltatásával ellátja helyettük gondozásra szoruló hozzátartozóikat.

Segélyezési politika

A segélyezési politikánk célja, hogy társadalmi szolidaritás alapján, a jövő generációért és a szociális segítségre szorulóként érzett felelősséggel az egyének önmagukért és családjukért, valamint a helyi közösségeknek a tagjaikért viselt felelősségén túl a rászoruló személyeknek, családoknak a szociális biztonságuk megteremtése vagy helyreállítása érdekében nyújtsuk a szociális és gyermekvédelmi jogszabályok szerint járó és államilag támogatott juttatásokat. Ezeket egészítsük ki az önkormányzat önként vállalt segítségnyújtásával, és az eljárás szükség és lehetőség szerint a méltányosság gyakorlásával folyjék.

Mindazonáltal a segélyezés passzív eszköze helyett a családok önfenntartó képességének helyreállítását, illetve megteremtését igyekszünk segíteni. Ez megnyilvánul abban, hogy támogatunk minden kezdeményezést, amely a segélyezettjeink munkavállalását eredményezi.

A segélyezési politika megvalósításának eszközei közül kiemelendő az igazságos segélyezésre való törekvés, a valótlan igények folyamatos kiszűrése, a rászorultsági elven alapuló segélynyújtás következetes megvalósítása, a fogyatékkal élők, idősök, betegek, gyermeket nevelők kiemelt figyelemmel történő támogatása. A segélyezési forma és mód helyes megválasztása biztosítja a leghatékonyabb és rendeltetésszerű felhasználást.

A 2015. évi jogszabályváltozás következtében a járási hivatalokhoz kerültek a jövedelemkompenzáló támogatások, míg az önkormányzatok nyújtják a kiadáskompenzáló támogatásokat. Az Szt.-ben ajánlások fogalmazódnak meg arra vonatkozóan, hogy a központi szabályozásban megszűnt (2015. 02. 28.), városunkat érintően többségében 90 %-ban támogatott segélyek lakásfenntartási támogatás, adósságkezelési szolgáltatás, méltányossági közgyógyellátás helyett milyen célhoz kötött segélyek önkormányzati rendeletben történő szabályozásával lehetséges a

lakossági kiadásokon könnyíteni. Ennek szellemében történt 2015. évben a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások újra gondolása és az alábbi települési támogatások önkormányzat általi felvállalása, kizárólag rászorultság alapján:

- 1.) Kríziskezelő rendkívüli települési támogatások:
 - gyermekek rendkívüli települési támogatása,
 - átmeneti települési támogatás,
 - rendszeres települési támogatás.
- 2.) A szociális biztonságot erősítő települési támogatások:
 - lakhatási települési támogatás,
 - személyszállítás települési támogatás,
 - adósságkezelési célú települési támogatás,
 - gyógyszer-kiváltás települési támogatás,
 - temetési települési támogatás.

A kisebb mértékű központi támogatás ellenére is az önkormányzat törekszik arra, hogy lehetőségeihez mérten emelje a juttatások mértékét. Így került sor az átmeneti települési támogatás alsó összegének, vagy a temetési segély összegének emelésére.

A köztemetés lebonyolítását az önkormányzat évek óta pályázat útján kiválasztott, árértékarányos, minőségi szolgáltatást nyújtó vállalkozóra bízta, hogy a megtérítést vállaló vagy arra kötelezett hozzátartozók érdekei érvényesüljenek.

A rendszeres szociális segély egyes formáinak megszűnése következtében a volt jogosultak életében néhány hónap elteltével várható olyan fordulat, hogy megélhetésüket szolgáló jövedelem hiányában, annak pótlása céljából visszakerülnek az önkormányzat rendszeres segélyezettjeinek körébe. Ez számottevő segélykiáramlást vonhat maga után.

Munkanélküliség kezelése

A munkanélküliség visszaszorítására több lehetőség áll rendelkezésre az Önkormányzat számára. Orosháza minden olyan lehetőséggel maximális módon él és kíván élni a jövőben is, amelyekkel a munkanélkülieket olyan foglalkoztatási programokba vonja be, amelyek a várost gyarapítják és hasznos, értékteremtő feladatokat biztosítanak. A Belügyminisztérium által felügyelt kistérségi munkaprogramok a legfontosabb elemei az Önkormányzat részére rendelkezésre álló, a munkanélküliséget visszaszorító lehetőségek közül. Orosháza Város Önkormányzata ezeken a kistérségi minta-munkaprogramokon keresztül foglalkoztatja a legnagyobb számban azokat a tartós munkanélküliség és egyéb szociális rászorultsági tényezők okából segélyezett személyeket (FHT-ban részesülők), akik aktív korúak és a programokban elvárt egészségügyi alkalmasságnak megfelelnek. A munkaprogramok által a szociális segélyezésben részesülők nagy hányadát sikerült olyan értékteremtő foglalkoztatáshoz juttatni, amelyek egyrészt jóval magasabb bért biztosítanak a segélynél, másrészt a munkanélküliség által sújtott emberek újra tevékenyek lehetnek és az általuk elvégzett munka láthatóan gyarapítja a várost. A közfoglalkoztatás célja volt és kell, hogy továbbra is maradjon: minél több, napi rendszeres munkavégzésre kész és képes segélyezett számára a segély helyett a lényegesen méltóbb bérjövédalom megszerzéséhez lehetőséget nyújtani, módot adni a nyílt munkaerőpiacon sikeres álláskeresőkhöz szükséges kompetenciák, munkatapasztalatok fenntartásához, illetve megszerzéséhez. A jól szervezett és ellenőrzött közfoglalkoztatás a foglalkoztatási helyek közfeladat ellátásában is jelentős értéket képez.

A rendszeres szociális ellátásban részesülők kiemelt csoportját képezik a tartós munkanélküliség és egyéb szociális rászorultsági tényezők okából segélyezett személyek. A segély helyett munkát+elv érvényesítése érdekében már 2009. évben meghirdetésre került az út a munkához+cím központi program, melynek keretében hangsúlyossá vált a szociális törvényben szabályozott közcélú foglalkoztatás. A közcélú munka az Önkormányzat szervezésében valósult meg közfeladatok ellátására éves közfoglalkoztatási terv alapján. A közfoglalkoztatási rendszer az úgynevezett foglalkoztatást helyettesít támogatásban részesülők számára elsősorban rövid távú, kisebb részben hosszú lejáratú pályázati eljárás során nyert támogatás segítségével valósítható meg.

A közfoglalkoztatás célja volt és kell, hogy maradjon: minél több, napi rendszeres munkavégzésre kész és képes segélyezett számára a segély helyett a lényegesen méltóbb bérjövödelem megszerzéséhez lehetőséget nyújtani, módot adni a nyílt munkaerőpiacon sikeres álláskereséshez szükséges kompetenciák, munkatapasztalatok fenntartásához, illetve megszerzéséhez. A jól szervezett és ellenőrzött közfoglalkoztatás a foglalkoztatási helyek közfeladat ellátásában is jelentős értéket képez.

Bízunk abban, hogy az Önkormányzat és intézményei, partnerei közfoglalkoztatásban elért céljai, eredményei, kedvező tapasztalatai alapján a vállalkozói szféra tagjai is egyre többen bekapcsolódnak a közfoglalkoztatásba a foglalkoztatást helyettesít támogatásban részesülők személyek alkalmazása révén. Ez esélyt nyújt a jól teljesítők számára ahhoz, hogy a gazdasági szférában munkahelyet találjanak.

Szociális szolgáltatások

A statisztikai mutatók alapján kétségtelen a város lakosságának előregedése. A szociális szolgáltatások szervezése kapcsán erre tekintettel kell lenni.

A szociális ellátásban változatlanul az a kívánatos mind az ellátott személy, mind a szolgáltató részéről, hogy mindenkit a saját otthonában kell ellátni, amíg az önálló életvitel fenntartása segítségével lehet vétehető. A tartós bentlakást nyújtó intézmények igénybevételére csak akkor kerüljön sor, amikor az a gondozási szükséglet alapján elkerülhetetlen. Ezt szolgálja az a tendencia is, és ennek jogi megnyilvánulása 2015. évben az Szt. módosítása során követhető, hogy a gondozási szükséglet szigorúbb feltételekhez kötött.

A fenntartó önkormányzat az idők szociális szolgáltatásában átmeneti ellátást nyújtó Arany Évek Gondozóház megszüntetéséről döntött 2013. decemberében. Ennek több oka volt: a gondozóház nem egészen a rendeltetési célt szolgálta, illetve gazdaságtalan volt a fenntartása, valamint a lakosságszám 30 000 fő alá csökkenése már nem tette kötelezővé az átmeneti ellátások fenntartását. Az ingatlan újrahazsnoztatásával 2014. évben ugyanezen a telephelyen jött létre két kötelezően fenntartandó nappali intézmény, a pszichiátriai betegek és a szenvedélybetegek nappali ellátása, a fenntarthatóságot szolgáló finanszírozással.

A szakmai és létszámbeli kapacitás jobb kihasználása és az egymást követő, egymásra épülő szolgáltatások iránti igények elterjedése miatt 2010. évben végrehajtott szervezeti változás az integrált intézmény, az Egységes Szociális Központ (ESZK) működésében beváltotta a hozzá fűzött reményeket. Szigorodó pénzügyi feltételek között is megtudta vizsgálni, és kibővíteni tudta alapszolgáltatásait, továbbá az önként fenntartott idős otthonai mellett megtudott birkózni azzal is, hogy önként vállalt feladattá minősült a hajléktalan ellátásban az átmeneti szálló és az éjjeli menedékhely működtetése. Az ESZK szolgáltatásai:

- *otthoni környezetben, illetve nappali intézményben vehető igénybe:* szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, tanyagondnoki szolgálat, nappali melegedő hajléktalanok számára, idős nappali ellátása, fogyatékkal élők nappali ellátása, szenvedélybetegek nappali ellátása, pszichiátriai betegek nappali ellátása, szociális foglalkoztatás munka-rehabilitáció keretében;
- *átmenetileg vagy tartósan bentlakást nyújtanak:* idős korúak tartós bentlakásos szociális ellátása (idős otthonok), hajléktalanok ellátása átmeneti szálláson, hajléktalanok ellátása éjjeli menedékhelyen.

Az ESZK több olyan épületben végzi szolgáltatásait, amelyek a rendszeres állagmegóvási munkák ellenére is nagyobb felújításra szorulnak, például a Platán Idős Otthona a Teréz utcán. Itt és a többi részintézménynél is feladatként mutatkozik az olcsóbb működés érdekében az épületek energia-racionalizálásának folytatása. Az elmúlt években is pályázat útján próbálta az önkormányzat és az intézmény elérni a felújításhoz és a korszerűsítéshez szükséges forrásokat, de a pályázat várakozó listára került. A pályázásra továbbra is szándék van.

A forrás (öner) részbeni elteremtését szolgálja a 2015. évben bevezetésre kerülő belépési hozzájárulás.

Nem feledhetők a fogyatékkal élők egyre idősödő szüleinek jogos igénye arra vonatkozólag, hogy gyermekeiket biztonságot adó bentlakásos, részükre fenntartott szociális intézményben szeretnék elhelyezni, ha már a szülői házban majd nem tudnak róluk gondoskodni.

Bízunk abban, hogy a jövőben pályázati eljárás keretében lehetőségünk nyílik a fenntartói felelősség körében a fejlesztéseket elvégezni.

Az Önkormányzat által fenntartott intézményrendszer szolgáltatásain túl az alapellátás körében a jelz rendszeres házi segítségnyújtást és a családsegítő szolgáltatást biztosítja az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekegészségi Központ és Családsegítő Szolgálat, amelyet az Orosházi Kistérség Többcélú Társulása működtet. A fenntartó gondoskodik a mindenkori forráslehetőségek függvényében a folyamatos bővítésről, igazodva a növekvő igényekhez. A jelz rendszeres házi segítségnyújtás területén egyre jelentősebb a jelentkezők igények mértéke. A szolgáltatás kapacitásnövelése érdekében kiemelt a helyi önkormányzatok egyeztetés szerepe, valamint az egyedi intézkedés lehetőségeinek vizsgálata szükséges.

Ugyancsak az idős korosztály kiszolgálására az Evangélikus Egyház is működtet étkeztetést, házi segítségnyújtást, idős nappali ellátását, térítésmentesen.

A szenvedélybetegek alacsonyküszöbű ellátása a MI-ÉRTÜNK Egyesület munkája révén valósul meg. Elsősorban a fiatalok körében és érdekében végzett tevékenységük célja a

drogprevenció és ártalomcsökkentés. Az Egyesület munkatársai a KEF városi drogstratégiájának eldleges megvalósítói.

Az Önkormányzat Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója és az Id sügyi Konceptiója az ágazati szempontok alapján a fentieknél részletesebb képet nyújt és kiegészíti a témában e gazdasági program sz kebb kereteit.

Gyermekek ellátása

A gyermekek segélyezésében a természetbeni ellátások kerülnek el térbe, úgy mint a Gyvt. által szabályozott rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény és az ahhoz kapcsolódó különböz támogatások. Ilyenek az évente kétszer nyújtott Erzsébet-utalvány, a gyermekétkeztetés kedvezménye, tankönyvtámogatás, hátrányos helyzet fennállásának megállapítása. Ez utóbbi megállapítása lehet séget nyújt a gyermek fejl dését szolgáló központi programokban való részvételre.

A „Segélyezési politika+ cím alatt került említésre a gyermekeket, illetve szüleiket krízishelyzet esetén kiségit települési támogatás, amelynek formája többnyire pénzbeli ellátás.

Városunkban a gyermekjóléti alapellátások biztosítottak. A vonatkozó jogszabály által kötelez en ellátandó feladatok esetében, ahol az intézményi háttér hiányzik, ellátási szerz dés alapján kerül megoldásra. Ennek megfelel en a gyermekek és családok átmeneti gondozását a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Családok Átmeneti Otthonában történ elhelyezéssel valósítjuk meg. Ezen ellátási szerz dés további fenntartása indokolt, mert általa a krízishelyzetbe került lakosság azonnali probléma megoldási lehet séghez juthat.

A Gyermekjóléti Szolgálat m ködtetését 2006. február 1-t l az Orosházi Kistérség Többcélú Társulása vette át. 2008-tól a Kistérség a kapacitások jobb kihasználása és a hatékonyság növelése érdekében tovább szervezte a szolgálatot Gyermekjóléti Központtá, amely min ségében is törekszik egy komplexebb szolgáltatás nyújtására.

Az Egységes Szociális Központ keretei között m ködik a gyermekek napközbeni ellátását biztosító Kisharang Bölcs de. A tárgyi feltételek optimalizálása érdekében az Új Széchenyi Terv keretében 2012/13. évben megtörtént az intézmény felújítása, így 76 fér helyen (korábban 60 fér helyen) folyik ellátás, mely 25 %-os kapacitás b vülést jelent. A megoldott energiaracionalizálás jóval gazdaságosabb m ködtetést tesz lehet vé.

Városunkban a gyermekek napközbeni ellátását színesíti a vállalkozók által m ködtetett családi napközik, valamint egyéb alternatív megoldások (pl. játszóházak).

A köznevelési intézmények közrem ködésével a gyermekétkeztetés állami forrásból támogatott és egyre b vül az ingyen étkeztetett gyermekek száma.

A Képvisel -testület 2014. évi elvi támogató döntése szerint 2015. nyarán települ Orosházára az SOS Gyermekfalú. A mintegy 70 gyermek különböz korcsoportokban illeszkedik be az intézményrendszerbe.

A szakmai kapacitás kihasználása érdekében a Gyermekfalúnak szándékában áll családmeger sít szolgáltatást nyújtani, szoros együttm ködésben a helyi gyermekellátó intézményekkel.

Az Önkormányzat által - saját erő terhére - önként vállalt buszközlekedési támogatás és a helyi étkezési kedvezmény finanszírozása költségvetési forrás hiányában a korábbi években megszűntek. A város költségvetésének terhelhet ségére figyelemmel megfontolható a támogatások felelevenítése.

2. Egészségügy

Az Önkormányzat, illetve a városban élők érdekeit szem előtt tartva maximálisan törekedni kell a Kórházzal való együttműködésre az egészségügy minden területén.

Az **alapellátás** biztosítása önkormányzati feladat. 12 házi orvosi, 5 házi gyermekorvosi és 7 fogorvosi körzetben történik a betegellátás.

A házi orvosi ellátást kiegészíti a védőnői szolgáltatás, melyet az Orosházi Kórház az önkormányzattal kötött szerződés alapján biztosít a gyermekek és várandós anyák számára, valamint alapellátás keretében működik az iskolaorvosi ellátás a házi gyermekorvosok vállalása révén.

Az elkövetkező években nagy gondot jelenthet, hogy az alapellátásban többségében idős szakember dolgozik és visszavonulásuk esetén pótlásuk az orvosihiány miatt nem lesz zökken mentes.

A tárgyi feltételek folyamatos megújulása érdekében fontos lépés lehet az amortizálódó gyermekorvosi rendelők felújítása a rendelés átköltöztetése a rendelési intézet területére.

Szakmai téren a betegségek megelőzése érdekében a szűrővizsgálatok népszerűsítése kiemelt feladat.

Az alapellátási orvosi ügyeletet változatlanul az Orosházi Kistérség Többcélú Társulása szervezi és biztosítja.

A járó- és fekvőbeteg **szakellátás** bázisa változatlanul az Orosházi Kórház és rendelési intézete, amely 2013. május 1. napján a Magyar Állam tulajdonába került központi döntés alapján, mindazonáltal elsősorban egészségügyi célt szolgáló ingatlanokkal együtt, amelyek kórházi ingatlankezelésben voltak.

IX. A hivatali (közigazgatási) tevékenység

A Polgármesteri Hivatal tevékenységének fejlesztése során az alábbi céloknak kell érvényesülni:

- A hivatali szervezet átalakítása segítse el a helyi szolgáltató közigazgatás működésének hatékonyságát.
- Gyorsuljon az ügyintézés, az ügyfeleknek minél kevesebb időt kelljen az ügyintézővel tölteniük.

- A korszerű, kultúrált ügyintézés legyen el segít je a helyi társadalmi viszonyok és a helyi gazdaság fejlesztésének.
- Pályázati vagy egyéb forrásból meg kell oldani az elektromos és a számítástechnikai hálózat felújítását, melynek elavultsága veszélyezteti a biztonságos működést.
- Az akadálymentesítés folytatásaképpen személyfelvonó létesítésével lehetne az emeleti szinteket megközelíthetővé tenni a mozgáskorlátozottak részére.

X. Pályázási lehetőségek

Széchenyi 2020

Az Európai Unió pályázati rendszer újragondolása megtörtént. Ennek eredménye a *Széchenyi 2020* program, mely megoldást jelenthet az önkormányzatoknak és a gazdasági élet szereplőinek a 2014-2020-ig terjedő időszakban tervezett fejlesztési elképzeléseik megvalósításában. A korábbi pályázati rendszer által már megszokott, hatékony gyakorlat megmaradt: el térbe került az elektronikus pályázattal, mely lehetőséget teremt elektronikus úton történő benyújtásra; rövidebbek lettek az adatlapok, egyszer sőttek a kitöltendő adatmezők; gyorsabbak az eljárások és kifizetések. Mindezeknek köszönhetően a *Széchenyi 2020* program a korábbi *Új Széchenyi Terv* pályázati rendszeréhez hasonlóan már nem olyan bonyolult, mint az azt megelőző, egyszer bbe és gyorsabbá válik a kiválasztási és döntési folyamat, ezáltal a gazdaság élénkülésére lehet számítani.

XI. Kommunikáció, média

Orosháza gazdaságfejlesztési programja kapcsán az Orosházi Média Kft. folyamatosan, lehetőségek szerint mindhárom területén tájékoztatja Orosháza lakosságát. Kezdve a program kialakítását megelőző helymunkától, fórumoktól, a program elkészültéig, majd annak testületi ülésen történő tárgyalásáig.

A program elfogadása után a helyi média tájékoztatja a város lakosságának életét nagyban befolyásoló beruházások, fejlesztések megvalósulásáról, annak szakaszairól. Minden olyan mozzanatról, mely a kivitelezés során a lakosság életét befolyásolja. Informálunk a turizmus, a szociálpolitika, a településhatárokon átívelő projektek (például DAREH, ivóvízminőség-javító program), a közúthálózatot érintő változások, a közösségi közlekedés kiterjesztéséről, az Ipari Park terén történő elrelépésekről, eseményekről.

Gyopárosfürdő fejlesztése, annak gyógyhellyé nyilvánítása, a sportturizmus fejlesztése, közösségi tér kialakítása kapcsán szintén tájékoztatjuk az orosháziakat és környékbelieket a hírekről. Az önkormányzati intézményrendszert érintő történések szintén közérdeklődésre számot tartanak, így a helyi média mind nyomtatott, mind online felületén beszámol az ezekkel kapcsolatos információkról, és lehetőség szerint televízióban is tájékoztatja az orosházi lakosságot. Hasonlóképp kiemelten fontos a sportcsarnok és tanuszoda, amely megvalósulása esetén szintén sokakat érint és érdeklődés tárgya, valamint a környezetvédelem és energiatudatosság szempontjából kiemelendő a zöldenergia, ill. a belvárosi geotermikus energiahasznosítás.

A településfejlesztési koncepció összeállítása kapcsán a lakossági visszajelzések szerint a legfontosabb a munkahelyteremtés, így az Orosházi Média Kft. kiemelt figyelmet fordít a következő időszakban is arra, hogy a munkahelyteremtő beruházásokról folyamatosan hírt adjon. Fontos az önkormányzat és a gazdasági szféra együttműködésében megvalósuló önkormányzati ösztöndíjrendszer, mely a szakemberképzést segíti, ezzel egyúttal a településen tartja a fiatalokat.

A gazdaságfejlesztési programban vázoltak megvalósulásáról szóló tájékoztatás az önkormányzattal, illetve egyéb partnerszervezetekkel szorosan együttműködve képzelhető el. Az Orosházi Média Kft. folyamatosan, mindhárom felületén és közösségi felületein is tájékoztat, illetve törekszik arra, hogy erősítse a településen a lokálpatriotizmust, ami rendkívül fontos a település népességmegtartó ereje szempontjából.

XII. Helyi résztvevők bevonása a tervezésbe

A jelen Gazdaságfejlesztési koncepció előkészítése során, az elképzelések és fejlesztési irányok meghatározhatósága és alátámaszthatósága érdekében újszerű elemként a tervezési folyamatba bevonásra kerültek a helyi szereplők: vállalkozói-, civil- és lakossági szféra is.

Ennek során lakossági közvélemény-kutatás került lefolytatásra, valamint a közvetlen, személyes véleménynyilvánítás érdekében fórumok kerültek megtartásra.

1. Közvélemény-kutatás

Orosháza Város Önkormányzata megbízásából 2015. március 20. és április 13. között lakossági közvélemény-kutatás zajlott, amely internetes kérdőív felmérés formájában került megvalósításra.

A kérdőívek kapcsán a kitöltési aktivitás igen alacsony volt, a kitöltők jellemzően nagyobb arányban felsőfokú végzettségűek.

A válaszadók között nagymértékű a ki- és betelepülők jelenléte, azaz a helyben élők nagy része családi vagy munkahelyi okokból költözött Orosházára, valamint megjelent a városból már elköltözött, de annak életét rendszeresen nyomon követő elvándorló réteg is.

A kérd ív értékelését a 5. sz. melléklet tartalmazza.

A város fejlesztését érint kérdésekre adható, szabadon megfogalmazott válaszok nagymértékben egyeznek a településvezet k elképzeléseivel.

Az alábbiakban bemutatásra kerül a kérd ív jelent s kérdéseire adott jellemz bb válaszok összefoglalása, a részletes listát a 6. sz. mellékletben kerül bemutatásra.

Hogyan értékeli, milyen hatásai váratók a Gazdaságfejlesztési koncepció elkészítésének?

- A válaszadók jelent s hányada pozitív elemként értékeli a koncepció elkészítését.
- Szintén nagyarányú, a munkahelyteremtés fellendülését, ebb l fakadóan a helyi bevételek növekedését elváró válaszok száma.
- A megkérdezettek eredményként várják a fiatalok helyben tartását, a népességmegtartó er növekedését.
- Fontos eredményként várják a turizmus és idegenforgalom fellendülését, a kulturális sokszínűséget.
- Megjelenik az életszínvonal javulásának igénye, a megélhetési lehet ségek javulása, egy élhet bb város léte.

Milyen fejlesztéseket látna szívesen Orosházán és a járásban?

18-30 év közöttiek

- munkahelyteremtés
- fedett uszoda
- szórakozási, kereskedelmi létesítmények kínálatának b vítése (kulturális programok, színház, mozi, bevásárlóközpont, népszerű üzletek)
- távolsági tömegközlekedés fejlesztése
- úthálózat, közúti megközelíthet ség fejlesztése
- parkolók építése

30 év feletti

- városi közúthálózat, közúti megközelíthet ség, távolsági tömegközlekedés fejlesztése, gyorsforgalmi utak, elkerül út építése
- kerékpárutak, járdák, parkolók létesítése
- munkahelyteremtés
- vállalkozásbarát környezet kialakítása, együttm ködések létrehozásának el segítése, iparterületek kialakítása, fejlesztése
- turizmusfejlesztés, Gyopárosfürd kapcsán egyedi kínálat kialakítása
- települési épített és természeti (Orosháza és Gyopárosfürd) környezet fejlesztése
- fedett uszoda létesítése, sportok támogatása
- megújuló energiahasznosítás, geotermikus energia felhasználó rendszer kiépítése
- közvilágítás korszer sítése, térfigyel rendszer kiépítése
- szakképzésben kereslet és kínálat összehangolása, oktatási intézmények fejlesztése
- helyi termel k, helyi termékek támogatása, mez gazdaság és feldolgozóipar segítése
- repül tér fejlesztése, funkciójának megfeleel használata
- lóversenypálya felújítása
- kulturális és szabadid s kínálat b vítése (mozi, szórakozóhelyek, programok)

- Orosháza és Gyopárosfürd közötti vasúti közlekedés felélénkítése, belvárosi vasúti átkel hely létesítése
- egészségügyi és szociális fejlesztések
- lakosság bevonásának igénye
- önkormányzati bérlakások számának növelése

Mit gondol, hogy lehetne ösztönözni a fiatalokat, hogy Orosházán maradjanak?

- munkahelyteremtés
- versenyképes fizetések
- fiatal vállalkozók támogatása, segítése
- kulturális és szabadidős kínálat növelése

2. Fórumok

Az Önkormányzat 2015. április 13-án tájékoztató és egyben vitafórumra hívta a város helyi szereplőit.

Az egyeztetésre három alkalommal, három különböző körben került sor.

Ezen esetben is elmondható, hogy a megjelent és a véleményét vállaló résztvevők elképzelése igen jelentős mértékben egyezett a tervezett koncepció elveivel.

Az első fórum a helyi nagyadózók meghívásával zajlott, ahol az alábbi felvetések hangzottak el:

- Szót emeltek a résztvevők az Önkormányzat és a nagyvállalati szféra közötti hatékonyabb kommunikáció érdekében. Ennek kapcsán szóbeli megegyezés született arra vonatkozóan, hogy a közeljövőben létrehozásra kerül egy állandó civil gazdasági testület, amely ezentúl folyamatosan egyeztet a helyi, vállalkozásokat érintő kérdések kapcsán.
- Megfogalmazódott a szakképzés kapcsán a helyi hiányszakmákhoz kapcsolódó szakképzés problémaköre, amely megoldása érdekében egyeztetés kezdeményezése szükséges az érintett vállalkozók, oktatási intézmények és a Munkaügyi Központ között.
- Kérésként merült fel az ipari park fejlesztése, valamint a vállalkozói szektor betelepülése, bővítése kapcsán adható kedvezmények biztosítása. Ehhez kapcsolódóan megoldásként felmerült a nyugati finanszírozási modell bevezetésének lehetősége (vállalkozói kedvezmények, civil élet gazdasági szektor által történő támogatása).
- A várost megközelítő közúthálózat fejlesztési igénye szintén jelentős témaként hangzott el.
- A résztvevők magánszemélyként Gyopárosfürdőt fejlesztését, valamint újabb turisztikai attrakciók kialakítását szorgalmazták.

Civil szféra közreműködik az életminőség javításában, a helyi megtartóerőben, egyben a költségvetési források felhasználója.

Az Önkormányzat feladata a közigazgatási reform és a fent említett nyugati finanszírozási modell, amely által a közdésük hatékonyabban támogatható, ha abban mindkét fél érdekeltté tehető.

A fórumon a civil szervezetek mellett meghívást kaptak a helyi intézmények vezetői és a kis- és középvállalkozói szektor képviselői is.

Az alábbi témák kerültek társadalmi megvitatásra:

- szolgáltatások minőségi fejlesztése
- helyi fejlesztések kapcsán multiplikátor hatás generálásának szem előtt tartása
- civil kapcsolati háló kialakításának szükségessége
- minőségi oktatás
- kiemelkedő színvonalú egészségügyi szolgáltatáskör kialakítása
- civil szervezetek, valamint a tömeg-, utánpótlás- és versenysportok támogatásának kérdése

A lakossági fórum alkalmával szintén hasonló témák hangzottak el:

- fenntartható uszoda működtetése, fedett uszoda
- helyi közösségi közlekedés
- turisztikai attrakció kínálat bővítése, a meglévő szolgáltatások színvonalának emelése
- a kardoskúti Fehér-tó bevonása a helyi turisztikai kínálatba, az oda történő közlekedés megoldása, kerékpárút építése
- fiatalok megtartásának elősegítése

ÖSSZEGRZÉS

A város következ 5 évre szóló gazdaságfejlesztési programját a 2015. évben jóváhagyandó településfejlesztési koncepcióban megfogalmazott fejlesztési f irányokból kiindulva a Széchenyi 2020 Program lehet ségei figyelembevételével és esélyeivel kalkulálva készítettük el.

A városvezetés arra törekszik, hogy minél hatékonyabban, gazdaságos módon tudja megvalósítani elképzeléseit, hiszen nagy felel sséget jelent a 2015-2020 közötti id szak pályázati forrásainak kiaknázása. Ez az utolsó olyan pályázati ciklus, amely során az Európai Unió támogatást nyújt a fejlesztési folyamatok megvalósítására. A jó szakmai hozzáállás segít a támogatások lehívásában, az egyes operatív programok pályázati lehet ségeinek sikeres megvalósításában.

A város fejl désének szempontjából vizsgáltunk meg különböz területeket, melyek az itt él emberek érdekét, életmin ségének javulását szolgálják.

Fontos, hogy folyamatosan és id ben informáltak legyünk az újabb lehet ségek tekintetében, melyekkel a gazdasági környezet szolgál, legf képpen a fejlesztési irányok és a forrás kiegészítések terén. Rendkívül lényeges, hogy városunk megfeleljen a gazdasági versenyben, ezért arra törekszünk, hogy a helyi vállalkozásoknak segítsünk többek között a pályázati lehet ségek megismerésében. Legszükségesebbnek tartjuk a város népességmegtartó képességének javítását, a lokálpatriotizmus er sítését, a munkahelyteremtést és az itt él k életkörülményeinek javítását.

A gazdasági fejlettséget megalapozó f bb tényez k:

Ezeket az alábbiakban látjuk, melyek közül az utóbbi három generálja az els t.

- **a munkalehet ségek**
- **az alapvet infrastruktúra,**
- **a humán er forrás** (képzettség, identitástudat) és
- **a település elérhet sége,**

Kiemelhet alapvet fejlesztési területek:

Prioritásaink:

- **Turizmusfejlesztés**, valamint az ehhez kapcsolódó szolgáltatás és szálláshely fejlesztése
- **Ipar** (hagyományok, adottságok, ipari park fejlesztés)
- **Mez gazdaság** (jó term képesség földek, szakképzés, hagyományok)
- **Intézményhálózat** fejlesztése, korszer sítése

El z ekb l következ en feladat lehet minden tevékenység és fejlesztési megvalósítás ami a sorolt területek (ágazatok) körében a kit zött településfejlesztési céloknak és prioritásoknak megfelelően, az aktuális teend k sorába illeszthet en megjelenhet.

De ki kell emelni még három olyan nem közvetlenül gazdaságfejlesztési tényez t, melyek népesség megtartó szerepüket tekintve hasonló súllyal veend k számításba, úgymint:

- a környezet védelme és fejlesztése,
- a közösségi fejlesztés, továbbá
- a szociális és egészségügyi ellátás fejlesztése.

melyek mind a város hosszú távú fenntarthatóságát és a jobb életminőséget szolgálják. A települési gazdaságfejlesztés csak ezekkel együtt lehet teljeskörű és eredményes.

A fejlesztési feladatok feladatcsoportonkénti összefoglalása:

városszerkezeti-, közterületi- és városképi rehabilitációs feladatok;

lakásállomány minőségét javító (panelprogram, egyéb felújítások), folyamatos pályázati lehetőségek figyelése, ingatlanfejlesztés;

alapvető köz- és infrastruktúrák fejlesztési feladatai (közlekedés, vízellátás-, csatornázás, csapadék- és belvíz elvezetés) megújuló energiaforrások elterjedésének előmozdítása; **intézményhálózat fejlesztés** (korszerűsítés, rehabilitációk, bővítés, megújuló energiaforrások bevonása);

turizmusfejlesztés: a város kiváló - Orosháza-Gyopárosfürdői vízgyógyászati potenciálra - alapozottan, a városmarketing erősítésével, programok, rendezvények biztosításával, idegenforgalmi-vendéglátóipari oktatásfejlesztéssel, szálláshelybővítés illetve a helyi gasztronómia széles körben történő megismertetése; kapcsolódó szolgáltatások kialakítása, látványosságok bővítése

iparfejlesztés elősegítése: munkahelyteremtés;

környezetvédelem (Orosháza környezetvédelmi programjában foglaltakra alapozottan);

városüzemeltetés (fenntartási, üzemeltetési és fejlesztési feladatok, a közfeladatokat ellátó gazdasági társaságok fejlesztése);

humán erőforrás fejlesztés (oktatás, köznevelés, egészségügy, sport).

Orosháza, 2015. április

Orosháza Város Önkormányzata adatai

1. sz. melléklet

A KÖLTSÉGVETÉS BEVÉTELI-KIADÁSI ADATAI 2010-2019. ÉVEKBEN

Megnevezés	2010. Tény	2011. Tény	2012. Tény	2013. Tény	2014. Várható	2015. Terv	2016. Terv	2017. Terv	2018. Terv	2019. Terv
BEVÉTELEK										
1. M ködési bevételek (1.1+1.2)	1 555 050	1 594 339	1 319 533	1 169 983	563 236	533 342	540 000	540 000	540 000	540 000
1.1. Intézményi m ködési bevételek	903 894	995 885	781 867	1 169 983	563 236	533 342	540 000	540 000	540 000	540 000
1.2. Átengedett központi adók	651 156	598 454	537 666	0	0	0	0	0	0	0
1.2.1. SZJA (helybenmaradó+kieg.+normatíva)	651 156	598 454	537 666	0	0	0	0	0	0	0
2. Önkormányzatok saját bevételei (2.1+0 +2.8)	1 321 673	1 634 151	1 707 770	1 448 501	1 887 766	1 719 561	1 712 000	1 723 000	1 733 000	1 749 000
2.1. Helyi adók (2.1.1+2.1.2+2.1.3+2.1.4+2.1.5)	988 874	1 232 492	1 324 127	1 232 092	1 595 057	1 472 000	1 472 000	1 473 000	1 478 000	1 484 000
2.1.1. Ipar zési adó	901 927	1 141 619	1 218 334	1 124 325	1 354 944	1 245 000	1 245 000	1 245 000	1 250 000	1 255 000
2.1.2. Építményadó	61 273	82 291	97 425	93 220	222 196	210 000	210 000	210 000	210 000	210 000
2.1.3. Telekadó	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.1.4. Kommunális adó	17 489	24	0	73	0	0	0	0	0	0
2.1.5. Idegenforgalmi adó	8 185	8 558	8 368	14 474	17 917	17 000	17 000	18 000	18 000	19 000
2.2. Illeték	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.3. Gépjárm adó	210 730	202 368	202 867	78 775	81 507	80 000	80 000	90 000	90 000	95 000
2.4. Kamatbevétel	8 871	7 670	10 544	4 879	2 839	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
2.5. Önkormányzati bírság (külön törvények alapján)	22 407	16 905	14 746	22 163	16 202	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
2.6. Osztalékbevétel	589	176	703	9 577	1 130	0	0	0	0	0
2.7. Önkormányzati vagyon bérbeadásából származó bevétel	7 2 992	88 683	86 655	88 989	191 031	147 561	140 000	140 000	145 000	150 000
2.8. Egyéb sajátos bevételek	7 750	85 857	25 207	12 026	0	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000
3. Állami hozzájárulások és támogatások (3.1+3.2)	6 518 800	6 414 580	4 054 467	5 138 771	5 547 820	2 132 277	1 993 064	2 089 845	2 142 091	2 184 933
3.1. M ködési célú állami hozzájárulások és támogatások	5 687 135	5 482 493	3 313 783	2 470 975	2 000 237	1 143 318	1 993 064	2 089 845	2 142 091	2 184 933
3.2. Felhalmozási célú állami hozzájárulások és támogatások	831 665	932 087	740 684	2 667 796	3 547 583	988 959	0	0	0	0
4. Felhalmozási és t ke jelleg bevételek	309 893	314 462	175 043	525 083	36 326	0	35 084	43 010	44 434	45 612
5. Véglegesen átvett pénzeszközök	272 949	257 974	34 654	59 803	7 684	30 454	54 405	42 300	46 650	58 760
6. Hitelek (6.1+6.2)	627 732	1 344 981	663 398	1 182 982	661 495	340 236	0	0	0	0
6.1. M ködési célú hitelek	627 732	957 346	579 269	1 000 000	0	0	0	0	0	0
6.2. Felhalmozási célú hitelek	0	387 635	84 129	182 982	661 495	340 236	0	0	0	0
7. Folyó bevételek összesen (1+2+3+4+5+6)	10 606 097	11 560 487	7 911 944	9 525 123	8 704 327	4 755 870	4 334 553	4 438 155	4 506 175	4 578 305
8. Pénzforgalom nélküli bevételek	343 960	392 572	459 343	326 662	654 841	269 339	0	0	0	0
Bevételek összesen (7+8)	10 950 057	11 953 059	8 371 287	9 851 785	9 359 168	5 025 209	4 334 553	4 438 155	4 506 175	4 578 305
KIADÁSOK										
1. Folyó (m ködési) kiadások (1.1+1.2+1.3+1.4)	7 892 086	7 386 931	4 941 949	3 488 669	2 866 086	2 613 214	3 142 570	3 311 134	3 420 662	3 226 076
1.1. Személyi juttatások	4 188 017	3 823 419	2 401 475	1 292 068	1 419 400	1 182 275	1 611 378	1 701 662	1 739 875	1 597 173
1.2. Munkaadókat terhel járulékok	1 083 498	1 009 326	609 011	295 069	346 219	311 292	378 769	403 238	406 802	403 438
1.3. Dologi kiadások	2 620 571	2 554 186	1 931 463	1 901 532	1 100 467	1 119 647	1 152 423	1 206 234	1 273 985	1 225 465
2. Felhalmozási és t ke jelleg kiadások	1 196 085	1 924 567	928 072	3 643 666	4 040 034	1 040 590	325 004	260 058	238 550	505 266
3. Támogatások és elvonások	1 292 556	1 516 909	1 442 626	1 378 027	1 479 105	1 183 987	710 016	710 000	710 000	710 000
4. Tartalék (általános+cél+egyéb)	0	0	0	0	0	118 065	120 000	120 000	100 000	100 000
5. Hitelek törlesztése	31 863	1 106 873	865 209	726 740	512 062	69 363	36 963	36 963	36 963	36 963
6. Egyéb kiadások	58 800	24 400	0	3 250	35 426	0	0	0	0	0
Kiadások összesen (1+2+3+4+5+6)	10 471 390	11 959 680	8 177 856	9 240 352	8 932 713	5 025 209	4 334 553	4 438 155	4 506 175	4 578 305

Orosháza gazdaságfejlesztési programja [ö ö ö ö ö Kt.]

2015-2019.

TÁBLÁZATOK**1.sz M kódési és fejlesztési kiadások megoszlása az éves költségvetésekben**

MEGNEVEZÉS	2014. év	2013. év	2012. év	2011. év
M kódési költségvetés	51,43%	58,05%	86,89%	81,10%
Fejlesztési költségvetés	48,57%	41,95%	13,11%	18,90%

2.sz .Az önkormányzat forrásellátottsága

Önkormányzati források alakulása	ezer Ft-ban			
	2014. évi el zetes	2013. évi tény	2012. évi tény	2011. évi tény
Bevétel jogcíme				
Saját bevétel	3.448.393	3.600.656	4.072.307	6.007.129
ebb I helyi adó	1.600.962	1.243.344	1.333.687	1.240.598
Átengedett központi adó	81.511	78.775	740.533	800.822
ebb I SZJA	0	0	537.554	598.223
ebb I gépjárm adó	81.507	78.775	202.867	202.368
Felhalmozási és t kejelleg bevételek	3.174.372	3.130.343	981.296	1.360.881
Állami hozzájárulás és támogatás	2.101.012	1.859.329	1.913.753	2.439.246
Hitelbevétel	661.495	1.182.682	663.398	1.344.981
Összes bevétel	9.466.783	9.851.785	8.371.287	11.953.059

3.sz .Felhalmozási bevételek és kiadások alakulása a tervezetthez képest

Felhalmozási bevételek és kiadások	ezer Ft-ban			
	2014. évi el zetes	2013. évi tény	2012. évi tény	2011. évi tény
Felhalmozási bevételek				
Eredeti el irányzat	3.080.733	5.029.945	2.950.278	2.091.371
Módosított el irányzat	4.371.627	4.475.211	2.010.267	2.522.409
Teljesítés	4.194.397	3.415.211	1.097.412	1.880.449
Teljesítés viszonyítva				
az eredeti el irányzathoz (%)	136,15	67,90	37,20	89,91
a módosítottéhoz (%)	95,95	76,31	54,59	74,55
Felhalmozási kiadások				
Eredeti el irányzat	3.826.750	5.029.945	2.950.278	2.091.371
Módosított el irányzat	4.597.637	4.674.813	2.011.789	2.522.409
Teljesítés	4.443.705	3.875.352	1.214.005	2.259.936
Teljesítés viszonyítva				

az eredeti el irányszathoz (%)	116,12	77,05	41,15	108,06
a módosítottéhoz (%)	96,65	82,90	60,34	89,59

4.sz. A felhalmozási költségvetés alakulása

Felhalmozási költségvetés	ezer Ft-ban			
	2014. évi el zetes	2013. évi tény	2012. évi tény	2011. évi tény
Felhalmozási bevételek				
Intézmények felhalmozási és t ke jelleg bevételei	0	0	5.383	7.862
Sajátos felhalmozási egyéb bevételek	1.068.920	788.770	340.190	833.220
Fejlesztésre átvett pénzeszközök	3.125.477	2.604.660	725.856	1.011.423
Ingatlanok és egyéb vagyontárgyak értékesítése	0	21.791	25.983	27.944
Összes felhalmozási bevétel	4.194.397	3.415.221	1.097.412	1.880.449
Felhalmozási kiadások				
Felújítási kiadások	150.185	114.410	60.421	62.555
Beruházási kiadások	3.744.851	3.529.256	867.651	1.862.012
Egyéb felhalmozási kiadások	36.607	84.215	179.070	104.506
Fejlesztési célú hitel, kölcsön törlesztése	512.062	147.471	106.863	230.863
Összes felhalmozási kiadás	4.443.705	3.875.352	1.214.005	2.259.936

5.sz. Helyi adóbevételek alakulása

MEGNEVEZÉS	2014. évi el zetes	2013. évi tény	2012. évi tény	2011. évi tény
Helyi ipar zési adó (befolyt adó)(e Ft)	1.354.944	1.124.325	1.218.334	1.141.619
Adóalanyok száma	3424	3250	3152	2913
Gépjárm adó (e Ft)	81.507	78.775	202.867	202.368
Adóalanyok száma	8648	8538	8388	8390
Adóbevételek összesen (e Ft) *	1.611.059	1.254.255	1.338.873	1.249.442
Adóhátralék (e Ft)	269.666	269.930	259.446	403.467

* A gépjárm adót nem tartalmazza, mivel az nem helyi, hanem átengedett központi adó!

6.sz. Az önkormányzat vagyonának alakulása

Az önkormányzat vagyonának	ezer Ft-ban			
	2014. évi el zetes	2013. évi tény	2012. évi tény	2011. évi tény
Bruttó értéke	50.162.447	46.372.136	41.155.201	38.967.799

7.sz. Az önkormányzat eszközállománya

Önkormányzati eszközök	ezer Ft-ban			
	2014. évi el zetes	2013. évi tény	2012. évi tény	2011. évi tény
Befektetett eszközök	40.572.288	38.247.364	36.583.468	39.520.554
Forgóeszköz	1.481.233	962.101	635.391	932.692
Eszközök összesen	42.053.521	39.209.465	37.218.859	40.453.246
Önkormányzati eszközök	% -ban			
	2014. évi el zetes	2013. évi tény	2012. évi tény	2011. évi tény
Befektetett eszközök	96,48	97,55	98,29	97,69
Forgóeszköz	3,52	2,45	1,71	2,31
Eszközök összesen	100,00	100,00	100,00	100,00

8.sz. A likviditási helyzet bemutatása

	2014. évi el zetes	2013. évi tény	2012. évi tény	2011. évi tény
Pénzeszköz/ rövid lejáratú kötelezettség	0,77	0,37	0,14	0,15
Pénzeszköz+értékpapír/ rövid lejáratú kötelezettség	0,77	0,37	0,14	0,15
Forgóeszköz/ rövid lejáratú kötelezettség	1,68	0,55	0,48	0,51

Megvalósulás alatt lévő projektek

Bírálat alatt álló pályázatok					
Pályázat megnevezése/tárgya	Támogatás	Támogatási arány	Öner	Összköltség	Megjegyzés
Óvodák energetikai korszerűsítése (Lehel u., Könd u.)	149 780 371 Ft	100%	0 Ft	149 780 371 Ft	
Határtalanul - Testvérvárosi találkozó a hagyományörzés és innováció jegyében	5 544 000	94%	354 275 Ft	5 898 275 Ft	Az öner természetbeni hozzájárulás formájában kerül biztosításra
Folyamatban lévő pályázatok					
Pályázat megnevezése/tárgya	Támogatás	Támogatási arány	Öner	Összköltség	Megjegyzés
Térfigyel rendszer kialakítása	34 586 938 Ft	100%	0 Ft	34 586 938 Ft	
Járási esélyegyenlőség pályázata ÁROP-1.A.3	21 998 676 Ft	100%	0 Ft	21 998 676 Ft	
Békés Megyei Ivóvízminőség-javító program KEOP.1.3.0	33 861 508 628 Ft	88%	4 198 836 281 Ft	38 060 344 909 Ft	öner 100 %-ban támogatott
Az orosházi csatornahálózat és szennyvíztisztító telep fejlesztése	5 686 831 921 Ft	9280%	437 950 130 Ft	6 124 782 051 Ft	az öner egy része támogatott
sTelepülési szilárdhulladék-lerakók rekultivációja a DAREH Önkormányzati Társulás területén . I. ütem	5.257.944.681,- Ft	100%	0 Ft	5.257.944.681,- Ft	
sTelepülési szilárdhulladék-lerakók rekultivációja a DAREH Önkormányzati Társulás területén . II. ütem+	5.234.022.297,- Ft,	100%	0 Ft	5.234.022.297,- Ft,	

Elszámolás alatt álló pályázatok					
Pályázat megnevezése/tárgya	Támogatás	Támogatási arány	Öner	Összköltség	Megjegyzés
Orosháza Város Önkormányzatának szervezetfejlesztése ÁROP-1.A.5	39 482 260 Ft	100%	0 Ft	39 482 260 Ft	
Vörösmarty Tagintézmény napelemes fejlesztése KEOP-4.10.0/A	37 063 122 Ft	85%	6 540 552 Ft	43 603 674 Ft	
Táncsics Gimnázium napelem fejlesztése KEOP-4.10.0/A	43 349 567 Ft	85%	7 649 924 Ft	50 999 491 Ft	
Pet fi M vel dési Központ napelemes fejlesztése KEOP-4.10.0/A	37 061 386 Ft	85%	6 540 244 Ft	43 601 630 Ft	
Orosházi Polgármesteri Hivata napelemes fejlesztése KEOP-4.10.0/A	3 852 742 Ft	85%	679 896 Ft	4 532 638 Ft	többször öner a nem támogatható tevékenységekre 859 945Ft

Projektfejlesztési javaslatok

4.sz melléklet

PROJEKT MEGNEVEZÉSE	TERVEZETT KÖLTSÉIGÉNY mFt
Gyopárosfürd - szolgáltatások fejlesztése	
50m-es fedett úszómedence építése kiszolgáló létesítményekkel	1 200
50m-es meglév úszómedence felújítása, mobil lefedése	300
Speciális sportmedence megépítése étteremmel, kiszolgáló egységekkel	3 000
Gyopárosfürd n családi medence és csúszdapark kialakítása	320
Gyopárosi tórendszer rehabilitációja	800
Gyopárosi tavak körüli tanösvény kialakítása kiegészít szolgáltatásokkal	500
Gyopárosi tavak körüli sétány kialakítása (séta és futóút, kiegészít elemekkel)	160
Kalandpark b vitése az Alföld Gyöngye Hotelnél	30
Canopy pálya Gyopárosfürd n	10
Déli tó rehabilitációja, wakeboard pálya	50
Gyopárosfürd komplex turisztikai fejlesztése (tószínpad, víz- és fényjáték)	840
Wellness részleg kialakítása az Alföld Gyöngye Hotelban, klímatiszálás	50
Konferenciaközpont eszközökkel, berendezésekkel tört n felszerelése	10
Összesen	7 270
Energetika, közm	
Városi geotermikus közm létesítése	1 500
Geotermikus közm a laktanyánál (meglév gyopárosi kútról átvezetés)	200
Gyopárosfürd - napelempark, alatta parkolók kialakítása	70
Biogáz er m szennyvíztelepen (teljesítmény 2 MW)	1 000
Naper m kialakítása a rekultivált szeméttel tetején (teljesítmény 1MW)	1 000
Városi közvilágítás korszer sítése	600
Belvárosi csapadékvíz hálózat rekonstrukciója, kapacitásnövelés, átemel k építése	500
Gyopárosi biológiai szennyvízkezel létesítése	127
Térfigyel rendszer b vitése	40

Összesen	4 997
Ipari Park	
Ipari Park infrastruktúrájának fejlesztése (területfeltöltés)	200
Inkubátorház kialakítása	100
Összesen	
Informatika	
Városi informatikai hálózat - Intranet (intézmények közötti kapcsolat) kiépítése	100
Intézmények és Polgármesteri Hivatal informatikai infrastruktúra fejlesztése (szerverpark)	200
Összesen	300
Közlekedés fejlesztése	
Dózsa Gy. utcán kerékpárút építése közm vel	20
Bajcsy-Zs. utcán kerékpárút építése közm vel	60
Csizmadia S. utcán úttest kiszélesítés, kerékpársáv kialakításával	50
Sz I krt. kerékpárút felújítása közm vel	50
Orosháza-Kardoskút kerékpárút építése	300
Kölcsey u. - Pacsirta u. kinyitása (út, közm)	500
Mikszáth u. - Dózsa Gy. u. - F tér csomópontban körforgalom kialakítása	115
Táncsics u. - Lehel u. - Arany J. u. -Észak u. csomópontban körforgalom kialakítása	115
Huba u. - Rákóczi u. - Móricz Zs. U. csomópontban körforgalom kialakítása	115
Luther u. útépítés csapadékvíz elvezet hálózat kialakításával	300
Gyopárosi út - Fasor u. - Barátság u. gyalogátkel létesítése közvilágítással	20
Útépítési kezdeményezés a lakosság bevonásával	500
Belterületi járdák felújítása	90
Külterületi járdák felújítása	80
Városi parkolóhálózat fejlesztése (Kóház u., Bajnok u., Ady E. u., Hajnal u., Hajnal köz)	200
Parkolók kialakítása a Dózsa Gy. Utcában (volt K&H Bank környékén)	20
Összesen	2 535
Zöldfelületi fejlesztések	
Gyopárosi parkerd felújítása	25

Mikolay kert felújítása	40
Zöld kataszter összeállítása	10
Összesen	75
Intézmények fejlesztése	
Polgármesteri Hivatal komplet felújítása, akadálymentesítése	400
Református iskola felújítása (pince, homlokzat)	100
Városi óvodák udvarainak felújítása, játékelemekkel való felszerelése (8 óvoda)	80
Könd utcai, Lehel utcai óvodák energetikai feljítása (benyújtott pályázat)	150
Könd utcai, Lehel utcai óvodák bels felújítása	40
Óvodák bels felújítása energetikai korszer sítéssel	180
Vörösmarty iskola energetikai felújítása, f tésrendszer korszer sítése	30
Rákóczitelepi iskola komplett felújítása (f tés, vizesblokk, energetika, udvar)	100
Wesley iskola felújítása	50
Platán id sek otthona felújítása, b vítése, átalakítása	450
Id sek napköziotthonainak felújítása	300
Földhivatal melletti volt ifjúsági ház (most Zeneiskola használatában) felújítása	50
Ady E. u. volt óvoda (most Nagycsaládosok Egyesületének használatában) teljes felújítása	100
Pacsirta u. 8. felújítása	100
Gyermekorvosi rendel k kialakítása a volt K&H Bank épületében	50
Diákélelmezés 3000 adagos konyha felújítása	100
Összesen	2 280
Sportlétesítmények kialakítása, felújítása	
Dózsa Gy. u. volt szociális otthon épületének gimnáziumi sportlétesítmény funkcióra történ átalakítása	150
Eötvös csarnok meglév infrasugárzós f tésének kiváltása légkezel s rendszerre	3
Táncsics sportcsarnok felújítása (energetika, kiszolgálóhelyiségek), új kiszolgáló helyiségek létesítése	70
Czina iskola által is használ közterületi labdarúgó pálya (Ifjúság u.) felújítása	15
Czina iskola tornaterem világításának felújítása	3
Református iskola tornacsarnok építése	500
Városi sportcsarnok létesítése	4 000

Birkózó edzőcsarnok kialakítása (amennyiben nem épül városi sportcsarnok)	150
Mátrai Sándor stadion komplett felújítása	500
Tanuszoda létesítése melegvizes kúttal	500
Könd u. 1. sportcentrum felújítása	50
Lóversenypálya komplett felújítása (pálya, épületek, infrastruktúra)	500
Extrém sportpálya beépítése	100
Tó utcai teniszpálya felújítása	35
Quadpálya kialakítása	30
Repülőtérről és felszállópálya kialakítása a felmerülő igényeknek megfelelően	800
Fitness-parkok kialakítása I. ütem (Hajnal köz)	3
Fitness-parkok kialakítása II. ütem (Ifjúság u., Gyopárosfürdő, Előd u. - Diáktanya)	9
Rákóczi téren füves pálya kialakítása	30
Összesen	7 448
Egyéb fejlesztések	
Szociális városrehabilitáció (önkormányzati bérlakások felújítása)	300
Városközpont kialakítás II. ütem	500
Rákóczi téren piachely kialakítása	5
Összesen	800
Kulturális intézmények, létesítmények felújítása, kialakítása	
Magtár épületének felújítása, funkcióval való feltöltése - Múzeum	120
Volt járási hivatal (régii könyvtár) felújítása, funkcióval való feltöltése - Múzeum	400
Zombai u. festmények termének felújítása	10
Petfi Művelődési Központ épületének korszerűsítése (színházterem fény- és hangtechnika, koncertterem parketta, fűtés és világítás korszerűsítése, terek zárhatóvá tétele, emeletek légkondicionálása, mobil színpad és egyéb eszközök beszerzése)	40
Városi Képtár külső-belső felújítása	65
DOTTO vonat beszerzése	50
Összesen	285
Városi rendezvények	
Csíramálé napok	10

Orosházi Libamáj és Gasztronómiai Napok	25
Orosházi - Orosh-házi termékek vására (tavasztól szig, heti 1, egységes környezet kialakítása)	30
Orosházi Hagyományok, Ízek Versenye	15
Sör-Virslis Fesztivál	30
Kenyérünnep	30
Márton Napi Ludasságok	6
Orosházi üvegkiállítás és vásár + gyárlátogatás, szakmai konferencia, lakossági és szakmai innovációs verseny	40
Extrém nap	5
Összesen	191

Lakossági közvélemény-kutatás eredményei

Hány éve él Orosházán?

Mindig itt éltem	52.2%
Több, mint 20 éve	27.7%
10 és 20 év között	12.6%
5 és 10 év között	3.8%
5 évnél rövidebb ideje	3.8%

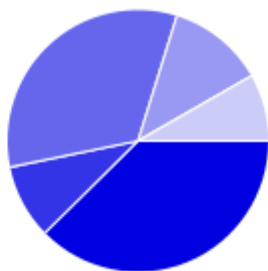
Ha nem Orosházán született, akkor miért költözött ide? A válaszolók százalékában

Középiskolai tanulmányok miatt	2.5%
Munkahely miatt	9.4%
Családi kapcsolatok, házasságkötés miatt	17.6%
Jó itt élni.	1.9%
Nem kívánok válaszolni.	8.2%

Ha nem Orosházán lakik, de itt született, akkor mi volt az elköltözés oka? A válaszolók százalékában

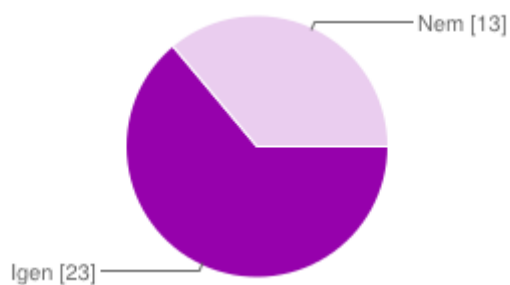
Középiskolai tanulmányok miatt	0%
Felsőfokú tanulmányok miatt.	2.5%
Munkahely miatt	6.3%
Külföldi munkavállalás miatt.	3.1%
Családi kapcsolatok, házasságkötés miatt	3.8%
Nem kívánok válaszolni.	11.9%

Ha Orosházán született, akkor élt-e a városunktól távol? A válaszolók százalékában

Nem.	25.8%
Igen, a középiskolai tanulmányok ideje alatt.	6.3%
Igen, a felsőfokú tanulmányok ideje alatt.	22.6%
Magyarországi munkavégzés ideje alatt.	8.2%
Külföldi munkavállalás ideje alatt.	5.7%

Ha nem Orosházán lakik, de itt született, akkor visszatérne-e? A válaszolók százalékában

Igen [23]	14.5%
Nem [13]	8.2%

Ha nem Orosházán lakik, de itt született, akkor milyen körülmények megváltozása esetén térne vissza? A válaszolók százalékában

Munkahely	11.9%
Lakás	0.6%
Kulturális lehetőségek	0%
Sportolási lehetőségek	0.6%
Közlekedés	0.6%
Rokoni kapcsolatok	5%
Egyéb	4.4%

A környezet állapota

Kiváló	7.5%
Jó	46.5%
Elfogadható	40.3%
Rossz	5.7%

Vízellátás

Kiváló	16.4%
Jó	59.7%
Elfogadható	20.8%
Rossz	3.1%

Gázellátás

Kiváló	20.1%
Jó	50.9%
Elfogadható	24.5%
Rossz	4.4%

Közmű infrastruktúra kiépítettsége

Kiváló	11.3%
Jó	47.8%
Elfogadható	35.8%
Rossz	5%

A közmű infrastruktúra műszaki állapota

Kiváló	5.7%
Jó	37.7%
Elfogadható	45.9%
Rossz	10.7%

Belterületi utak állapota

Kiváló	3.8%
Jó	22%
Elfogadható	53.5%
Rossz	20.8%

Járdák állapota

Kiváló	2.5%
Jó	19.5%
Elfogadható	42.8%
Rossz	35.2%

Parkok/közterek száma

Sok	10.7%
Jó	36.5%
Elfogadható	37.1%
Kevés	15.7%

Parkok/közterek rendezettsége

Kiváló	16.4%
Jó	44%
Elfogadható	33.3%
Rossz	6.3%

Lakóházak állapota

Kiváló	4.4%
Jó	29.6%
Elfogadható	57.2%
Rossz	8.8%

A házi orvosi ellátás színvonala

Kiváló	5%
Jó	31.4%
Elfogadható	50.3%
Rossz	13.2%

A járóbeteg ellátás színvonala

Kiváló	4.4%
Jó	26.4%
Elfogadható	45.3%
Rossz	23.9%

A kórházi ellátás színvonala

Kiváló	1.3%
Jó	23.9%
Elfogadható	45.9%
Rossz)	28.9%

Az alapkú oktatás színvonala

Kiváló	7.5%
Jó	41.5%
Elfogadható	35.2%
Rossz)	15.7%

A középfokú oktatás színvonala

Kiváló	10.7%
Jó	51.6%
Elfogadható	31.4%
Rossz	6.3%

A szakoktatás színvonala

Kiváló	4.4%
Jó	40.9%
Elfogadható	40.9%
Rossz	13.8%

Oktatási intézmények m szaki állapota

Kiváló	1.3%
Jó	35.8%
Elfogadható	46.5%
Rossz	16.4%

A szociális ellátás színvonala

Kiváló	2.5%
Jó	35.8%
Elfogadható	48.4%
Rossz	13.2%

Szociális létesítmények m szaki állapota

Kiváló	1.9%
Jó	30.2%
Elfogadható	51.6%
Rossz	16.4%

A közúthálózat min sége

Kiváló	1.3%
Jó	22.6%
Elfogadható	52.8%
Rossz	23.3%

A tömegközlekedés színvonala

Kiváló	1.3%
Jó	22%
Elfogadható	50.9%
Rossz	25.8%

A helyközi buszjáratok s r sége

Kiváló	2.5%
Jó	28.9%
Elfogadható	48.4%
Rossz	20.1%

A helyi buszjáratok s r sége

Kiváló	1.9%
Jó	28.3%
Elfogadható	49.1%
Rossz	20.8%

Közbiztonság

Kiváló	6.3%
Jó	41.5%
Elfogadható	37.1%
Rossz	15.1%

Kulturális programok kínálata

Kiváló	5.7%
Jó	47.2%
Elfogadható	31.4%
Rossz	15.7%

Sportolási lehet ségek

Kiváló	9.4%
Jó	43.4%
Elfogadható	33.3%
Rossz	13.8%

Kereskedelmi ellátás, boltok

Kiváló	9.4%
Jó	60.4%
Elfogadható	23.9%
Rossz	6.3%

Munkalehet ségek

Kiváló	6.3%
Jó	20.8%
Elfogadható	29.6%
Rossz	43.4%

Hatósági ügyintézés hatékonysága

Kiváló	4.4%
Jó	35.8%
Elfogadható	39%
Rossz	20.8%

Önkormányzati ügyintézés hatékonysága

Kiváló	6.3%
Jó	44.7%
Elfogadható	37.1%
Rossz	11.9%

Hulladékgy jtés szervezettsége

Kiváló	10.1%
Jó	46.5%
Elfogadható	30.2%
Rossz	13.2%

Helyi vállalkozási feltételek

Kiváló	5%
Jó	27.7%
Elfogadható	42.8%
Rossz	24.5%

A vendégfogadás feltételei

Kiváló	4.4%
Jó	41.5%
Elfogadható	41.5%
Rossz	12.6%

A strand szolgáltatásai

Kiváló	17%
Jó	44%
Elfogadható	30.8%
Rossz	8.2%

A strand belépő jegy árai

Megfizethető	14.5%
Jó	32.7%
Elfogadható	34.6%
Drága	18.2%

Gyopáros megközelíthetősége

Kiváló	6.9%
Jó	34.6%
Elfogadható	40.3%
Rossz	18.2%

Szentetornya megközelíthet sége

Kiváló	7.5%
Jó	28.3%
Elfogadható	43.4%
Rossz	20.8%

Rákóczitelep megközelíthet ségé

Kiváló	6.3%
Jó	27.7%
Elfogadható	49.1%
Rossz	17%

A helyi tömegközlekedés árai

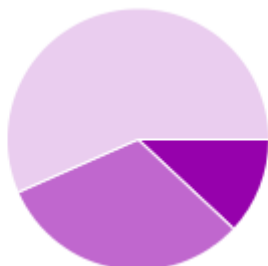
Olcsó	4.4%
Jó	22.6%
Elfogadható	54.1%
Drága	18.9%

Orosházán és a járásban élők életminőségének javítása szempontjából az alábbiak közül melyiket tartja fontosnak?

A természeti környezet állapotának, minőségének javítása	6.3%
Az épített környezet állapotának, minőségének javítása	1.3%
A gazdaság fejlesztése	23.9%
Új munkahelyek teremtése	57.9%
Az intézményi ellátási viszonyok javítása	3.8%

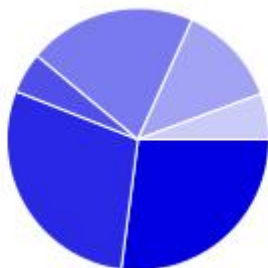
A szolgáltatások fejlesztése, b vítése	4.4%
A kistérségi együttm ködés fejlesztése	0%
A kistérségen belüli oktatás fejlesztése	2.5%

Mit gondol a kistérség kihasználja-e rendelkezésre álló er forrásait?

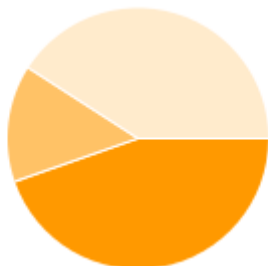
Igen	11.9%
Nem	31.4%
Részben	56.6%

Miben látja a járás gazdasági életének fellendülését?

Ipar	27%
Mez gazdaság	28.9%
Kereskedelem	5%
Idegenforgalom, Gyopárosfürd	20.8%
A közlekedés javítása	12.6%
Egyéb	5.7%

Egyetért-e Ön azzal, hogy az idegenforgalomnak meghatározó szerepe van a város életében?

Igen 44.7%

Nem 14.5%

Részben 40.9%

Egyetért-e Ön azzal, hogy az iparnak meghatározó szerepe van a város életében?

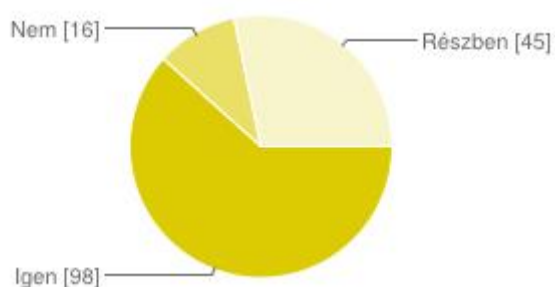

Igen 69.2%

Nem 4.4%

Részben 26.4%

Egyetért-e Ön azzal, hogy a mezőgazdaságnak meghatározó szerepe van a város életében?

Igen 61.6%

Nem 10.1%

Részben 28.3%

Tapasztalatai szerint milyen pozitív hatásai vannak a turisták jelenlétének a járásban?

Több munkalehetőség	19.5%
Adóbevételek növekedése	20.1%
Infrastruktúra fejlődése	11.3%
Kereskedelmi, vendéglátóipari fejlesztések	30.8%
Kulturális programok	11.3%
Egyéb	6.9%

**Lakossági közvélemény-kutatás kapcsán feltett
szakmai kérdésekre adott válaszok**
(a teljesség igénye nélkül)

***Mik az elvárt hatások a stratégia végrehajtásának megvalósulása kapcsán?
Milyen hatással lesz a helyi gazdaságfejlesztés megvalósulása a város és a
járás életére?***

- Munkalehetőség teremtése
- Elremutató, pozitív
- Nem ismerem a gazdaságfejlesztési elképzeléseket, de ha nem sikerül megállítani a negatív tendenciákat, ha nem sikerül elérni, hogy az emberek otthon érezzék magukat ott, ahol élnek, akkor bizony szomorú jövőnek nézünk elébe.
- Néhét a térség megtartó ereje.
- Munkahelyek teremtése, adóbevételek növekedése, szegénység felszámolása.
- Addig, amíg a gyorsforgalmi bekötő utak (Kecskemét, Debrecen Szeged Arad felé) nincsenek, ez a térség örüljön, ha önmagát eltartja.
- Remélem pozitív!!!!!!
- A jelenlegi szakmai hozzáértés alapján inkább visszaesésről beszélhetünk.
- Ha valóban lesz gazdaságfejlesztés, akkor jelentős változások indulnak, be az ipar, a turizmus, a kapcsolódó vállalkozások és szolgáltatások révén, melyek jelentősen növelik majd az árbevételt és jelentős munkahelyteremtéssel lesznek. Ennek okán az "elvándoroltak" visszatérési szándéka és esélye megnövekszik.
- Gazdaságstabilizáló és turistavonzó.
- Jó hatással
- Élhetőbb város.
- Remélem, pozitív irányba mozdul el.
- A gazdaságfejlesztés lehet a legnagyobb hatással, sok területen, mint pl. társadalmi, szociális, pénzügyi, kulturális területeken. A kulturális emelném ki mivel a fejlődő cégek alkalmazottai elégedettebbek, boldogabbak így az emberi társas élet harmonikusabb lehet. A jól működő, és tradicionálisan hazai cégek képviselik általában ezt a fajta fejlődést.
- Lélekszám emelkedés, életszínvonal, egészségjavulás
- A város lakosságmegtartó képessége
- Milyen gazdaságfejlesztésre gondolunk????? Van itt ilyen!
- Több munkahely építésével járna és az jó lenne.
- Lesz ilyen?
- Bízunk benne, hogy érezhető lesz az életszínvonalunkon, de valójában ezt nem tudhatjuk, ha a források valóban oda kerülnek, ahová kell és ezeket a rendelkezésre álló forrásokat valóban megfelelően TAPASZTALT HOZZÁÉRT SZAKEMBEREK használják fel, akkor van gazdaságfejlesztés!
- Miért, lesz?
- Mindenekelőtt munkahelyteremtés.

- Idegenforgalom növekedés
- Pozitív, remélem, nagyon pozitív.
- Lesz gazdaságfejlesztés???? A minimális munkahely-teremtést I végre eljutunk odáig, hogy valamit termelni is fogunk, amit el lehet adni és növelni tudjuk bel le a kistérség bevételeit???? Mert sajnos a munkahelyteremtést I (az a pár új állás) a gazdaság nem növekszik!!!! Termelni kellene valamilyen szolgáltatást vagy értéket! Erre sajnos az elkövetkezendő id szakban semmi esélyt nem látok!
- Pozitív.
- Mi a helyi gazdaságfejlesztés??? Erre vagyunk pont kíváncsiak, nem???
- Attól függ, hogy mit fog konkrétan tartalmazni. Általánosságban pozitívnak kellene lennie.
- Semmilyen.
- Nem lesz hatással. Feltételezhetően a fürdőre kerül a hangsúly, ami veszteséges, és nem versenyképes a környező településekhez képest. / Mórahalom, Gyula stb./ Az idegenforgalom terén nem lesz önálló egyedi arculat. Nem használják ki az ipari park, esetleg létrehozható inkubátor ház, agrár-élelmiszer valamint gépipari klaszter létrehozásából adódó lehetőségeket. Összegezve meghatároznak célokat, melyek 10 év múlva is elérhetőek mivel nem valósulnak meg. Elég csak elvenni az elz programokat, és megnézni milyen eredményt értünk el.
- Milyen gazdaság fejlődik?
- Remélhetőleg a betölthető munkahelyek száma. Növekszik a kulturális programok száma.
- Munkahelyteremtés, fellendülés.
- Nem ismerem a tartalmát, így nem ítélem meg a hatásait sem. Az átgondolt és jól el készített fejlesztés minden esetben pozitív hatású.
- Az égegyadta világon semmi hatása nem lesz, ha lesz ilyen...
- Magasabb életszínvonal, elégedett és nyitott lakosok, ahova az ország minden részéről szívesen jönnek az élmény-gyógyfürdőbe
- Ez nagyon tág fogalom! nem tudom milyen gazdaságfejlesztésre gondol itt a kérdező ... De lehet csak lemaradtam valamiről, s nem ismerem a helyi gazdaságfejlesztési programot!
- Jelentősen bír adóbevételek, munkahelyteremtés, helyiek közérzete, maradni akarása miatt is.
- Véleményem szerint a város és a járás életszínvonalát, a megélhetés lehetőségeit javíthatja a helyi gazdaságfejlesztés.
- Élhetőbb város, a fiatalok egyetemi tanulmányaik után visszajönnek és itt alapítanak családot. (Növekvő népesség) A befektetők szívesen választanák városunkat - több munkahely - jobb megélhetés.
- A helyi vállalatok adóját elszippkazzák, tényleges gazdaságfejlesztés nem történik.
- Új munkahelyek, fizetésekre kereslet, nagyobb kereskedelmi forgalmak
- Ha megvalósulna, talán több fiatal maradna a városban vagy a közeli településeken, lassulna az elvándorlás.
- Remélhetőleg munkahelyeket, adóbevételeket hoznak.
- Több munkahely, több bevétel, jobb életlehetőségek.
- (álmaimban) tisztességes munkabérekhez juthatna ez ember, arányosan a képzettségével, s a szorgalmával, elérhetővé válna a biztonságos anyagi háttér a helyben maradásnak.

- ? milyen gazdaságfejlesztés? mire gondol pontosan?
- Egy sikeres HGF stratégia véleményem szerint erősítheti az orosháziakat köztudatát a városhoz, felpezsdítheti a kulturális életet, növelheti a vállalkozókedvet, helyben tarthatja a lakosságot, valós perspektívát mutat a diplomás fiataloknak.
- Az új munkahelyek megteremtésével a fiatalok nagyobb lehetőséget kapnának, ezért a város lakosainak száma növekedhetne és az emberek közhangulata is pozitív módon változna. A környező települések lakosait is inspirálná a fejlődés, ezért megyei szintre is kihatással lehet a helyi gazdaságfejlesztés. Így egy jó helyi kezdeményezés országos szinten követendő példává is válhat.
- Életszínvonal emelkedése.
- Növekszik az életszínvonal és az emberek elégedettsége.
- Remélem, több munkahely lesz. Biztonságban lehet majd élni, mert több pénz jut a rendszégre.
- munkahelyteremtés, lakosságmegtartó
- Pozitív hatással lesz reményeim szerint.
- Először legyen gazdaságfejlesztés
- A járás központja Orosháza, több funkció mentén is, így fejlődése magával húzza a járást is. A gazdaságfejlesztésének új, az egyén számára kiszámítható munkalehetőségeket kell biztosítani, amely a családok számára biztosabb és könnyebb hétköznapiakat, tervezhető jövőt eredményezhet.
- Nem lehet a város adóbevétele
- pozitív, hisz nem csak munkahelyteremtés, hanem az önfenntartás felé is vezet az embereket
- Több munkalehetőség, több bevétel a városnak
- Több munkahely, munkalehetőség.
- NEM TUDOM.
- Amennyiben a város lehetőséget biztosítana például egy munkásszállás kialakítására, lehetne itt tartani és idecsábítani munkaerőt, mivel a vállalatok kivándorlásának egyik problémája (nem csupán a szociálisan rászorulóknak és önkormányzati alkalmazottak tudjanak bérelni)
- Remélem, több fiatal tud itthon maradni
- Talán kevesebb fiatal költözne el, az átlag-életkor, ezáltal csökkenne.
- Még kevés ahhoz, hogy komoly fejlődést eredményezzen.
- Kedvezőbb életkörülmények
- Munkahelyteremtés
- Javítani mindig lehet.
- Több munkahely, a lakosság felé a fiatal munkaerő itt tartása.
- Valóban hiszem azt, hogy bármi is megvalósul 2020-ig???? Holott semmi konkrét gazdaságfejlesztési terve nincs a városnak!!
- mindenképpen pozitívan fellendíti...
- Fejlődést hoz.
- Fiatalok helyben tartása.
- Munkahelyteremtésével nem a lakosok fizetőképesség, ha többet keres, többet költ, ami a város gazdasági élénkülését is jelenti
- Úgy gondolom, hogy "élénkíti".
- Munkahelyek számának növekedése

Milyen fejlesztéseket látna szívesen Orosházán és a járásban?

18-30 évesek

- bevásárlóközpont, több program.
- Futópálya, Fedett uszoda
- Népszerű üzletek nyitása a városban (pl.: h&m, deichmann, stb). Normális minőség és választékú termékekért minimum 40-60 km-t kell utazni.
- Távolsági tömegközlekedés fejlesztése (vasút, busz), geotermikus energia hasznosítása középület, lakásfelületre
- Az uszoda lefedését (akár sátorral), hogy egész évben használhassuk. Civil szervezetek munkájának népszerűsítését, valamint a lakosság támogatását ilyen közösségek létrehozásához (pl. jogi segítségnyújtás, tájékoztató fórum)
- Uszodaépítés és sportcsarnoképítés
- Egy mozi vagy színház sok embert vonzhatna, egy ilyen beruházást véleményem szerint érdemes lenne támogatnia a városnak.
- Minden nem fejlesztést szívesen látnék Orosházán.
- Bármilyen, ami normális munkát tud adni az embereknek!
- Több családi program.
- Úthálózat- nagyon fontos, alsóbbrendű utak állapota siralmas. F legelő után elhagyjuk a várost, mind Nagymágocs felé, mind Pusztaföldvár felé, de Nagyszénás felé is...
- F térenél több parkolási lehetőség

30 évnél idősöbök

- Egy prosperáló gazdasági térség kiépítéséhez elengedhetetlenül szükséges a jó megközelíthetőség autópályán, vagy ha ez nem lehetséges, legalább gyorsforgalmi utakon keresztül. Megfelelő ipari terület kiépítése, vállalkozásbarát környezet megteremtése - adókedvezmények, helyi befizetési kötelezettségek könnyítése. Nem utolsó sorban olyan vállalkozói tevékenység támogatása, amely hosszú távon illeszkedik a térség gazdasági profiljába. Olyan szakembergárda képzése, átképzése tanfolyamokon (akár támogatott OKJ-s), amelyek ezekbe a hosszú távú fejlesztésekbe illeszkednek, hisz egy vállalkozást később a megfelelő alkalmazottak tartanak életben és teszik egyre nyereségesebbé - bár ez a gondolkodásmód ebben a térségben megkezdett, hogy ezeken állnak sorba a helyedre! (Például ez sem igazán ösztönzi arra a fiatalokat, hogy itt maradjanak!) Értelmes közterület fejlesztés (Ne a parkolókat alakítsuk át színpaddá, ha azt akarjuk, hogy minél többen jöjjenek egy-egy rendezvényre és utána nem tudnak hol a gépjárművekkel megállni!) Olyan vállalkozások betelepítése, ide csábítása, amelyek már ki tudják használni a már meglévő kapacitásokat. (Pl.: gépgyártás, autóipar; csomagolóipar, konzervipar, építőipar) Környezetbarát fejlesztések, programok támogatása.,Férfi,30 és 40 év között,Gimnázium,Alkalmazott
- Közvetlen, gyorsabb vasúti összeköttetés Budapesttel.
- Ezt nem innen kezdeném el. Az emberek fejében kellene elindulnia egy markáns gondolkodásváltásnak, ahogy egyébként az egész országban.

A tipikus magyar gondolkodás (szerintem ezalatt lehet érteni, mit is gondolok: irigység, rosszindulatúság, lustaság, " a szomszéd tehene is dögölgjön meg" effektus kihalása,) elt nése lenne a fontos. Amíg ez van, mindig mindenkinek lesz beleszólása, mi, miért nem fog menni, és mindig is lesz jó, és rosszakarója mindenkinek, szóval ez a fejlesztés egy halott ügy.

- Gyopáros és környezete fejlesztése. Nem a többi fürd irányába kellene fejleszteni. Egyedivé kell tenni Gyopit!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!
- Ipari /van Linamar, van Doherty, van OVM Karsai, van AKG stb., ezen cégek között kohézió kiépítése, például közösen el állított magasabb hozzáadott érték termékek közös el állításával. Mintául szolgálhatnak az észak-olasz ipari klaszterek. Lehet ség szerint új cégek letelepítése./

Mez gazdaságra épül feldolgozó üzemeket. Megújuló energiára épül fejlesztések. /napenergia, geotermikus/ Idegenforgalmi /Gyopárosfürd környezetének fejlesztése, jelenleg úgy néz ki, hogy le van dobva a tó köré egy fürd meg két-három szálloda és kész./

VÁLLALKOZÓ VÁROST!!!

- Fedett uszoda a belvárosban! Geotermikus f tés el térbe helyezése. A NEM EGYHÁZI ISKOLÁK kiemelt anyagi támogatása!!!!
- Magyar érdekeltség üzemek, iparok létesítését amivel önellátóvá válhatna városunk. Járdák, kerékpárutak karbantartása. pl.: Linamarhoz vezet kerékpárút egy szakaszának felújítása mivel minden nap több száz ember közlekedik oda-vissza rajta. Dicséretes, hogy a sín utáni rész els felét megcsinálták, de hogy miért nem tudták a többit is...? Mezgé el tti szakasz is szégyen.
- A hazai vállalkozók, cégek támogatásával járulhatunk hozzá gazdaságunk GDP növekedéséhez (így bér és fizetések) a leginkább. Gyártsunk, és válasszunk hazai termékeket! A szolgáltatásokat is fejleszteni kell, de ez már sokkal inkább kulturális és nem annyira gazdasági kérdés. Az ipar foglalkoztatja a legtöbb embert, és ez van Orosháza életére a legnagyobb hatással... de hangsúlyozom, hogy a hazai cégek képviselik/képviselnék a hazai érdekeket a legjobban. Sajnos ezek a cégek nem kaptak támogatásokat kis hazánkban és az orosházi vállalkozók is erre várnak.
- Új fedett uszoda építése. További kerékpárutak építése. Erdei, mezei tornapálya létesítése
- Autópálya,
- Olyat, ami a lakosság számát megtartja, s t növeli azt!!
- F térnél több parkolási lehet ség, fedett uszoda.
- Sportolással kapcsolatos bármilyen fejlesztést, gazdasággal kapcsolatos fejlesztést (megint csak visszacsatolok a megújuló energiákra) és az olyan idegenforgalmat fejlesztések, ami valóban az Alföldet és annak szépségét, történelmét mutatja be, nem pedig egy neoszocialista stílusban épült fürd ben pancsolhatunk és ezzel ki is fújt a kistérség. Ez kevés! Ez édes kevés!
- Gondolkozásfejlesztést!
Beruházás oldalon: ipari park létrehozása a meglév elkerül út

környékére.

Déli elkerül út.

- Munkahelyteremtés, helyi vállalkozások anyagi támogatása (mindegyiké), külföldi vagy nem orosházi cégeknek magasabb vagy különadó, sport jobb támogatása (minden sporté), oktatási reform (idejétmúlt évszázados tanítás lecserélése)

- Városunk három fő pillérré támaszkodik. Ipar, mez gazdaság, és idegenforgalom.

Az ipari fejlesztést a mez gazdaság terményeinek feldolgozásában látom, ami a mez gazdaság fejlődését is magával hozza. Természetesen, nagy beruházások által indulhat el a régióink fejlődése, de ez elkerülhetetlen! A megbecsült munkahelyek létesítésének egyenes következménye a helyi mikro-és makró gazdaságok fejlődése és az önkormányzat adó bevételeinek növelése. Az idegenforgalom fejlődését a belföldi turizmussal látom megvalósítani. A munkahelyek megteremtésével újra megerősödhet az a középosztály, akik megtehetik a családi nyaralást. Testvérvárosi települések kialakításával, engedélyes családi nyaralások szervezésével fejleszteni ezt a téren, kiaknázva városunk múltját, szépségét és elhivatottságát.

- Több játszótér, több nyilvános vécé, ne kelljen emiatt a belvárosba menni.

Gyakoribb vonatközlekedés Gyopárosfürdőre. A DAKK Zrt. létrejöttével gondot jelent, hogy megszűnt az eddigi, kedvező árú buszrendelési lehetőség az óvodai és iskolai csoportoknak. A korcsolyapálya nagyon jó ötlet, de rövid ideig használható, és a pálya minősége is kifogásolható. Lehetne (pl. Gyopároson) sífutópályát és szánkódombot is létesíteni.

- Több munkahely, ésszerűbb közlekedésszervezés, piaci élet felfejlesztése a 20-30 évvel ezelőtti szintre, háziorvosi rendelők "feltöltése" orvosokkal, közvilágítás korszerűsítése, régi, emlékjelleget épületek hasznosítása.

- Bölcs de elterített parkoló a dagonya helyett, a kórháznál még több parkoló.

Gyopáros elterített ingyen parkolás.

- Gyopáros teljes körű fejlesztése, munkahelyek teremtése, geotermikus energia

- Önkormányzati bérlakások kialakítása, a vállalatok igényei alapján, hiányszakmák képzése és nem a "tucat szakmák pl. fodrász" Fedett uszoda, képtelenség, hogy itt a Gyopárosi uszoda és Tótkomlóra és Békéscsabára kell átjárni úszni. Családbarát sportolási lehetőséget, több olyan rendezvény, ahol a következő generáció kedvet kap a mozgáshoz

- Mozi, szórakozóhely

- Munkahelyteremtés, közúthálózat fejlesztése. Vasútállomás gyalogtérrel, onnan eljutni a fürdőbe tragikus. FEDETT ÚSZÓMEDENCÉK!!

- Munkahelyteremtés

- Parkok, kerékpárutak fejlesztése.

- Gyopárosra villamos vagy legalább óránkénti sűrűséggel közlekedő helyi vasút. Északi ipari park az elkerülési út és az üvegyár térségében.

- Vasút fejlesztés, közút: gyorsforgalmi út Szeged - Gyula vonalon, katona repül tér polgári használata
 - Nagyobb ipari beruházásokat, valamint a turizmus fejlesztését. A városunk turisztikai elképzelését gyökeresen megváltoztatni, felvázolni egy tervet, melyet betartva azt megvalósítani. Orosháza és térsége turizmusát egybefoglalni és a túlerltetett Gyopárosfürdői képzetet megszüntetni azt az egész részegységeként a helyén kezelni. Nagyobb figyelemmel lenni arra, hogy kik és mik az értékes lehetőségek. A pályázati források elosztásakor, mint a sportnál is súlyozni kell a mutatott és valós adott teljesítmények szerint.
 - Mezőgazdasági feldolgozás (könnyű ipar). Rendezvényház és sportcentrum.
 - fedett uszoda, a fent említett (fiatalokat vonzó) fejlesztések
 - Minden olyan fejlesztés, amely a vidék önellátóságát emeli. A mezőgazdasági termelés fellendítését célzó beruházások támogatása fejlesztése, helyi termelési piacok létrehozása. Az orosházi lakosoknak ehhez való kedvezményes hozzájárása, ha kell orosházi pénz létrehozása. Amennyiben van orosházi termék, szolgáltatás, akkor a hasonló más helyre is érkező vállalkozás korlátozása. Az orosházi fejlesztések helyi vállalkozókkal való megvalósítása.
 - Orosházán: Uszoda, tömegsport, futópálya, programok a művelődési házban, mozi, a sok szerb sportoló likvidálása, ingyenes városi események koncertek show...
 - Inkubátorház, vállalkozást segítő iroda./ Önkormányzat szerepvállalása, gyakornokok alkalmazása, esetleg pályázati pénzek bevonásával. Agrár-élelmiszer, valamint gépipari klaszter
 - Lóversenypálya fejlesztése.
 - Mezőgazdasági fejlesztések. Úthálózat, infrastruktúra fejlesztése. Szakoktatás színvonalának növelése.
 - Gyopároson fedett uszoda. Üdülő központi szerepet kellene kapni, mert a vendégek élményekkel akarnak gazdagodni.
 - Orosháza gazdaságilag romokban hever, azt kellene tenni, mint a romos összedolgozásnál: épületekkel általában: lebontani a földig, új alapra építeni, s arra építeni fel a következő nemzedék világát. De míg azt látom, hogy a Nagy beruházásokat idegen helyre is érkezők végzik, itt meg nagyszerű szakmunkások tengenek munka nélkül (vagy mennek el máshová) addig ez nem lesz rendben. Valahol olvastam egyszer egy idézetet egy Polgármesterről... nem találom... megpróbálom saját kútfőben leírni... elnézést, ha nem sikerül tökéletesre, de szerintem ez kellene, hogy az első lépés legyen a "fejlesztésekben" : ... Két az ország különböző pontjain élő városvezetője (szándékosan nem Polgármestert írtam) találkozik, s kérdezi az egyik a másikat: Hogy lehet, hogy halódik a gazdaság, minden értelmes fiatal elköltözik Magyarországról, amikor a Te városodba jövünk, mégis mindenki vidám, mindenki mosolyog, s ha bárkit megkérdezzük, elégedettségre is nyilatkozik???
- Hát tudod... (mondja a másik) ha itt valamire szükség van, először helyben próbáljuk beszerezni, s csak akkor rendelünk bármilyen szolgáltatást, bármilyen árut városon kívülre is, ha már végképp nem találunk rá helyben vállalkozót...

Az a vállalkozó itt fog adózni, itt fogja elkölteni a jövedelmét.... No, ez az elmélet er sítené itt a gazdaságot! Idegen helyr l jött vállalkozások elviszik innen a pénzt, "otthon" költik el s az adójuk nagy részét is máshová fizetik.... Tudom, ez nem fejlesztés amir l írtam, a fejlesztési óhajomat abban fejezném ki, hogy a házam el tt az utcán a csatornalefolyó ne a járda felett fél méterrel legyen, mert így az összes víz a házam falára folyik....:) De azért még van ötletem... Az egyablakos rendszer legyen valóban az, ne ablak az ablakban, még rosszabb esetben ablak az ablakokban... sajnálatos módon városunkban ez utóbbi tapasztalható.... pl.: Egy ember bejelent valamit az Önkormányzathoz, aztán be kell menjen a Munkaügyi hivatalba, utána be kell menjen a Kormányhivatalba, s az visszaküldi az önkormányzathoz.... Na, jó nagyon belebonyolódtam... Nem gondolom, hogy Te közvéleménykutató már ezt is olvasod, de ha mégis... akik t led kérték ezt, már csak az összesített táblázatodat kérik... abból pedig nem fog kit nni az én véleményem...:)

- Gyopáros továbbfejlesztése, mert ismét csak kullogunk Gyula, Mórahalom stb. után. Fedett uszoda, turistáknak több szórakozási lehetőség.
- A F téren folyamatos nyári programok, nem csak néhány napos fesztivál
- normális közúthálózat, új munkahelyek, kórház felszereltségének és m szaki állapotának javítása, orvosok és ápolók megtartása, járóbeteg-ellátás min ségének javítása, ingyenes kulturális programok, Gyopárosfürd népszerűsítése külföldön, Gyopárosfürd szolgáltatásainak b vítése.
- A mély szegénységben él k helyzetének, minél el bbi rendezése. (Sok olyan üres lakhatási lehetőség van, amit ki lehetne használni; illetve az alternatív f tési, napenergia stb. lehet ségekkel élve néhány év alatt nem lenne veszteséges ezen épületek fenntartása.) Az id sebb korosztály bevonása (tapasztalataikkal segíthetnek) a fejlesztésekbe, értékes ötleteikkel a társadalom szélesebb rétegei is megmozdulnának/hatnának. (k annak idején együtt építették fel az országot, ezért "kincs" az jelenlétük is. A közép korosztályt a gyermekeikkel együtt hétvégén kellene bevonni a város szépítésébe.
- Kerékpárút Orosháza és Kardoskút között, nyilvános illemhely hiánya a városban,
- Gyopárosfürd teljes környezetének, és nem csak a fürd sz k környezetének a rendbetétele. Ugyanezt javasolnám a város közterületeire vonatkozóan, és nem csak a városközpontot illet en. A belterületi utak aszfaltozása, minden egyes utcában. A rendezvények színesebbé, vonzóbbá tétéle. Munkahelyteremtés, a fiatalok számára például gyakornoki programokkal.
- ipari fejlesztés, és ésszer bb lenne Gyopároson a fedett uszoda építése
- Tömegközlekedés javulása, járdák, utak, kerékpárutak javítása
- Id sek gondviselése, a Segít kezek alapítvány által jól m köd program visszaállítása!

- Mindenképpen szükség lenne egy belvárosi uszodára - a mindennapos sporthoz, elérhet belép vel. Kisgyermekesek számára kikapcsolódási lehet ségek - zárt térben is. F fiatalok számára kulturált szórakozás, szabadid s programok, elérhet áron.
- Az oktatási intézmények épületének felújítása, korszer sítése, b vítése.
- az infrastruktúra fejlesztését (járdák, utak, szemétszállítás-szelektív) egészségügy fejl dését - s nem az egészségügyi épületek négyzetmétereinek növelésével, hanem technikai fejlesztéssel (gépek, m szerek, informatika)
- Fedett uszoda, Szeged Orosháza Debrecen (47) négysávosítása.
- Úthálózat és járda.
- Autópálya építése! Utak fejlesztése. Cukorgyár létesítése. A Kossuth utcai vasúti átkel megnyitása. Térfigyel kamerák létesítése a városban. Településeket összeköt úthálózat rekonstrukciója. Kerékpártút hálózat építése. Gyopároson "üdül falu" és az ezt jellemz létesítmények, szolgáltatások kialakítása.
- Gyopáros, fedett uszoda.
- A stadionokat.
- Gyopáros környezetének a fejlesztése, a parkerd rendbetétele és kiépítése.
Több sporttámogatással sokszín bb, többféle sportélet. Padlóra kerültek a sportegyesületek.
- Tanuszoda, tornaterem építése.
- Uszoda!!!!!!!!!!!!!!!
- Mező gazdasági termékek helyi feldolgozása, a késztermék piacra vitele.
Amit a környék termel azt fogyasztani, élelmiszer mindig kelleni fog. Ezt támogatnám.
- Luther utcai lakosként az utcánk rendbetétele.
- gazdaságfejlesztés, új munkahelyek, jobb közlekedési lehet ség
- szépen és értékkel gondozott rengeteg növényt, fák, füvet virágos parkokat, játszótérket, jó utakat, a gazdasághoz nem értek, ötletem sincs merre juthatnánk el re.
- Álláshelyek kialakítása, családok megtartása támogatással (lakás, egyéb), több rendezvény Orosháza belterületén (majdnem minden rendezvény Gyopároson van), nem minden családnak van lehet sége kimenni Gyopárosra.
- Munkahelyteremtést
- MEZ GAZDASÁGI, PL: CUKORRÉPA TERMELES ÉS FELDOLGOZÁS!!!!!!!!!!!!!!!
- Kisebb ipari létesítmények, nagyobb fokú mez gazdasági fejlesztés
- Mező gazdaság fejlesztése, pl. a megtermelt javak h t házban történ tárolása, konzervüzem újjáélesztése
- könny ipar
- utak, vasút, gyárak, szakképzés, termásvíz lakossági felhasználása, széler m (olcsó önálló energia), Önkormányzati bérlakások nagycsaládosok számára.
- Megújuló energia termelését jelent nagy lépték fejlesztéseket.,
- Orvosi ellátás!!!!!!!!!!!!!!!

- Megújuló energia felhasználásokat. Munkahelyteremtés.
- Pályázni uniós lehetőségekre.
- Infrastruktúra
- MUNKAHELY teremtés.
- Idegenforgalmi és sport, IT valamint a közlekedési infrastruktúra.
- Új ipari létesítményeket. A városban uszodát, illetve Gyopároson fedett uszodát.
- mezőgazdasági feldolgozóipar - pl. a malom újra működhetne közúthálózat - a szállítás szervezése - hűtőház a kertészeti termékek értékesítésére
- a közelben repülőjáratokhoz kapcsolódás - turisztikai céllal és a mezőgazdasági termékek eljuttatására, sok a nyugdíjas - előreged a város - ez is egy iparág - gyógyturizmus, nyugdíjas apartmanok építése
- A mezőgazdaság fellendítése, hosszán tartó munkahelyek létrehozása
- A gazdaság minden területére kiterjed, munkahelyteremtési fejlesztéseket. Az oktatásügy és az egészségügy fejlesztését.
- Elsősorban új munkahelyek, a munkahelyteremtéshez szükséges a város
- útjainak a fejlesztése, autópályával való összeköttetés, hogy külföldi befektetők meg tudják közelíteni városunkat, amíg ez nem lehetséges itt nem lesz külföldi befektetés. A földrajzi fekvés miatt a keleti, délkeleti országok befektetnek itt lehetne megcélozni. Szükséges lenne a mezőgazdaság fellendítése, mivel a város mindig is a mezőgazdaságból profitált. A kisgazdaságokat tömöríteni kellene, ne csak családi vállalkozások lennének, hanem nagyobb méretű szövetkezetek, így munkahely is létesülne kívül állóknak is nem csak családtagoknak. Ha a mezőgazdaság fellendülne megindulna az állattenyésztés is.
- Az útfejlesztés kulcskérdés - egyedüli megye, ahol nincs autópálya!!! A városban belül a városközpontot keresztező utak, vagy sugarak FONTOSAK. El van zárva a városunk F terére (a város szívébe) vezető Kossuth utca a buszpályaudvarnál a Szent István utca irányába, ami a Kossuth utca folytatása - így eltereljük a városba betérő embereket (másik városban állnak így meg). Az orosháziak nagy része pedig kerül velük például Gyopárosra. A város vasúton túli ezen része mesterségesen van elkülönítve. Itt lehetne segíteni Gyopárost egyszer en megközelíteni (nem oda-vissza úton). Egy sorompóval megoldható lenne!!! Itt van a buszpályaudvar és az állomás is. A város másik irányában szintén a vasúti sínek uralják az utat - 3 sorompón keresztül tudunk átjutni Gyopárosra például. Ez a lezárás a város vérkeringését szinte teljesen lebénítja INDOKOLATLANUL.
- Munkahelyteremtési beruházásokat
- A gépkocsigyártásba történő beszállítói kapacitás kialakítása, bővítése. A mezőgazdaság adottságainak, termelési potenciáljának sokkal jobb kihasználása, a térségi koordináció kialakításával, jelentős fejlesztésével.
- élelmiszeripari- feldolgozóipar
- Hulladékfeldolgozás, városi uszoda építése, Gyopárosfürdő fejlesztése

- MÁV állomás korszer sítése, pl. emelt peronok, hogy az id sebbek is fel tudjanak szállni a vonatra. Több odafigyelést az utak és járdák helyreállítására, pl. bicikliút Táncsics utca. Helyi közlekedés fejlesztése.

Mit gondol, hogy lehetne ösztönözni a fiatalokat, hogy Orosházán maradjanak?

- Kulturális programokkal - sportklubok növelésével - munkahelyek növelésével
- A mai fiatalság a nagy, fény z városokat keresi fel, ahol válogathat a munkalehet ségek közül.
- Munkalehet ség, versenyképes jövedelem
- Nyáron végzek az SZTE-TTIK Földrajz szakán, mint terület- és településfejleszt geográfus. Mikor egyetemre jelentkeztem még fel sem merült bennem, hogy Orosházán kívül tervezzem a jöv met. A végzéshez közeledve, ismer sök, barátok beszámolója alapján tragikus helyzetben vannak a friss diplomások. Nem csak Orosházán, hanem általánosságban az ország egész területén. Hogy mivel lehet ösztönözni? Bizalommal, munkahellyel, valóban versenyképes fizetéssel, amit az egyetemi szórólapokon megígérnek a tanulóknak.
- Továbbtanulási lehet ség fels oktatásban.
- Normális munkahelyek.
- Megfelel munkabérek, juttatások.
- Fejli dés kereskedelem és ipar területén.
- Releváns tudással rendelkező vezet k az intézményekbe.
- Stabil munkahely, megfelelő fizetéssel, lakás/házvásárlási kedvezmény
- Több szellemi munkalehet séget kellene felkínálni nekik, akár atipikus (pl. részmunkaid , távmunka) foglalkoztatás keretében. Ezekr l a formákról a városi gazdasági egységeket alaposan tájékoztatni kell, népszerű síteni ezeket körükben.
- Új, értékes munkahelyek teremtése mind szakmával, mind diplomával rendelkező fiataloknak. Jelenleg Orosházán és vonzáskörzetében a diplomás fiataloknak nagyon kevés lehet sége van arra, hogy végzettségének megfelelő munkát találjon, megfelelő anyagi kompenzációért. A diplomás munkavállalók inkább áttelepülnek az ország pesti illetve nyugati régióiba vagy elhagyják az országot.
- Több munkalehet séggel és több szórakozási lehet séggel.
- A munkalehet ségek számának növekedése véleményem szerint pozitív hatással lenne, valamint a 20-30-as korosztály szórakozási lehet ségeinek kib vítése is lényegi el mozdulást érhetne el.
- Mindenekel tt munkahelyeket teremteni, és ezalatt nem a közmunkákra gondolok! 20 éves lányként Angliába kényszerültem jönni dolgozni Orosházáról, ahol az egész életemet éltem és minden emlék oda köt, mert munka nélkül sajnos kilátástalan volt a jöv m... Mindenképpen hazaköltöznék, ha élhet bb lenne otthon az élet, és els sorban lenne munkalehet ség a végzettség nélküli (mint pl. én, csak érettségim van) emberek számára is!
- Pénzzel. Megélhetési lehet ség növelése. Oktatási rendszer reformálása. A lokálpatrióta érzések er sítése.
- Úgy, hogy a közmunkán túl is van más lehet ség... Munkahely kell!
- Tisztességes munka tisztességes fizetésért. Segíteni kell ket házvételben és családvállalásban.

- Saját vállalkozások kialakítására kellene ösztönözni a fiatalokat.
- Megfelelő fizetés és munkahely.